

BUDAPESTI NAPLÓ

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
József-körút 18.

Főszerkesztő: Felelős szerkesztő: Kiadja:
VÉSZI JÓZSEF. BRAUNSÁNDOR. A SZERKESZTŐSÉG.

Egész évre 28 k., (14), 1/2 évre 14 k., (7), 1/4 évre
7 k., (3.50), egy hónapra 2 k. 40 fillér, (1.20 frt).
Egyes szám Budapesten 8, vidéken 10 fillér.

Pallos és olajág.

Budapest, február 14.

(S.) Egyik kezében az államhatalom pallosát, a másikban a béke olajágát tartotta ma Széll Kálmán a fiumeiek elé. Válaszszának a pallos és az olajág között. Egnél több okunk van azt hinni, hogy ezuttal, mielőtt választanak, meg fogják kérdezni az eszüket — a jobbik eszüket — és a lelkiismeretüket. És ha ez a kettő lesz a fiumeiek tanácsadója, akkor nemsokára visszakerülhet hűvelyébe a pallos és szent lesz a békesség.

A miniszterelnök ma egyaránt szólt az észhez és a lelkiismerethez. Szavaiban a mérséklet bölcsesége a közjogi lelkiismeret szigorúságával párosult. Minden tételt, minden szavát magáévá teheti minden magyar ember és minden fiumei. A magyar állam jogaiból semmit sem enged, de a fiumeieknek mindent megad, amit józanul és becsületesen követelhetnek. A megegyezésnek más alapja nem is lehet. Alkudozni a magyar állam jogainak rovására nem lehet, Fiume jogából elaludni semmit sem kell, de bolond álmokkal, hazug frázisokkal szobaállni sem szabad.

Bolond álmok, hazug frázisok tették azt, hogy Fiume, a magyar hazának egy évszázadon át elkényeztetett kedvenc gyermeke, a lázadás állapotába jutott, s hogy aztán valóssággal statáriális uton kellett megfékezni. Hogy ennek az állapotnak a megteremtésére alkalom adódott, abban mindenesetre történt hiba felülről is. De semmiféle hiba sem menti azt a bűnt, hogy Fiume lármás tiltakozással, aztán meg valósságos forradalommal felelt olyasmire, ami legföljebb ügyetlenség volt. Megengedjük, hogy a magyar kormány részéről megsértették a formát, de azt egy pillanatig sem engedhettük meg, hogy erre szabad volt a fiumeieknek elrugni maguktól a lényegét, a magyar állam törvényeit. Megfele-

kezett a magyar kormány Fiuménak egy *alaki* jogáról, s ebből az lett, hogy Fiume *valóságos* törvényhozó hatalmat követelt magának. A representanza fölébe akart ágaskodni a magyar törvényhozásnak; hirtelen olyan jogokat fedezett fel a maga számára, a minők csak független állam országgyűlését illetik meg. Ami ebben okosság volt, annál több van a legutolsó kupaktanácsban is; és amennyi hazafiulelkiismeret volt benne, annál kevesebb már hazaárulást jelent.

Van tehát mit jóvátenni. Ismerjük el a békesség okáért, hogy itt is, ott is. A magyar kormányt — nem a mostanit, hanem az elődjét — egy kis *mulasztás* terheli. A fiumei községtanács pedig *bünbe* esett. A mulasztást jóvátenni könnyű. A bünbocsánat sem nehéz ott, ahol a hatalom bölcs jóindulattal párosul. Széll Kálmán ma odakinálta a jóvátételt és hirdette a bünbocsánatot a megtérő bünösöknek. Van okunk hinni, hogy Fiume köszönettel fogadja amazt és megérdemli emezt. Hogy megtért és főleg *észretért*.

Megígérte ma a miniszterelnök, hogy a törvény alapján fog eljárni és meg fogja hallgatni a fiumeiket, hogy megismerje a kívánságaikat. Ezzel beérhetik, mert többre nincs is joguk és többet érdekeik sem követelnek. A Bánffy-kormány idejében sem esett rajtuk egyéb sérelem, csak az, hogy mikor életbeléptették Fiumében a magyar törvényeket, nem hallgatták meg a fiumei községi képviselőt az addig szokásos módon. És mert ezt a módot elvették, ebből lázadást csináltak a tengerparti város addig hű olasz népének lelkiismeretlen és streber vezetői. Ez a néhány kolompos hipnotizálta az egész várost. Beléjük esett a nagyralátás örülete és egyszerre vétőjogot követeltek a magyar országgyűlés által elfogadott és a király által szentesített törvényekkel szemben. Így támadt az az ellentét, amelyet semmiképpen sem

lehetett kiegyenlíteni; így termett meg az az ideiglenes állapot, amelynek senki sem örül sem Magyarországon, sem Fiumében. Bizony kívánatos, hogy ennek az állapotnak mennél előbb vége szakadjon, s helyreálljon a kölcsönös megértés, a békés harmónia. Erre a harmóniára első sorban Fiuménak van szükösége, de ohajtsuk mi is, mert a magyar kikötőváros békés virágzása nagyon fontos állami érdek is. Hogy a szükséges harmónia mihamarább megvalósuljon, annak legelső feltétele az, hogy megszűnjék minden eszmézet zavar és minden gyanakvás. A fogalmak teljes tisztázódása és a kölcsönös bizalom fogja megteremteti a minden részen kielégítő megoldást. Az eszmék tisztázásához is, a félreértések és gyanakvások eloszlatásához is hatalmas lépést jelent a miniszterelnök mai beszéde, melynek érdekes és becses kiegészítését adták Horánszky Nándor fejtegetései. Amint ma Fiume közjogi helyzetét megvilágítani hallottuk, ahhoz nem fér semmi kétség, semmi homály. Megérthette belőle mindenki, hogy Fiume csakugyan *corpus separatum*, de nem olyan értelemben, hogy különvált a magyar államtól, mint másik állam, amelynek törvényhozó joga van — amint ezt a fiumei tulzók hirdetik, s amint ezt részben még Fiume képviselője is erősítette tegnap — hanem *sacrae coronae adnexum*. Hozzá van kapcsolva a magyar koronához, alá van vetve a magyar állam hatalmának és *külön test* csak Horvátországgal szemben. Ezt bizonyította be ma Széll Kálmán ellenmondást nem tűrő argumentumokkal és Horánszky Nándor a történeti fejlődés adatainak meggyőző erejével. Ebből az igazságból pedig következik az, hogy a magyar kikötőváros *nem Horvátországon keresztül* tartozik a magyar birodalomhoz, hanem közvetlenül tartozik hozzá. *Hozzá tartozik*. A magyar törvény tehát Fiumében is törvény. A magyar kormánynak joga van a megalkotott törvé-

T Á R C A.

Emberek a csizikében.

— A Budapesti Napló eredeti tárcája. —

Írta: Lux Terka.

Se hire, se hamva többé a hajdani csizikének ott a Nagy-Károly felé vezető országút homokbuckás világában. Vörös téglás, vadszőlővel befuttatott bakterház épült a helyén s körülte az ingoványos rétek nádtengerére a zakatoló mozdonyok sűrű, fekete füstfátyolt boritnak.

Hát a csizikét is, mint annyi más egyebet a világon, a civilizáció spongyája törülte le az élet nagy palatáblájáról. Volt, nincs... Kinek is kellene ma már az olyan düledező falu, rongyos tetejű csarda, ahol a pusztai betyár gyakoribb vendég, mint a becsületes ember s ahol négy garasért mérik itéletét a szilágysági meszes földben termelt szőlőnedvének.

Oda van az a világ, mikor a tengelyen való utazástól agyongyötrött ember a pusztai oázisának tekintett egy-egy ilyen görbe tetejű, golyafészkés csárdát, ahol addig, míg a koecsis a lovakat eteti az állásban, ő is előszedheti a szeredásából a jöfőle fokhagymás felsárt s az omlósbelű töpörtös pogácsát.

Az ilyen „önbuffet-s” pasasért ma kilöknék a legkisebb kurta kocsmából is, akkor meg becsben tartották. Két-három itec boroccska, egynehány porció abrak a lovaknak, tökéletesen kielégítette a csárdatulajdonos igényét s ennek féjében, ha fáradt volt az utas, akár ki is aludhatta magát az x-lábu asztal tetején, vagy ha úgy tetszett neki, diskurálhatott a csárdással az idejü terméről,

az időjárásról, meg a nádasban tanyázó gibicről s a kanalasgém természetéről.

Egyébbhez nem értett a csárdás. A politikából annyit tudott, amennyit a lengyel himnusz-ból tanult meg a különböző népek természetéről, a kultura tökéletesedését kimerítettnek gondolta azzal, ha valaki le tudja írni a maga nevét s a Hamlet-féle létkérdés soha sem zavarta meg sem az álmát, sem az étvágyát...

A „csizikében” pedig, amíg volt és létezett, jókedvűen folyt az élet. Fiatal, szép, szerelmes házaspár mérte benne a bort, Bőcögő András az ő ferró ajku, gazella termetű életpárjával s az utasok nagyon jól találták magukat az örökké frissen tapasztott, sárga homokkal meghintett földi ivóban.

És a Bőcögő házaspár értett a mesterségéhez. A gazda elment a harmadik vármegyébe is egy-egy hordó jó bor után s a fiatal asszony híres volt a turósbéleséről meg az erdélyi tokányáról.

Váltig nyujtogatta is a nyakát a szegény agyonrazott utas már egy mérfölddel a csizike előtt, hogy mikor bukkan elő ennek barátságosan füstölögő keménye s a ferró nyári időben utazó fantáziája előtt jó előre megjelent a hűvös, homályos ivó, öklönyi ablakaiban a frissen tört zöld galyakkal, ami arra volt jó, hogy megvédelmezze az ivót a betolakodó napsugár, meg a legyek ellen.

A télviz idején utazott pedig a boglya kemence melege vonzotta a csizikébe.

— Haj, — ütötte össze szőrbotosba bujtatott lábait a szekéren ülő szerencsétlen flótás — ha már ott ülhetném a csizikében s ihatnám a Bőcögő uram meleg cukrosborát!

Csak hogy ezek a pasasérek nem sokáig ihatták a Bőcögő uram jó borát. Tudniillik: az

András Bőcögő borát... Hanem hát ez mindegy. Itt az Istvánét... Ez is Bőcögő volt s ugy került a testvérbátyja házához, hogy megszökött a nagyváradi kaszárnyából, ahol pedig két esztendőtt morzsolta már le a háromból; hanem a harmadiknak dereka táján valami szóváltása akadt a hadnagyával, amely szóváltásnak a hirtelen természetű István egy karabélylövéllel tett véget. Szerencsére a kilőtt golyó nem tett egyéb kárt a hadnagyban, mint hogy az egyik fülét leszakította, hanem hát ennyi is untig elég katonánaknál, hogy azt mondják rá: édes szolgám, ennek fele sem tréfa!...

Három heti bujdosás után oda ért aztán István a bátyja csizikéjébe, ahol akkor szomorú volt már a világ.

A szép, fiatal, erős Bőcögő Andrást tönkretette egy ital viz. Ez is ostoba iróniája a sorsnak. Bort ment vásárolni Bőcögő András s mégis a víz ütötte le a lábáról. Csak egy ital viz. Ha legalább annyi lett volna, hogy megfürdik benne... Ezt még értené az ember. Megfázott, meghűlt, mondanánk, köszvényt kapott a csontjába, vagy görcsöt a gyomrába, hanem hogy egy ital jó hideg víz ássa meg az ember sirját!

Szegény, fiatal Bőcögő hogy megvénült a szentmihálynapi vásár után egy félesztendőre. Megvénült, elgyöngült, megcsunyult s mint egy árnyék járt-kelt, mindég köhécselve a háza tájékán.

Fiatal felesége kétségbeesetten nézte a halál pítvarában kővilágyó szegény urát s a bánat az ő üde arcáról is letörülte a boldogság mosolyát.

A szomorúság tanyája lett ezután a csizike. Az utasok nem találták már olyan jól magukat a kevésszavu, köhögős gazda társaságában s a szomorú arcú Bőcögőné tokányát meg turósbélesét sem találták már olyan jónak, mint azelőtt...

nyeket Fiumében az ottani speciális viszonyok figyelembe vételével módosítva életbe léptetni — de ezt is a törvényben kimondott felhatalmazás erejénél fogva — és ehhez az életbe léptetéshez szükséges Fiume meghallgatása, de nem hozzájárulása.

Ez is bizony olyan kivételes jog, amelyet a magyar kikötőváros speciális helyzete tesz megokolttá, de azért még nem törvényhozó jog, amire odalenn magyarítani akarták. És való igaz az is, hogy Fiume autonómiaja szélesebbkörű, mint más magyar törvényhatóságé, de olyan széles nem lehet, hogy a külön szuverenitás beleférjen. Ezt az autonómiát csorbítani a magyar állam nem akarja, de kitágítani sem engedheti annyira, hogy az állam jogköréből hasítson ki akár egy tenyérnyit is.

Ha megszívlelik ezeket az igazságokat odalenn az Adria partján, akkor vége lesz az áldatlan zürzavarnak. És meg kell, hogy szivleljék végre. Volt idő elegendő arra, hogy a nagyzás hályoga széthasadjon a szemükön és elkezdjenek tisztán látni újra, úgy mint azelőtt. Nézzenek befelé a maguk lelkiismeretébe és nézzenek kifelé, köröskörül a Quarnerótól a Tersatóig és lássák meg, mit köszönhetnek a magyar államnak. Nem hiálkodással, hanem figyelmeztetésül mutatott reá a miniszterelnök, hogy Fiumében minden kö a magyar állam áldozatkészességét bizonyítja. Igaz, hogy ebben az áldozatkészességben volt annyi politikai okosság, a mennyi jóindulat. De a jóindulat hálát érdemel és ezt a hálát az okosság is parancsolja. Nézzenek hát körül fumei hazánkfiai és lássák meg a maguk érdekét és a maguk kötelességét. Lássák meg a pallost és lássák meg az olajágát, amelyet ma Széll Kálmán eléjük tartott. És válasszanak a jó lelkiismeretük és a jobbik eszük szerint.

A budget-vita.

— A képviselőház ülése. —

Budapest, február 14.

A folyosón arról a fránya munkácsi beszédről folyik a szó. Azt mondják róla:

— Abban van a hita, hogy a miniszteri megbízottaknak rendszeren a kezét kötik meg, pedig inkább a szájukra kéno lakatot tenni. Most az ilyen beszéddel Egan ur talán tönkretette azt, amit a kezével nagyon jól csinált meg.

Ekkor toppant be hozzánk egy éjszaka a katonaszkövény Bőcög útján.

— Rejstetek el — suitogta lázas félelemmel a megijedt házaspárnak — nyomomban vannak a katonák.

Es elrejtették. Jó patrónus volt az alföldi nádas mindenféle szegénylegény számára s akinek egyszer megnyit az ingovány várának kapuja s a buzogányos nádszálak testéről szegődtek, annak ugyan nem kellett féltetni az irháját. Meg akire asszony ügyelt rá...

Nincsen hűségesebb és erősebb szövetség-társ az asszonynál; de csak akkor — ha szeret. Ha gyűlöli, az Isten legyen irgalmas a szegény tatar lelkének!

II.

Amióta egy gonddal több szakadt a Bőcögönő nyakába — az István rejtegetése, — az asszony orcaíról úgy elfogyott minden legkisebb pirosság is, mintha eceten élőködött volna.

Hűségés társa akadt benne ezután a beteg embernek a hallgatásban. Oraszámra elültek a házuk előtt, tekintetükkel beleesve az Alföld messze kék kódébe s míg az ember fáradt mozdatlansággal nézte a repülő madarakat, addig az asszony meg-megrebbenő pillantással nézett a nyárfadülő irányába.

Közbe gondolkodtak is ezek az emberek. Valami határozatlan alaku sejtelem körül forgott a gondolatuk, olyanformán, mint az elhajított tüzes esőva, ha nedves talajra esik s ott sereg, pislog, míg vagy kioltja, vagy lángra szítja a levegőt.

Ezek a sejtelemszerű gondolatok némelykor benne voltak egy-egy igénytelen szóban vagy kérdésben, amit a házaspár intézett egymáshoz. Így Bőcög egyszer keletnek mutatva, — erre terült el a legtöbb lép — azt kérdezte a feleségétől: annak a nyárfadülőnek irányában van a Pista tanúja?

Szóba került a dolog a t. Ház ülésében is, még pedig napirend előtt. Fest Lajos adta meg az alkalmat Darányi Ignác földművelési miniszternek, hogy az ominózus beszédről, amelyet hiteles szövegében még senki sem ismer, a miniszter sem — már eleve is nyilatkozhatnék. S a miniszter nyilatkozatában nem is volt hiányosság. Erősen hangsúlyozta, hogy az egész ruthén akciónak csak úgy lehet sikere, ha abból minden fajj vonatkozást kihatározzák. Éppen azért a miniszter intézkedni is fog, hogy a munkácsi beszéd hiteles szövegét mielőbb megkapja.

Ugron Gábor — a Ház engedelmeiből — egy glosszát mégis fűzött a miniszteri nyilatkozathoz: — Tudni akarjuk, hogy a megbízott honpolgárokról beszélt-e sértő módon, vagy csak a betolakodó idegenekről.

Azt hisszük, hogy ezt a distinkciót, melyhez mindenesetre kevesebb szó fér — már Egan urnak illet volna megtennie Munkácsban. Akkor beszédén talán kevesebben ütköztek volna meg. Különben a miniszter maga ígért intézkedést s annak eredményét illik bevárni.

Maga a budgetvita ma igazán méltóságos merben folyt. Vezető cikkünk behatóan méltatja azt a lucidus, határozott beszédet, melylyel ma Széll Kálmán miniszterelnök az egész Ház osztatlan tetszése közben megvilágította a fumei kérdést. Ez a beszéd történelmi részében tömör és tiszta, közjogi részében határozott s a magyar állam méltóságához illő, a jövőre vonatkozó részében pedig óvatoss, és államférfiai magaslaton álló volt. Mindegyik rész osztatlan tetszéssel találkozt, de ahol Széll Kálmán a magyar állam integritásának szentségét hangsúlyozta, ott viharos tapsokban és hosszantartó éljenzésben mutatkozott az egész törvényhozás egyetértése. Szépen illeszkedett ehhez a beszédhez Horánszky Nándor felszólalása is, mely világosan, meggyőzően és sok helyütt meglepően fejtette ki a kérdés közjogi oldalát s Fiumével szemben méltányosságot kért, de csak úgy, hogy a megoldásnál az izgatás semmiképpen se honoráltassék.

A fumei tétel után némileg mulatságosan kapcsolta össze az öreg Lakatos Miklós a rokkant honvédek segélyezésének kérdését azzal az újsággal, melyet állítólag a — főudvarmester tart fenn. De az elnök visszaintette a témához s ebben már nem volt olyan érdekes.

A király személye körüli minisztérium budgetjénél Ugron Gábor felszólalása arra birta Széll Kálmán miniszterelnököt, hogy a legnagyobb nyíltsággal rajzolja meg ennek a minisztérium-

Az asszony elvörösödött arecal intett hogy: arra. (És ekkor a lelke mélyén megfogadta magának, hogy nem fog többé a nyárfadülő irányába nézni. Azért öt pere múlva ismét arra nézett.)

Egyszer meg az asszony mondott ilyesmit az urának:

— Emberfia még nem látott olyan hasonlatosságot két testvér között, mint kelmed meg a Pista öccse. Ha akkor — tette hozzá elgondolkozva — mikor megkért engem kelmed, mind a ketten elébem állanak, azt sem tudtam volna, hogy melyiket válasszam, annyira hasonlítanak egymásra.

Erre pedig azt gondolta a beteg ember valami édesen keserű örömmel a szívében: Hűségés fehérszép! Az öcsémben is engem szeret...

Csak hogy idáig, vagyis e gondolatig, nem olyan könnyen jutott el Bőcög András, mint amilyen könnyen le vagyon itt írva.

Mennyi álmatlan éjszakát, a szerelemföltésnek milyen pokoli sötéttségű ingoványát kellett átázolnia, amíg a párnájába temetett arecal, zokogva adta meg magában az asszonynak az amnesztiát:

— Fiatal és forróvérű teremtes és én olyan vagyok mellette, mint a megszedett kukoricaszár... És nem is olyan nagy a vétke... Azt szereti, akit én is szeretek... Legyen meg hát az Ur Isten akarata. Legyenek boldogok...

Igen ám, ha ez olyan könnyen ment volna! Csak hogy két hónap óta még ki sem húzta István a lábát a réti lép ingoványos talajáról, az asszony is csak éjszaka, loppal hordta ki neki a három-négy napra való edelét, meg a tiszta fehérszép és még egyikük se tudta, hogy mit-elevő legyen a szerencsétlen szökevény, mert ha elcsipik, úgy agyonlövök, mintha a világon se lett volna.

A beteg embernek így szaporodott meg a

nak fontos szerepét. Az a minisztérium nem posta Bécsben, hanem kiváló politikai faktor, amelynek vezetője a magyar kormány szolidáris tagja, akinek utján a kormány mindenkori érvényesítheti tendenciáját, álláspontját. Ennek a minisztériumnak a szervezetét tehát nem is kívánja megváltoztatni.

A kérdéshez mások is hozzászóltak, de a többség föltétlenül helyeselte a kormányelnök álláspontját.

Holnap már a belügyi költségvetésre is sor kerül...

I. A képviselőház ülése február 14-én.

— Kezdeté délelőtt 10 órakor. —

Elnök: Perczel Dezső.

A kormány részéről jelen vannak: Széll Kálmán miniszterelnök, Darányi Ignác, Lukács László, báró Fejérváry Géza, Hegedűs Sándor, Pósz Sándor, Cseh Ervin.

Kammerer Ernő bemutatja a közoktatásügyi bizottság előterjesztését a vallás- és közoktatásügyi miniszter jelentési tárgyában, amelyek a tanítói nyugdíj- és gyámalap 1898. évi állapotára, továbbá a nem állami középiskolai tanárok országos alapjára és a szépművészeti múzeum ügyére vonatkoznak.

(A ruthén akció.)

Fest Lajos: A sajtóban Egan miniszteri biztosság a Munkácsban tartott jelentéséből oly részleteket közöltek a hírlapok, melyek igazságuk esetén mélyen sértik az izraelita felekezetek hazafias érületét. Felszólalásával alkalmat kíván adni a földművelésügyi miniszternek, hogy a közlemények valósága felől nyilatkozzék.

Darányi Ignác földművelésügyi miniszter: T. Ház! Köszönettel tartozom Fest Lajos t. barátomnak, hogy alkalmat adott nekem, hogy erre a kérdésre azonnal nyilatkozzam. Egan Ede ur meg van bízva, mint miniszteri megbízott, a ruthén akció felvidéki érdekeltségét vezetni. Egan ur működését illetőleg tartozom azzal, hogy kijelentsem, hogy ő rövid idő alatt rendkívüli tevékenységet fejtett ki (Igaz! Ugy van! a jobboldalon.) és hogy az az akció, amelyet a kormány egy pár év előtt megindított, máris oly sikereket mutat fel, aminőkkel kevés hasonló akció dícselkedhetik. (Helyeslés a jobboldalon.) Meg kell azonban jegyezmem, hogy nekem is feltűntek azok a közlemények, amelyek az ő legutóbb tartott munkácsi beszédről megjelentek. Minthogy ezen közlemények nem fedezik egymást és különböző lapokban különbözőképpen jelentek meg: ennél fogva tekintettel arra, hogy a lapok közlései félreértésekre adhatnak alkalmat, Egan Ede urnak módot kívánok nyújtani arra, hogy ő nekem beszéde szövegét bemutatthassa.

Tisztelt Ház! Méltóztassék megengedni nekem, hogy, ha már felszólaltam, egy pár megjegyzést kapcsoljak felszólalásomhoz. (Halljuk!)

gondja még egygyel, hogy: miként szabadítsa meg az öcsét a biztos haláltól?

III.

... Hogy egy haldokló életet adjon egy másik halálraítéltnak... Még gondolatnak is lehetetlennek látszó gondolat, hát még megcselekedve!...

Hanem azért a csizike gazdája megcselekedte.

Egy esős délután, amint ott ültek a ház előtt a lócán s azt nézték, hogy a megázott veretek mint szárítgatják nedves szárnyukat a fágákon, Bőcög egyszer csak oda fordul a feleségéhez s azt mondja neki:

— A csizikét árendába fogjuk adni.

— Miért? — kérdezte az asszony elbámulva. — Hisz élni csak kell.

— Kell. Keserű mosolylyal felelt erre a szóra Bőcög:

— Akinek lehet élni, az éljen. Én is ezt akarom. Te és Pista elmentek innen egy szentőre a felvidékre, a Bácskára, vagy akárhova, csak innen el.

Az asszony meghökkenve nézett az urára. Azt gondolta, hogy talán megbolondult szegény.

— Hát kelmed? — kérdezte.

— En? É! Bőcög András egy felívet írt le kezével a levegőben, amint a szürke fellegek futását nézte arra gondolt: talán ott leszek. Azután megfogta a felesége kezét s mint valami eltört szárnyu madarat, olyan gyöngéden simogatta a maga esontos, sárga kezibeit és nagy erőlylyol, de amit egyre félbeszakított a felesége, magyarul kezdte, hogy ő hol lesz.

— Én obrováson vagyok, lelke, nem számítok.

— Jó az Isten, majd meggyógyítja kelmedet — szólt közbe az asszony.

— Félállam a sirba van...

A rutén akció sikerének eddig legfőbb titka az volt, hogy abban a magyar társadalom minden rétege különbség nélkül hazafiasan közreműködött. (Tetszés.) A rutén akció gyermekbetegségeit már túlélt és én nem félek attól, hogy ezt az akciót eredménytelen nem folytathatók tovább. Ezt az akciót csak az veszélyeztethetné, ha abba idősen szempontok kevertének. A kormány elutasít magától minden oly feltevést, mintha olyan áramlatoknak tért engedne, amelyek a jogegyenlőség nagy elveivel ellenkeznek. (Helyeslés a jobboldalon.) A magyar államban faji, felekezeti és nemzetiségi különbség nélkül a törvény keretében mindenki egyenlő oltalmat, egyenlő védelmet talál. (Általános élénk helyeslés.) A rutén akció, t. Ház, az emberszeretet jegyében született és az emberszeretet jegyében kívánjuk azt folytatni is. (Helyeslés.) Így fog eljárni a kormány és így fogunk eljárni a kormány kúzegei. (Helyeslés a jobboldalon.) Legyen a t. Ház meggyőződve, hogy az akció, mely eredményesnek mutatkozott, azokon az alapokon, amelyeken megindult, változatlanul fog folytatni és reményem, eredményeket fog felmutatni. Semmiféle visszaélést leplezni és takarni nem fogunk. (Helyeslés a baloldalon.) De másfelől, midőn ilyen nagy, hazafias és mondhatom szent ügyről van szó, mert a magyar nemzetnek, mondhatom legszebb rétege van itt érdekelve, olyan rétege, amely a magyar állameszméhez hű maradt, mikor, mondom, ilyen szent ügyről van szó, akkor nemcsak erélyvel, hanem minden elfogultság nélkül és teljes tárgyilagossággal is kívánunk eljárni. (Élénk helyeslés a jobboldalon és a középben.)

Kérem a felszólaló képviselő urat, hogy ezen nyilatkozatomat tudomásul venni méltóztassék. (Helyeslés jobboldalon.)

Ugron Gábor: A miniszter nyilatkozatát helyeslem, azonban Egán Ede kormánybiztos működéséről sem Peszt Lajos felszólalásából, sem a miniszter ur nyilatkozatából magamnak alapos ítéletet formálni nem tudok.

Kérem azért a miniszter urat, a kormánybiztos urnak beszédét méltóztassék *kinyomatni szószórinti szövegében*, hogy lássuk, olvassuk s ítélelhessük. Én is, midőn tegnap a hírlapi kivonatokat olvastam, abban a meggyőződésben voltam, hogy az a bátor férfi, az ő bátor székmondásával, amely ott elhangzott, felkeltette a reakciót. Azt a bátor férfit, aki az országosokat el akarta távolítani a rutén néptől, el akarják némitani!

Ha ebben a beszédben olyan nyilatkozat történik, amelyben bárki is sértettek, a honpolgárokat bántották és igyekeztek az ellenzenven a honpolgárokkal szemben felkelteni, akkor van szavunk e beszédhez. Akkor törekedni kell arra, hogy ez az egész akcióból kiküszöböltsék. De az ellen nem tudok elzárkózni, hogy az ország megvédessék az idegenektől, a betolakodóktól. Mert az idegeneknek a honpolgárokkal egyenlő jogai nem lehetnek. (Helyeslés.)

Előnk: Következik a napirend, a *miniszterelnök-ök kétségtelenségének tárgyalása.*

— Onnan is volt már visszatérés.
— Az úszre elpatkolok és az embernek nem csak az orráig kell látni. Azon túl is. Te pedig itt maradsz, szegény feleségem, meg az a másik szerencsétlen is, a Pista...

— Ti ketten — folytatta Böccög — egy esztendőre elmentek innen, amint mondtam, a testvérnémhez. Ez ugyan rég meghalt szegény, de a világnak ezt nem kell tudni. A három tehenet eladjuk, az árát becsüljétek meg, magatok pedig dolgozzatok. Egy esztendő a nem a világ. Azután visszajöttök... A károlyi doktor egy ismétlő levegőváltoztatást duruzsolja a fülembe... Hát jól van, elmegyek... Hadd gyógyuljak meg... És meggyógyulok... Visszatérek erősen, piros pozsgás arccal — csak hogy —

A felesége ijedt csodálkozással kérdezte:
— Csak hogy?...

— Az az egészséges ember nem én leszek — felelte halkan, kalapját mélyen a szemére húzva a beteg ember. — Nem Böccög András leszek az, hanem — Böccög István...

A felesége nem értette ezt a beszédet.
— Hát kelmed hol leszek, vagy hol akar lenni? — kérdezte esodálkozáva.

— Ahol az ur Istennek tetszik. Vagy a földben, vagy a Pista helyén a börtönben...

Az asszony a fejéhez kapott. Most már látta az urat. És sikoltva borult a keblére.

— Nem, nem! — kiáltotta — nem engedem. Mindenképpen haladjon a maga útján. Pistát rejtegetjük, amíg lehet s ha rátálnak, akkor hadd legyen az isten akaratára. Hanem azt nem engedem meg, hogy kelmed oda állítson a Pista bírái elé: — vagyok, tegyetek velem, amit akartok. Én nem tartom rá a hadnagyomra, hanem a betegség megváltoztatott egy kicsit... Hanem azért én vagyok, Böccög István... Nem, nem, édes uram, ne mondjon kelmed ilyen badarságot!

— Hát nem mondom, nem mondom! — simogatta a beteg ember könnybe lábadt szemekkel a

(A fumei kérdés.)

Szél Kálmán miniszterelnök: T. képviselőház! Az a terjedelmes és igen fontos felszólalás, a fumei kérdéssel érdemlegesen foglalkozó az a beszéd, mely tegnap az ülés végén elhangzott, készlet engem arra, hogy már a vitának jelen stádiumában szót emeljek. A magyar korona egy igen becses, igen értékes tartozékáról és testrészeről van szó és arról, hogy az ottani rendkívüli állapot mikeppen jöjjön ismét közmegegyezéssel és helyes elvi alapokon a magyar állam egysége, integritása, méltósága és állása által követelt és egyedül helyes alapjain ismét rendbe. Hát ami a kérdés történelmi előzményeit illeti, röviden, mert hosszas fejtegetésre nincs szükség, ami a kérdés elvi álláspontját illeti, világosan és határozottan, ami a jövőndő teendőket illeti, gondolom, a t. képviselőház érteni fog engem, óvatosan fogok nyilatkozni. (Helyeslés és tetszés a jobboldalon.)

Ezt a három szempontot szem előtt tartva, mindenképp konstatació, mert a kérdés helyes felfogásának és helyes megítélésének és következeisei okszerű és logikus levonásának és elvi helyes állásponton való levonásának érdekében áll, hogy konstataciók először egyet és konstataciók erről a helyről és ez az, hogy én Fiume városának közjogi helyzetét és hovatartozását közjogi törvényeink és alkotmányunk által teljesen tisztázottnak és kétségtelenség tartom. (Helyeslés a jobboldalon.) Ehhez szó nem fér. (Igaz! Ugy van!)

(Történelmi előzmények.)

Az 1779-ik évi Mária Terézia-korabeli leirat, amely a horvát helytartósághoz intéztetett, Fiume és Fiume városának kerületét Magyarországra reinkorporálta, még pedig közvetlenül Magyarországhoz. Az 1807-ben keletkezett V-ik törvények, amely Fiuméről szól, Fiumének Magyarországhoz való közvetlen tartozását világosan és határozottan kimondotta egyszersmindenkorra. Ezen törvény határozománya szerint Fiume nem Horvátország után, hanem közvetlenül tartozik idő. 1808-ban Ferenc király egy leirattal ugyanezt erősítette meg és így nem lehet a felett semmi kétség, hogy bár az idő lefolyása alatt és a közbejött, igen hosszú gyászos események után és alatt erre nézve is a tényleges állapot igen sok változást tett, nem lehetett kétség az iránt, hogy miként fog megnyilatkozni a magyar törvényhozás akkor, amidőn először visszanyerve önön elhatározását és törvényhozási szabadságát és megnyilatkozásának szabadságát, nyilatkozni fog. Nyilatkozott az 1863-iki törvényhozás, abban a törvényben, amelyben foglalkozik Horvátország a társországokhoz való viszonyokkal és amely ezen viszonyokat szabályozta egyezményileg Magyarország és Horvát-Szlavonország között. Ez a törvény csak ismételte és megerősítette, amit régi törvényeink már kimondtak. Ez, t. képviselőház, a közjogi kérdést teljesen tisztán, minden homálytól menten kétségtelenség állítja oda, az többé vita tárgya nem lehet. (Ugy van!) Fiume és városának kerülete ide tartoznak, mint separatum adnexum corpus, de ide tartoznak nem Horvátország után, hanem közvetlenül és ehhez szó nem fér. Fiume város és kerületének minden ügye, akár kormányzati, akár igazgatási, akár törvényhozási tekintetben, ennek az országgyűlésnek, ennek a kormánynak a hatósága alatt áll. Ide tartozik, máshová nem. Ehhez másnak szava nincsen. (Ugy van!) Igenis, talán a fennállott és régi időből átszarmazott viszonyok tekintetbevételével hozta meg a törvényhozás azt a dispoziációt, hogy a belgazgatás és autonómia kérdésének a

végleges rendezése egyezmény tárgyat képezi. Már most ez az egyezmény meg is kíséretett, de létre nem jött; 1868. novemberben egy kir. leirat folytán a magyar országgyűlés kiküldött egy küldöttséget, hasonlólag a horvát országgyűlés is kiküldött egy küldöttséget és Fiume városa is. Ez a küldöttség hosszasan tanácskozásokat folytatott. Abban Horvát-Szlavonországok küldöttjei a közjogi állásban más és a közjogi törvénynevel és alkotmányunkkal, nézetem szerint ellenkező álláspontot foglaltak el; a magyar küldöttség ezt visszautasította; hosszasan folyt a tanácskozás, eredményre nem vezetett. Egy végleges nyilatkozat történt azonban, még pedig minden közreműködő faktornak teljes egyetértésével, — maguktól a horvátoktól származik és ez érdekes, hogy kiveendő Fiume városa és kerülete az összes területből és a magyar központi kormánynak hatósága alá bocsátandó, a közigazgatás minden részére nézve. A magyar és a fumei küldöttség hosszas érintkezések folytán bizonyos pontozatokban állapotot meg, amely pontozatok értelmében azután egy végnyilatkozat és javaslat jött létre. Ez a megállapodás az, hogy a királyi biztosság szüntetessék meg, neveztessek ki oda kormányzó, akinek a kezelése alá bocsátatik Fiume városa és kerülete mindenképpen, Fiume vármegye pedig Horvátországhoz legyen bocsátva. Megállapodtak abban, hogy utasítsák a központi kormányt arra, hogy Fiumére vonatkozólag, a megszűntetett folytán és alapján egy provizórium, közigazgatási provizórium, állapítsák meg. A fumei tagok is a magyar tagok felfogásához teljesen hozzájárultak, egyedül a kereskedelmi és tengerészeti ügyekre vonatkozólag formuláltak valami külön óhajtatást, a mi hasonlólag figyelembe vételt. Így levén a dolog, a magyar országgyűlés 1870. március 15-én meghozta a maga határozatát és ezen határozatok alapján, mely szerint utasított a központi kormányt ezen provizórium életbeléptetésére, de úgy, hogy az összes igazgatási ágazatok a központi kormány kezelése alá jöjjenek, létrejött egy minisztertanács határozat és annak alapján ezen országgyűlési határozat kivétel szempontjából egy felterjesztés a felségéhez, mely ezen kérdést szabályozta és ezen felterjesztés helybenhagyott. Ugyanezen módo és egészen lojalisan nyilatkozott a horvát-szlavon országgyűlés is; helyeselte azt a tényt, hogy Fiume a központi kormány alá helyeztetik, Fiume megye horvát területnek nyilvánítatik. Kétségtelen tehát, hogy ez a közegyetértéssel és országgyűlésileg létesített provizórium képezi a tényleges és jogi állapotnak alapját és kiindulási pontját. 1882-ben az akkori miniszterelnök indítatva érezte magát ebben a Házban javaslatot tenni az iránt, hogy újból küldessenek ki a törvény értelmében azok a küldöttségek, hogy kísérték meg újból az egyezkedést, mert, mint magát kifejezte, kívánatos és szükséges, hogy az 1863: XXX. t. c. 66. §-ban érintett ügyek és a közös érdekek számbatételével leendő megoldása megkísértsék.

Ezek a bizottságok kiküldettek. A horvát országgyűlés küldöttsége, sajnos, ismét a közjogi kérdést vetette föl és az hamis, helytelen és törvényekkel ellenkező álláspontra helyezkedett. A fumeiek hosszú pontozatokban adták elő kívánásaikat. A tárgyalás folytán, amely ott hosszasan folyt, fölmerültek eszmék, javaslatok magyar és fumei részről és a fumeiek visszavonva eddigi nyilatkozataikat, csatlakoztak a magyar főfogáshoz. Az egyezés nem sikerült. A horvát országgyűlés küldöttségének tagjai merevebb álláspontot foglalta el, mint a minők elfoglaltak 1868-ban, kijelentették, hogy előre óvat tesznek minden intézkedés ellen, amely Fiumét illetőleg közigazgatási vagy törvényhozási uton állandó rendezést akar tartalmazni.

Hát, ha a horvát küldöttség tagjai azt értették, hogy — s ez az én felfogásom — az 1863: XXX. törvények 66. §-ában elrendelt végleges egyezkedés az ő tudtuk nélkül ne történjék, akkor igazuk volt. De ez az óvás mást is jelentett és félre megvárázra alkotva volt, azt nem jelentette semmiesetre sem, hogy Magyarországnak most már akár közigazgatási uton a kormány részéről, akár törvényhozási uton a kormány részéről, akár törvényhozási uton az országgyűlés részéről semmit se lehet tennie a fumei ügyekben; ezt vissza kellett utasítani. És ezt nyomban ki is jelentette a magyar országos küldöttség, amennyiben azt mondta, hogy a horvát küldöttség ezt azt óvását a maga részéről el nem fogadja, helyt állónak nem tartja és kijelenti, hogy meg kell tennie a magyar kormánynak a fumei igazgatás tekintetében mindazt, ami az előadott kívánások, a felvetett kérdések méltányos és a közös érdekek szempontjából való megoldása, az egyetértés létesítése és az adminisztráció folytonossága céljából megteendő akár közigazgatási, akár törvényhozási uton és gondolom, ez helyes és teljesen kifogásolhatatlan álláspont is volt. Már most, kérem, nem lévén lehetséges egyezkedni, arra törekedett a regnikoláris biztosság, hogy Fiume ügyeit és a Fiumére vonatkozó kormányzati ügyeket lehetőleg úgy szabályozza ideiglenesen, hogy az a provizórium, amely tizenhárom évig fennáll és amely 1870-ben létesült, lehetőleg kiszélesítsék.

Gróf Bathányi Tivadar t. képviselőtársamnak szives figyelmébe és különös megszívlelésre ajánlom, — de nemcsak itt, hanem e házon kívül is — (Halljuk! Halljuk!) hogy kimondatott, hogy (olvassa):

Fiume városa, amelynek autonómiáját mi respektáljuk, rendezze a maga autonóm közigazgatását a fennálló törvények alapján, külön statum által, amely szután jóváhagyás végett a magyar kormány elé terjesztendő és így e tekintetben más teendő nincs, mint hogy a kormány Fiumét ezen statumnak mielőbbi kidolgozására előterjesztésére felhívja.

Ez 1883-ban történt, az 1872-iki statum keletkezése után 11 esztendővel. Mi van ebben? Ebben

felesége neki hevült arcát, szép fekete haját, és a szive csak úgy repesett az örömtől, hogy milyen jó, milyen áldott, milyen angyali szive van az ő asszonyának.

Azért másnap megint előhozakodott vele:

— Ez lenne a legjobb...

A felesége rátapasztotta két kezét a szájára.

— Hallgasson, kelmed...

Harmadik nap, negyedik nap, megint mondta Böccög:

— Meg kell annak lenni...

És nap nap után harcolt a feleségével.

— Legyen eszed, lelkem...

— Kelmednek legyen...

— Nekem már ugye árt semmi, mint a jégelverte gabonának. Hogy egy nappal előbb halok-e meg, vagy később, az nem jön számításba, csak azt tudjam, hogy ti boldogok vagytok...

— Nem... nem...

Hát nem... Jól van... Négy hét mulva, vagy öt hét mulva, mégis megtörtént a dolog...

Egy szeptemberi nap reggelén Böccög András benyitott a váradi kaszárnya kapuján... A végét járta, de azért azonnal ráismerték a cimborái. Ni — mondták — a Böccög Pista!... És a kaszárnyából egyenesen a rabkórházba vitték.

Nem sokáig maradt itt... Két vagy három héttig, aztán másodszer is megszökött földi bírái elől...

A csizkébe pedig egy esztendő mulva visszakérült a régi gazda s az utasok nem tudták hova lenni esodálkozásukban, hogy a halál jármából, ahová már be volt fogva, hogy ki tudta magát szakítani az a fránya Böccög András!

Pedig dehogyan tudta... Ott aluszsza szegény örök álmát a váradi katona-temetőnek egy jeltelen sírjában.

az van, hogy az a statutum nem tekinthető és nem tekintendő — magának Fiumének érdekében — véglegesnek: fennáll addig, igenis, amíg meg nem változtatják, de kimondatott, hogy megváltoztatása öhajtható. Azonkívül foglalkozott még ez a jelenlévő egy pár fontos kérdéssel. Azzal, hogy a magyar vallás- és közoktatásügyi miniszter hatáskörébe kiterjed Fiuméra és Fiume annak a kezelésére alá tartozik s. b. Ezek részletek, amelyekbe nem ereszkedem bele; a két tételből az áll, amit szerencsés voltam ide állítani.

Már most, t. Ház, ez a regnikoláris jelentés beadott, a Ház ezt elfogadja, s az országgyűlés kimondta, 1883-ban elfogadván a javaslatot, amelyet az a bizottság proponált, hogy (olvassa):

A küldöttség fentemelt megállapodásai kiadatnak a kormánynak avval az utasítással, hogy az azokban foglalt kívánalmak teljesítésére, amennyiben azok a végrehajtó hatalom hatáskörébe esnek, tegye meg rendelteti uton a szükséges intézkedéseket, amennyiben pedig azoknak valószínűsége van, hogy a magyar törvényhozás hozzájárulása szükséges, terjeszse elő minél előbb az erre megkívántató törvényjavaslatokat és habár a horvát országgyűlés ellenállása miatt a Fiuméra vonatkozó még függőben lévő kérdéseknek végleges elintézésére nem volna eszközölhető, tétessék meg legalább mindaz, ami a Magyarország és Fiume közötti kapcsolatnak szorosabbra fűzése céljából Horvát-Szlavonországra hozzájárulása nélkül a fennálló törvények keretén belül keresztülvihető. A képviselőháznak ebbeli határozata pedig kiadatik a főrendeknek.

(A konzekvenciák)

T. képviselőház! Ez a bázisa a fumei kérdésnek. Igyekeztem egészen tárgyilagosan, világosan és gondolom, egész precizitással felállítani a kérdést. Már most ebből mi következik? Következik az, hogy először is Fiume közjogi állásának és hovatartozásának kérdéséhez, vagy ügyéhez, — még a kérdés szót sem akarom használni — semmi kétség nem fér. (Élénk helyeslés.) Fiume ide tartozik, mint *separatum*, adneum *corpus sacrae regni coronae*. (Ugy van! Általános élénk helyeslés.)

Következik másodsor az, hogy Fiume városának minden közigazgatási ügye, minden kérdése a magyar központi kormány kezelése alá tartozik, és a magyar országgyűlés kompetenciája alá. (Helyeslés.) Következik az, hogy mindezekhez a kétségtelen sarkötökhöz semmiféle feltétel köve nem lett, sőt az 1883-iki provizoriumnak alapját képező 1870-iki provizoriumnak, illetőleg az ott kimondott elveknek hozzájárulásával még Horvát-Szlavon-Dalmát országgyűlése is megadta a maga szankcióját.

T. képviselőház, ezen tényállás szerint gondolom, hogy világos, hogy ennek az országnak minden törvénye, ugy, amint azt a törvényhozás a maga bölcsesége szerint elhatározta, ha csak kivételeket nem tesz Fiuméra, mint az országnak különleges viszonyokból bíró egy becses részére nézve, amint-hogy kivételeket mindenféle kérdésben az ország minden részére nézve tehet, érvényes.

De tekintettel arra, hogy Fiumének speciális viszonyai és külön autonómiaja van és nagyobb, különlegesebb, mint más városi autonómia és én vagyok az első, aki azt elismerem és hangsúlyozom is, a kormány igenis jogosítva van rendelteti uton módosításoknak megtételére, melyek tekintetében alkalmas módon meghallgatja Fiume városát. Meghallgatja és én erre helyezem a súlyt.

Hát, t. képviselőház — és gondolom t. képviselőhársam Baththyány Tivadár gróf igazat fog nekem adni — nem magából folyik-e, nem természetes-e, nem magától értődő-e, hogy minden olyan kérdésben, amely az ország valamelyik részére vonatkozik, még ha nem is *separatum corpus*, egy óvatossá, egy körültekintő kormány meghallgatja a helyi érdekeket érintő speciális viszonyok szempontjából tett észrevételeket; annál inkább jó és helyes ezt megtenni Fiuméra nézve és én nem habozom kijelenteni, hogy igenis ezt az elvet, hogy Fiumének véleményező, konzultatív meghallgatása megtörténjék, arra nézve esetleg mily módosítások történjenek az ottani viszonyok tekintetéből, — én igen helyesnek, okosnak, szükségesnek és a jó egyetértés fenntartása szempontjából igenis helyesnek és fenntartandónak vélem: de azt, amit Fiumében egy nagy áramlat magának követel és aminek érvényt akartak szerezni a multban és az előző kormány alatt, akkor, a mikor az előző kormány az 1896. XXV. törvényeket Fiumében életbe akarta léptetni, amikre valóságos ellentállást fejtettek ki, hogy t. i. a fumei reprezentanzának joga van hozzájárulni vagy hozzá nem járulni, joga van vétőt mondani vagy nem mondani, joga van megmondani, hogy ez a törvény ró nézve érvényes-e vagy nem, ez ellen az óvás ellen, becsanatot kérek, a magyar állam szuverenitása szempontjából (Általános, hosszas, élénk helyeslés.) Viszont óvással élek és gondolom, él vele minden magyar ember és a magyar állam minden igaz fia és él vele a törvényhozás minden tagja. (Élénk helyeslés.) Fejtse ki Fiume az ő konzultatív véleményét, kérjen meghallgatást előzetesen, adja elő nézetét, kérje ki a kormány s hallgassa meg, ez helyes, okos dolog és minden kalmárral meg fogja tenni.

Gróf Baththyány Tivadár: Csak ez teszi!

Széll Kálmán miniszterelnök: De az ő hozzájárulásától, vagy hozzá nem járulásától függően tenni, (Általános élénk helyeslés.) becsanatot kérek, nem fogjuk, az nem lehet, (Igaz! Ugy van. Általános élénk helyeslés.) ahhoz Fiumének joga nincs, azt tenni nem szabad, ez a magyar állam hatalmának, állásának, az nem is annak... (Egy hang a szélső baloldalon: Integritásának!) annak sem, mert az a törvényben benne van, de a magyar állam alapfogalmának és állásának követelményeivel hamlakevenést ellenke-

zik és arra magyar állampolgár, magyar kormányfő, magyar képviselő nem fog akadni, ki ebbe belemegy, se most, se máskor. (Általános élénk helyeslés és élenezés.)

Gróf Baththyány Tivadár: Ki mondja?

Széll Kálmán miniszterelnök: Nem gróf Baththyány ellen mondom ezt; de mondom és állítom, hogy ily áramlat volt és fájdalom, talán van is, azoknak mond (Felkiáltások a jobb- és baloldalon: Van! Van!) akik így gondolkodnak Fiumében. Mert hisz ha ez az áramlat nem lett volna, bekövetkeztek volna-e azok a sajnós események Fiumében? A képviselő ur beismerte maga is, hogy igazam van. Mikor erre az állásponton helyezkedett a fumei autonóm városi képviselő-testület és óvatossághozalmozott, sőt felirattal kifejezte a magyar képviselőház előtt is ezt a nézetet, — fel tudnám olvasni a felirat passzusait — helyesen cselekedett és nem tehetett az előző kormány egyebet, mint azt, hogy ezt az ellentétet, államellenes, törvénytelen magatartást el nem tűrte és a reinitens representanzát feloszlatta és kivételes állapotot hozott be. (Általános élénk helyeslés.) Ezt a felfogást helyeslem én is. Én is ezt tettem volna.

(A megoldás)

Már most, t. képviselőház, bekövetkeztek ezek a dolgok. Ezek voltak a dolog antecendenciái. Kijelentem, hogy a mai állapot, amit teljesen kivételes, abnormális állapot, a mai állapot, amely az ország ily becses részében törvényen kívüli viszonyokat teremtett, nagyon sajnálatos. A mai állapot fenntartása sem nem kívánatos, sem nem öhajtható és én vagyok az első, aki kijelentem, hogy a midőn alkalmas idejét és alkalmas körülményeit látom annak, hogy ezt a kérdést az én elvi álláspontom és a magyar állam szuverenitásának és az autonómia szempontjából Fiumének és Magyarországnak közös érdekeinek szempontjából megnyugtató megoldásra lehet vezetni és ha meg fogok győződni, hogy meg van a garancia, hogy azon elvek sérelme nélkül, amiket kifejtettem, a törvényes és normális állapotot visszaállítani lehet, mondom, én leszek az első, ki hozzá fogok nyulni és sietni fogok ennek a kérdésnek törvényes alapon való mielőbbi megoldásával. (Általános, élénk helyeslés.) De azt öhajtom, hogy az a jó, korrekt hangulat álljon elő, amely megvolt mindenütt a régebbi időben, megvolt, hogy azokon kezdjem, azon regnikoláris bizottságok horvátországi küldötteiben is. Ezek maguk mondták, hogy öhajtható, hogy szorosabbra fűssék a kapcsolatot Magyarországgal és Fiume közt, maguk azt mondták, hogy elismeréssel adóznak a magyar államnak, hogy a várakozást felülmúló fényes módon igazolta szertétét, ragaszkodását és jótékonyágát Fiumével szemben és nem akarják ezt megszakítani még ők sem. Én azt öhajtom és akarom, hogy e hangulatban nyuljunk a kérdés megoldásához s akkor meg fogjuk egymást érteni. Én nem mondom, mily módon, mily alakokban, mily részletekkel öhajtom a kérdés rendezését, és mily módon akarom elérni azt, hogy beleökönkjünk a törvényes állapotba, de eljárásomban szem előtt fogok tartani két elvet. Először is én respektálom és azt hiszem, hogy e házban mindenki tisztelőben tartja Fiume törvényben biztosított állását, különleges autonómiáját és speciális viszonyait és mindent el fogok követni, hogy minden jogos, méltányos érdek ez irányban közös egyetértéssel megoldásra jusson, de a magyar állam szuverenitásának, (Élénk helyeslés.) a magyar állam egységének, integritásának, a magyar állam alapfogalmának (Helyeslés.) semmiféle homályba helyezését nem tűröm. (Általános élénk helyeslés.) és soha sem lehet Fiumének hozzájárulási jogáról és vétőjéről szó az ő reá is érvényes magyar törvényekre nézve. (Ugy van! Ugy van! jobb- és balfelel.)

Ezek után még a második elvre is nyilatkozom. Az első az állami szuverenitásnak az egész vonalon való épségben tartása mellett kellő tekintetbevétele Fiume törvényben biztosított külön autonómiájának és speciális viszonyainak. A második tekintet, amely részben ebből folyik, az lesz, hogy én sem tárgyalni, sem paktálni senkivel nem fogok. (Helyeslés.) Senkivel, sem Fiumével magával, sem Fiume városának bármely töredékével, sem egyik vagy másik párttal. Én egyedül kompetensnek a kormányzat körében magamat és a törvényhozás körében ezt az országgyűlést tartom. (Általános élénk helyeslés.) De azt hangsúlyozom, hogy igenis hajlandó vagyok, mert ez kívánatos és célszerű, hogy minden törvény végrehajtása előtt az 1863., 1870. és 1883. provizorium bázisul szolgáló országgyűlési határozatok szellemében Fiume városának különleges viszonyai kipuhatóttassanak, konzultatív véleményüket meghallgatni alkalmas módon késsz, vagy meghallgatandók, mi a magyar kormány érdekében áll és hogy ismerje, hogy tudja a magyar kormány és a magyar törvényhozás, — amely ezt akarja, — hogy mik az ő kívánságai, mik az öhajtatás és azok felett azután a maga kompetenciájában fog határozni. (Élénk helyeslés.)

Én ezekkel zárhatom ezen teljesen pozitív, világos és precíz kidomborításával és a kérdésnek teljes megvilágításával történt állásfoglalásomat. Csak egyet teszek még hozzá és ezzel végzem beszédemet. Ne féljen Fiume, és ne féljen Fiumében senki ettől az országgyűléstől: ne félje autonómiáját, ne félje szabadságát, ne félje nyelvet, nem bántjuk mi azt, kellő tekintettel leszünk minden irányban. De Fiume lakossága minden részében, az intéző körök és a nem intéző körök, a határozó rétegek és az agitátorok ismerjék el a magyar állam szuverenitásának következeit. (Általános élénk helyeslés.) Mert ha azt el nem ismerik, és a míg azt el nem ismerik, addig nem fogjuk egymást megérteni. (Igaz! Ugy van!)

Fiumének nagy érdeke, hogy az a szellem csa-

tolja ide és ezen a szellemen alapuló egyetértő megoldás létesüljön. Fiumének nincs mit máshol keresni, (Igaz! Ugy van!) minékünk is nagy érdekünk, mert nekünk kikülvárosunk, és Magyarországnak, amely sohasem tranzitálunk, ami az ország egységét és a magyar államnak integritását és méltóságát, nagy állami érdekeit illeti, nekünk is nagy érdekünk, hogy ne csak a hatalomnak erejével, hanem a régi, tradicionális, százasod ragaszkodással vonzódjék hozzánk Fiume és minél nagyobb mértékben vonzódjék, annál nagyobb mértékben fogja érezni ennek az országnak nobilitás, elismerő, jótékony és jöltevő tevékenységét. (Élénk tetszés.) En Magyarország egyik kincsét, a korona egyik kincsét, Adria gyöngyét szerellett, ha akar és igaz vonzalommal, és remélem akar, de ha ez idő szerint nem akarja is, a magyar állam erejével akarom idecsatolni elváhatatlannal. Így és másképp nem! (Hosszantartó, általános élénk helyeslés, élenezés és taps. A miniszterelnököt számosan üdvözlöik.)

(Személyes kérdésben)

Gróf Baththyány Tivadár személyes kérdésben szólal fel. Köszönetét nyújtja a miniszterelnöknek humánus irányú beszédéért, de kénytelen a tegnapi beszédében tett kijelentését a Fiume hozzájárulási jogára vonatkozólag fenntartani. A miniszterelnök továbbá meg azt az állítást is tulajdonította beszédének egy részéhez, mintha az a statutumok módosításának lehetetlenségét foglalná magában. Ezt nem állította.

(A vita folytatása)

Horánszky Nándor: Osztózik Baththyány főfogásával, hogy a fumei kérdést rendezni kell. A végelintézésnek tövedni nem szabad. Szükség van egyszer már arra, hogy a fumei kérdésbe belenyuljunk, de úgy, hogy abban sem a magyar állam tekintélye csorbát ne szenvedjen s Fiume jogai biztosítsanak. Mindig igen érdeklődött Fiume viszonyai iránt, ez az érdeklődés a magyar állam részéről is megvolt. De mindennek van határa és pedig olyképpen, hogy a közjogi viszony, amely az ország és Fiume közt fennáll, Magyarország kárára ne használtassék ki. Rendkívül fontosnak tartja, hogy Fiumének hovatartozásági kérdése megoldassék. Az 1866. évi törvény ezt nem precizirozza, csak körülírja. Az 1868. törvények, melyet a horvátországi gyűlésen hoztak, azt akarta, hogy Fiume Horvátország után tartozzék hozzánk, ne közvetlenül. Felolvassa gróf Andrássy Gyula referációját, amely pedig határozatlan, minden félre magyarázások felül kimondja, hogy Fiume közvetlenül Magyarországhoz tartozik. Az 1869-iki regnikoláris bizottság oda törekedett, hogy a meg egyezés ne létesülhessen, hogy a hovatartozásági kérdése elbírálatlanul maradjon s hogy majdan Fiume Horvátország után tartozzék Magyarországhoz. Erre célozt a regnikoláris bizottság horvát része is, amely leközönt alasaról s azt kívánta, hogy a tárgyalások halasztassanak el. A fumei kormányzatnak a magyar kormány alá helyezése helyes. A jelentés, amelyet ismertett, hangsúlyozza, hogy a fumei bizottság a magyar bizottság javaslatát, hogy Fiumében a magyar törvények életbe léptetessenek, egyetértéssel és csak azon öhajtatást fejezte ki, hogy a fumei viszonyok szempontjából módosítottak teheszen.

Fiumének autonómiája van, de statutumok azon az uton, amilyen létrejöttek, meg is változtathatók, de csak konzultatív meghallgatása után az önkormányzat hivatott közegeknek. Fiumének törvényhozási joga sem pozitív hozzájárulás, sem negatív megtagadás, sem veto, sem precor alakban nincs.

Baththyány felemlítette a bünvádi eljárás életbe léptetését és különösen azt a körülményt, hogy Fiumében, az ottani speciális viszonyokra való tekintettel, nem volt helyes a bünvádi eljárástól szóló törvény 15. és 16. §-át is életbe léptetni. Mert végre is Fiume roppant távoltságban van a fővárostól, Fiumének nyelvi viszonyai és egyéb tekintetei olyanok, amelyeket, ha valahol, úgy itt kellett volna azokat figyelembe venni. Ö mind e körülményekre tekintettel, sajtóügylekben meghagyta volna Fiumében a régi bíráskodás kompetenciáját, egyéb esküdszéki ügyekre pedig a bíráskodást szintén Fiumében hagyta volna, mert Fiumében a speciális viszonyok olyanok, amelyek következtében, nem Fiume megbízhatlansága miatt, hanem speciális helyzeténél és viszonyainál fogva, egyelőre a sajtóügylekben Fiuméra nézve a rendes bíróságok illetékességét alkalmazta volna. Ez az ő nézete, még pedig azért, mert a sajtónak működése egy exponált helyen és területen olyan szempont, amelyet nagyon meg kell fontolni, még pedig nem a megbízhatlanság, nem is a szabadság garanciájának erősítése, hanem állami érdekek tekintetéből, amelyekre gondot viselni első sorban álló kötelesség.

Felemlítette Baththyány a podeszta kinevezésének kérdését is. Tökéletesen igaz van, mert ahol az államhatalom belenyulni kénytelen a zavaros viszonyokba azért, hogy az állami érdekeket megoltalmazza, ott az államhatalom közvetlenül saját közegei által járjon el, saját közegei által intézkedjék. De maga az a körülmény, hogy ez az intézkedés a podeszta álláshoz lett kötvő, népszerűtlenné teheti a podeszta állást, amelynek tekintélyére pedig éppen a magyar állam szempontjából Fiumében nagy szükség van. Sok oly mozzanatot, sok oly szempontot, amelyet az előző kormány vagy elhanyagolt vagy helytelenül kezelt, a maga részéről csak sajnálattal konstatal, sőt egyesenes elítéli, de ezeket összességükben sem tartja elegendő támpontnak arra, hogy Fiumével szemben más eljárás követessék, mint amit élénkebe szabnak a regnikoláris deputációk megállapodásai és a tények s amit élénkebe szabnak azok az állami és közjogi tekintetek, amelyekre ügyelnünk minden körülmények között első sorban kötelességünk. (Élénk helyeslés és jobb

és a baloldalon.) Fiumének a helyzetén segíteni kell: most ott a viszonyok és állapotok nem maradhatnak úgy, mint ahogy ez idő szerint vannak. A miniszterelnök nyilatkozott, hogy a fumei kérdés rendezését, mivelhét az lehetséges lesz és a viszonyok és körülmények kivantossá és alkalmazhatóvá teszik, ami reméltem, mihamarabb be fog következni, kezébe fogja venni. Nagyon helyesen és nagyon bölcsen cselekszik, ha ezt teszi. A fumei kérdés rendezésének és megoldásának lehetősége többféle alakban lehetséges.

Hogy ez a megoldási mód milyen, arról nem szól, egyet azonban ajánl a kormány figyelmébe, (Halljuk! Halljuk!) és ez az (Halljuk! Halljuk!), hogy bármiféle megoldási módot választson is a miniszterelnök, arra minden körülmények között legyen tekintettel, hogy Fiumében sem az agitáció, sem az izgatás ne honoráltassék.

Szólt Kálmán miniszterelnök: *Mondtam is!*

Boránszky Nándor: És hogy ez a megoldási mód megfeleljen mind a közjogi, mind a méltányossági szempontoknak.

Szólt Kálmán miniszterelnök: *Mondtam is!*

Boránszky Nándor: Jelezte is ezt a miniszterelnök és én meg vagyok nyugtatva, hogy az a megoldási mód olyan lesz, amely mellett Fiumében azon elemek törekvései, amelyek ott a derék, kitűnő és igaz honpolgárok érzelétre nyomást gyakoroltak és amelyek közelebbében Fiume képviselője is oly tette lépett, amelyet nem respektálhatunk, ezennel sem fogunk legyeztetni (Helyeslés a jobboldalon), viszont azonban Fiume érdekében is meg fog történni minden, ami Fiumét jogal megnyugtatja és aminek közelebbében közmegegyezéssel helyreállhat Fiumében az a rend, amelyet nálánál senki jobban nem kíván. (Helyeslés a jobboldalon.)

(A 48-as honvédek ügye.)

Lakatos Miklós a honvédek igazolásához adott határidő meghosszabbítását kéri. Egyszermind a szerzők méltányosabb kiosztását kívánja. Báffy becsületesen adta, hogy a honvédek között kiosztandó nyugdíjösszeget 100.000 forinttal felemeli. De igéretét nem tartotta meg, s azt állította, hogy a király nem egyezett bele az összeg felemelésébe. Ezt nem hiszi. Kénytelen az általa nem nagyon tisztelt Báffy személyével többet is foglalkozni. Azt hitte, hogy Báffy bukása után sok törvényellenes eszelekedete miatt mea culpa mond, visszavonul a magánéletbe. E helyett felcsapott *hírlapjának*. (Derűtlenség.) Kíváncsi, hogy honnan szerezte Báffy a pénzt, amelyvel a lapát fenntartja? Talán a választási milliókból jutott rá! (Felkiáltások: *Ez nagyon érdekes!*)

Polónyi Géza: *Kétszáz ezer forintot adott a lapnak!*

Elnök: *Ez nem tartozik a tárgyhoz!*

Förster Ottó: *Ez a közérleleményhez tartozik!*

Lakatos Miklós: Azért említem el, mert Báffy lapja piszkolja a 48-as pártot, azt állítva, hogy a jövő választáson 120 helyet fog a miniszterelnök neki átengedni. Ez alávaló rágalom. (Zajos helyeslés a szélsőoldalon. A 48-as honvédek ügyét a miniszterelnök figyelmébe ajánlja.)

Szólt Kálmán miniszterelnök: A király első ténye volt mekkoronázása után, a magyar alkotmány visszaállítását követően és az 1867-ben történt nagy politikai kiegyezés után, hogy az 1848-49-iki honvédek számára adta azt az adományt, amelyet a koronázási hitlevél kiadásakor az ország neki és a királynéknak felajánlott. Ez a nagy tény és még egyebek a honvédyudj ügyében tanúsítják azt a fenékült nagy érzést, mely a koronát ebben a kérdésben igent átadja, és higgye meg t. barátom, hogy azok a nagy és fenékült érzések inkább visszhangját kell, hogy keltsék a hálának és kegyeletnek, és hódolatnak minden magyar emberben. Ilyent a király soha nem akart és soha nem tett, nem is mondta senki, sem az én elődöm, sem más. Mutatja egyszerűen az, hogy ez a tétel a szükséglethez képest évről-évre emeltetett, kezdődött talán 100.000 forinttal és ma vagyunk 1.200.000 koronánál, bejelentem a t. Háznak és a t. képviselő urnak, hogy ez a hitel nem volt elég a múlt évben és a folyó évben sem lesz elég. A múlt évben 317.000 korona hitelülépés volt. (Helyeslés a szélsőoldalon) amiből láthatja a t. képviselő ur, hogy itt senki, sem a törvényhozás legfőbb és legelső faktora, sem más nem törekszik arra, hogy azok, akik nyugdíjigényrel bírnak, teljes mértékben el ne láttassanak és hogy több ne adassék ki, hanem minden tekintetben a legtágabb korlátok közt elég van tétel minden kívánatnak. (Általános helyeslés.)

Ami a határidő iránti, felhozott itt a Házban már többször, hogy az igazolásra kitűzött határidőt tovább kellene halasztani. Erre vonatkozólag van szerencsém annyit meg egyezni, hogy ez a határidő kitűzetett 1868. február 6-án, azután 1883-ban egyhangúlag kitűzetett a honvédyudjotmányok is hozzájárulásával 1893-ra, azután ezen határidő lejártaival ismét lépések történtek és továbbítottat az igazolás határideje 1895. október 1-ére és azután ismét kérték elődömtől a határidő kitolását, mire kitolták 1896. október 1-ére és azóta is kéri.

Én a magam álláspontját — és itt visszatérek arra, a mit egyszer valamely kérvény tárgyalásánál mondtam, — abban precíziorom, hogy mintsem hogy ezen határidő kitolások történetek, mert én sem akarok elzárni senkit a nyugdíjtól, aki jogosult, — arra az elhatározásra jutottam, hogy már többé egy határidőt sem tolok ki, de nem is tűzök egyáltalában határidőt, hanem megengedem mindenkinek, aki tudja, hogy igazolja magát. (Élénk helyeslés.)

Lakatos Miklós tudomásul veszi a miniszterelnök kijelentését, csupán az igazolás körül felmerült szabálytalanságok orvoslását ajánlja még egyszer a miniszterelnök figyelmébe.

(A király személye körüli minisztérium.)

Ugron Gábor: Az ő felsége személye körüli minisztérium nem foglalja el azt a közjogi állást, amelyet a 48-as törvényhozás neki szánt. A minisztérium csak postája a magyar kormánynak és rendelkezéseket szállít. 48-ban tudták, hogy Magyarországnak önálló politikai élete mindig veszélyeztetve lesz egyes bécsi körök intrikája által, azért ennek ellensúlyozására helyezte Bécsbe a minisztériumot. Az 1867. XII. törvénycikk 27. § kimondja, hogy a minisztériumi közös ügyeket betöltést nem gyakorolhat, de kerülhetnek oly ügyek a napirendre a külfölddel szemben, amelyek elintézésére csakis a magyar kormány hivatott. Ilyenekben csakis az ő felsége személye körüli miniszter intézkedhetik. Hivatása még e minisztériumnak az is, hogy a magyar állam jogai Ausztriában respektáltassanak. Ilyenek a vám- és kereskedelmi szerződési ügyek. E feladatának a közös minisztérium eddig nem felelt meg.

A magyar honpolgárok mindenütt védelemre találnak, csak Ausztriában nem. A magyar kereskedők csak a magyar kormány utján részesülnek ott védelemben. (Helyeslés a szélsőoldalon.) Nincs akihez forduljon a magyar állampolgár, ha Boszniában, vagy Ausztriában egyik városában jogtalan-ságért jogorvoslatot keres. Az ő felsége személye körüli minisztérium eddig csak személyes hiúságokat elgigitt ki, közjogi kivánalmaknak meg nem felelt, azért a tételt nem is fogadja el.

Szólt Kálmán miniszterelnök: Eddig az ő felsége személye körüli miniszter költségvetésének tárgyalásánál inkább oly irányú fölcsólaások történtek és a kifogások abban a keretben mozgáltak és azzal a célzattal voltak téve, hogy a felség személye körüli minisztérium, mint teljesen fölösleges, szüntettesék meg. Most egy ezzel ellenkező fölfogással találkozom és egy nagyon érdekes érveléssel, mely ezt a fölfogást meg akarja okolni, tudniillik azzal a fölfogással, hogy nemcsak hogy ne szüntessék meg a minisztériumot, hanem inkább tartsuk körül, ruházzuk föl teendőikkel, amely teendőkkel fölruházandó, mert úgy kívánja azt Magyarországi képviselése, érdekeinek ellenőrzése, a magyar állampolgároknak igen sok irányban Ausztriában mozgó érdeke.

Én ennek a minisztériumnak fennállását igenis szükségesnek és az ország érdekében levőnek tartom; megmondom az okát, hogy miért. Igaz az, amit a tisztelt képviselő ur bevezető szavaiban érintett, hogy az 1848-iki törvényhozás másképp kontemplálta ezt a minisztériumot. Teljesen igaz, de hiszen méltóztatik tudni, hogy éppen a pragmatika szancióból folyó körösben érdeklő viszonyokat illető kérdéseket, — amelyeket azonban belevett az 1848-iki törvényhozás mint létezőket az 1848-iki törvényekbe, — nem ért rá az 1848-iki törvényhozás alaposan kifejteti, rendszeresíteni, szabályozni és megoldásra juttatni, tehát bevett egy passzust, hogy az ő felsége személye körüli miniszternek ez lesz a teendője, s ezek a kérdések az 1867. XII. törvénycikk értelmében más módon vannak megoldásra juttatva. Erről már egyszer bővebben beszéltem, most csak megútom.

Mi maradt tehát hátra annak a miniszternek teendőjéről. Azt hiszi t. barátom, hogy csak az az ő teendője, hogy a kitüntetésekét közvetítse? Ami azokat a pénzes zaekos kitüntetésekét illeti, velem szemben éppen nincs helyén ennek a kiemelés, (Mozgás a szélsőoldalon.) mert azt hiszem, hogy ha figyelemmel méltóztatott kisérni, meggyőződhetek róla, hogy még nálam, *kitüntetések motivumaitl semmiféle pénzszeszesség alapot nem szolgált.* (Igaz! Ugy van! a bal- és szélsőoldalon.) Higgye el a t. képviselő ur, magyar locus residentialis az a minisztérium ott és annak az egyéniségenek, aki vezeti, azért, mert ő felsége az időnek legnagyobb részét Bécsben tölti, ott kell lenni, mert azon miniszternek hivatása ő felsége személye körüli lenni. Ennek igen komoly indoka és jelentősége van és én nem látom helyesnek és megnyugtató változtatásnak ezt, sőt házagot, lyukat látok, ha Magyarország felelős minisztériumának egy tagja nem rezidálna állandóan Bécsben. (Helyeslés a jobboldalon.)

Visontai Soma hozzájárul mindenben Ugron fejtegetéséhez, mert tényleg abszurd dolog az, hogy a magyar állampolgár mindenütt, csak Ausztriában nem talál kellő oltalomra. A miniszterelnök felszólalása nem nyugtatta meg őt.

Polónyi Géza: A közös közeg teóriát a magyar közjogba becsempészni nem szabad. Kérde tehát a miniszterelnöktől, hogy tud-e a 67-es alap keretében gondoskodni arról, miszerint a magyar alattvalók Ausztriában direkt védelemben részesüljenek.

Szólt Kálmán miniszterelnök: Polónyi azt mondja, hogy én egy közös közegzet akarok becsempészni. Semmiféle közös közegzet nem akartam becsempészni. Azt, hogy Magyarország és Ausztria között milyen értelemben közösek az ügyek, én legalább is éppen olyan jól, vagy talán jobban is definiáltam, mert azt mondtam, hogy azok, amelyek a közös védelemből folynak us Ausztriát és Magyarországot együttesen érdeklik. Mi közvetlenül érintkeznek az önálló magyar belügyekben a külfölddel.

Visontai Soma: A magyar külügyekben is, a törvény szerint, nemcsak a belügyekben!

Szólt Kálmán miniszterelnök: Kérem, azokban az ügyekben, amelyek törvény szerint igenis nem közösek, hanem Magyarország belügyei.

Visontai Soma: Akkor úgy kell mondani nyíltan, hogy *magyar külügyek!*

Szólt Kálmán miniszterelnök: Amikor a külfölddel érintkezünk, akkor külügyi vonatkozásuk, ez magától értetődik, és minden világosan mondtott dolog világos elme meg is ért. (Élénk derűtlenség és tetszés a jobboldalon.) Ne tessék tehát félreérteni, hogy én valami közegzet akarok becsempészni.

Elnök: Indítványozza, hogy a Haz a legközelebbi ülést holnap délelőtt tartsa a következő nani-

renddel: A kisebb tárcák és a belügyi tárcá költségetetésének tárgyalása. (Helyeslés.)

(Interpelláció.)

Visontai Soma a következő interpellációt terjeszti a pénzügyminiszterhez:

1. Van-e tudomása a t. miniszter urnak arról, hogy az 1899. évi XV. törvénycikkben és az ezen törvény végrehajtására vonatkozó 1899-iki évi kibocsátott 64.756. számú pénzügyminiszteri rendeletben a bortermelők számára biztosított azon kedvezményt, mely szerint a bortermelőik saját termései boraikat nyílt edényből álló vendégeknek kimerhessék: a gyöngyösi bortermelőik csak azért nem élvezhetik, mivel az erri pénzügyigazgatóság a törvény világos rendelkezései ellenére, a megfelelő engedélyek kiadását a gyöngyösi bortermelőktől megtagadja, sőt — mint számos bizonyítékkal igazolható — a miniszteri rendeletben 2. számú mintaként feltüntetett engedélyszövegből a bortermelőik számára biztosított kimerési jogot szöszterint kitérli?

2. Tekintve, hogy Gyöngyös városának nagyrészt szőlőgazdák által lakossága egy évtizeddel át való néklülőzések, a legnagyobb erőfeszítések, kimondhatatlan nagy áldozatok árán volt képes a filloxera által elpusztított szőlőterületeket helyreállítani és termőképessé tenni és tekintve, hogy az 1899-iki évi új boritaldó-törvénynek éppen az a célja, hogy a bortermelőik számára nyújtott kedvezményekkel módot nyújtson a kisebb bortermelőknél is, hogy bortermelőiket kimerés által értékesítsék:

hajlandó-e az igen t. pénzügyminiszter ur intézkedni, hogy az erri pénzügyigazgatóság ott és azon esetekben, midőn a törvény erre módot ad, a gyöngyösi bortermelőknél a nyílt edényekből álló vendégek részére való borkimerési engedélyeket kiadja?

3. Hajlandó-e az igen t. pénzügyminiszter ur, a jelenleg csak a nagyobb bortermelőik és borkereskedők számára biztosított azon kedvezményt, mely szerint ők a ryegébb szeszirtalommal fogva romlásra hajló boraikat adómentes szeszszel javíthatják, akként kiterjeszteni, hogy a kisebb bortermelői is — esetleg többekkel való társulás vagy szövetség útján — adómentes szeszszert nyerjen jogot?

4. Hajlandó-e az igen t. földmívelésügyi miniszter ur a bortermelőik érdekeit a saját hatáskörében is oltalmába venni és közrehatni, hogy a termelőik borain értékesítése elé a pénzügyi hatóságok akadályokat ne gördítsenek — nehogy az állam és a magánosok által az elpusztított szőlőterületek helyreállítására tett áldozatok hiábavalók legyenek.

Elnök: Az ülést beárja.

BELFÖLD.

A horvát bán Budapesten. Gróf *Khuen-Hédervary* horvát bán, aki ma Budapestre érkezett, a képviselőházban felkereste *Lukács László* pénzügyminisztert, akivel horvát pénzügyi dolgokról értekezett. A bán ma este visszautazott Zágrabba.

Budapest akolója ellen. Nagyvárad példájára határozott ma *Szeged* város közgyűlése a vasutasok községi adója ügyében. A város *Budapest* ismert átiratát tárgyalva, kimondta, hogy azt nem *partolja*.

Pés város közgyűlése is ma tárgyalta *Budapest* főváros körlevélét. A közgyűlés örömmel üdvözölte az államvasutis tisztviselőinek a köztisztviselők közé való sorolását, a kereskedelmi minisztert ezért az akcióért üdvözölte, de a polgári tanácsot utasította, terjesztszen a jövő közgyűlés elé felirati tervezetet, hogy a községi adókat *fiessék meg a köztisztviselők is*.

A hazai ipar védelme.

Budapest, február 14.

Nagyfontosságú kezdeményező lépést tett ma az iparpártolás érdekében való társadalmi akció terén a főváros egyik előkelő és hazafias egyesülete: a *Lipótvárosi Kaszinó*.

A kaszinó választmányának mai ülésében, a napirend előtt felszólt *dr. Sámuel Lázár* orsz. képviselő és a következő *indítványt* terjesztette elő:

E kaszinó — társadalmi feladatánál fogva — sem politikai, sem közügyekkel rendszerint nem foglalkozik és ha most, a kaszinó megszokott ügykörén kívül eső dologban szólalok fel, úgy hiszem, hogy ezzel már azért sem léptem át hatáskörünket, mert amiről szólni kívánok, a magyar ipar pártolásának ügye első sorban — társadalmi kérdés. Ösmerotes a választmány előtt, hogy többi időben a magyar ipar pártolásának kérdése, úgy az erre hivatott körökben, valamint a sajtóban, mily élénk és lelkes visszhangra talál. Sőt bátran mondhatjuk, hogy mindinkább terjed és erősödik a köztudatba átment az a meggyőződés, hogy egyedül a hazai iparnak hazafias és jóakaró támogatása teremtetheti meg és fejlesztheti a magyar ipart és csupán ez telteti független nemzet gazdaságunkat. E tétel helyességétől, — úgy hiszem — mindnyájan át vagyunk hatva és azért ennek bővebb fejtegetésébe bocsátkoznom sem kell; csak rámutatok arra az igazolt tényre, hogy Magyarország évenként csupán osztrák iparcikkre egy fél milliárd koronát költ, és e kibaszalattatásunk dacára Ausztria népei ellenünkben gyű-

lőködő és ellenséges indulatot tanúsítanak. Reá mutatnak kedvezőtlen gazdasági mérlegünkre és a mindnyájunk által tapasztalt rossz közgazdasági viszonyainkra. Hogy e kedvezőtlen közgazdasági helyzetünkből eredményesen kibontakozzunk, annak egyik legbátrabb módja a magyar ipar megeremítése és fejlesztése; ezt pedig a mi viszonyaink között, csak úgy érhetjük el, ha a nagy magyar társadalmat a magyar ipart hazafias pártolásába veszi. Pártolásába veszi, nem úgy — mint eddig — közhangzású szavakkal, hanem követelésekkel és hazafias lelkesedéssel, annak tudatától áthatva, hogy ezzel szeretett hazánkat szolgáljuk és közgazdasági függetlenségünket vívjuk ki. Igaz, hogy a társadalom vagyonszámba része, ha következetesen hi akar maradni a magyar ipar pártolásához, sok mindentől le kell hogy egyelőre mondjon, sőt talán aldoztat is kell hoznia a komfort és finomabb izlés rovására. De mindez — szemben a nagy céllal — csak alárendelt természetű dolog és minden igaz és jó hazafinak — még ha áldozatnak tekintené is — kötelessége azt meghozni, mert hazánk gazdasági jóléte és felvirágzása függ tőle. Az állam és a végrehajtó hatalmat képviselő kormány, — önmagában, e nagy feladattal szemben, legjobb akaratát melletti is — tehetetlen; a magyar ipar megeremítése sok fontos tényezőnek összehatásából, de főleg a nagy fogyasztó közönség jóakaró pártolásától függ. Azért nagyon találok irta legjellegesebb publicistáink egyike, hogy: „Ha szűkebb fedezésnél, minden egyes hazafi, önmaga állít fel egy vámsorompót, akkor azzal megeremítették gazdasági önállóságunkat és felszabadulunk a mindinkább reánk nehezedő gazdasági depresszió alól.“ Nem kétem, hogy kaszinók kiprobált, hazafias tagjai örömmel és lelkesedéssel karolnak fel minden oly eszmét, mely szeretett hazánk javára és haladására szolgál; ebbe vetit bizalommal indítványozom:

- Határozza el a kaszinó választmánya, hogy:
1. A kaszinó minden szükségletét, amennyiben az az országban előállítható, kizárólag magyar ipar termékeiből fedezze.
  2. A kaszinó választmányára a kaszinói tagok között ikeket köröztesse, mely ikek aláírói kötelezik magukat, hogy saját és családjuk szükségleteinek fedezésénél lehetőleg magyar ipar terméket vásároljanak; és egyben a hazafias célra való tekintetből, a kaszinói tagokhoz felhívást és kérelmet intéz, hogy ezen nagyszabású mozgalomhoz csatlakozzanak és annak jeléül az ikeket írják alá.
  3. Ezen mozgalom minél sikeresebb keresztülvitele céljából, saát köbélből egy 5 tagú bizottságot küld ki; és
  4. a közgyűlésnek ezen mozgalom megindításáról jelentést tesz.

A választmány ezen indítványt egyhangulag elfogadta és a körözött ikeket számosan — első helyen az elnök Lányosi Leó — azonnal alá is írták.

KÜLFÖLD.

Obstrukció a látóhatáron. Az osztrák kormány egybehívta a parlamentet, miáltal a csehok taktikájába léket tított. A csehok ugyanis oly hosszurra kívánták nyújtani a békekonferenciák tárgyalásait, míg alkalmas időpontban a mostaninál nagyobb hangsúlyval követelhetik feltevéiket. Az elnyújtás taktikája azonban kudarccot vallott azáltal, hogy a reichsrath nem sokára összeül. Most a parlamentben iparkodnak a csehok zavarokat felidézni, amiről egészen nyíltan beszél a cseh tábor. A *Narodny Listy* a parlament küszöbön álló megnyitásának ötletéből vezéreiket közül, melyben azt mondja, hogy annak idején az ifju-csehok körében olyan hangulat is kerekedett felül, mely az obstrukció folytatása ellen irányult, de ma az az álláspont, hogy az ifju csehok a parlament munkálkodását mindaddig lehetetlenné fogják tenni, míg elégtelt nem kapnak azért, ami 1899. október 17-én történt (t. i. a nyelvrendeletek visszavonása). A lap azt mondja, hogy a reichsrath oly gyors egybehívásának egyedüli következménye az lesz, hogy a békitési konferenciák előbb, mintsem azt várnák, siker nélkül meg fognak szünni. A lap véleménye az, hogy a reichsrathot minden emberi számítás szerint ismét hazra fogják küldeni és aztán a 14. §. alapján uralkodnak.

Bécs, február 14.

Ma délelőtt újból tanácskozársra gyűlt egybe a békitő-konferencia cseh osztályának albizottsága, amelyen egyttal az autonóm hatóságok nyelvviszonyait tárgyalták. Délután a békitő-konferencia német és cseh delegátusai külön üléseken fogják a nyelvkerésnek a megoldását megkísérlni. Általános az a nézet, hogy a reichsrath egybehívása a cseheknek eddigi halasztó taktikájuknak tarthatatlanságáról meggyőzte és így valószínű, hogy a békitő-konferencia sikere vagy esetleg sikertelensége is előbb nyilvánvalóvá fog lenni, mint lett volna abban az esetben, ha a Körber-kormány hallgatott volna a cseh feudális nemesség szavára és a reichsrathot csak a jövő hónap végén hívta volna egybe. A cseh lapok a reichsrath egybehívása miatt nagyon el vannak keseredve és kijelentik, hogy az új ülészakon a csehok folytatók obstrukciójukat.

A háboru.

Budapest, február 14.

A táviratok ismét angol vereségről adnak hírt. Ezuttal a Colesberg-rensburgi harctérről szól a tudósítás. Colesberget a boerok, Rensburgot az angolok tartják napok óta megszállva s néznek egymással farkasszemet. Az angolok Colesberget szeretnék elfoglalni, hogy aztán tovább menjenek az Oranje folyó hídjához, a Norvalsponthoz; a boerok pedig egyrészt ezt az átjárást védelmezik, másrészt vissza akarják szorítani az angolokat Naauwporthoz. Nevezetesebb eredmény nélkül folytak eddig a harcok, a legutóbbi jelentések azonban arról szólnak, hogy a boerok elfoglalták a rensburgi angol tábornok Clement tábornok kénytelen volt hadállásait elhagyni és Arundelig visszavonulni. Ha most a boerok, az ellenséget visszaszorítva, a naauwporthi vasuti csomópontjához juthatnak el, fenyegethetik Roberts fővezérnek De Aaron által való összeköttetését. Ez ugyan sem gyorsan, sem könnyen nem fog végbemehetni, de Lord Roberts expedíciójának ime már nem csekély akadály gördült az útjába.

Mai tudósításaink a következők:

(Ladysmith utolsó napjai.)

London, február 14.

A *Morning Post* az angol népet *Ladysmith közeli meghódolására* készíti elő. Az a távirat, amely a laphoz érkezett, így szól:

Legközelebb még egy kísérletet fognak tenni a *Tugelán* való átkelésre. A közönségnek azonban már ma tisztában kell lennie azzal, hogy Ladysmith fűlszabadtására ötvenezer, vagy még helyesebben százezer ember kellene. Óhajtatod tehát, hogy a haza sulyos veszélyre és valószínűleg csalódásra készüljön és jusson eszébe, hogy a Ladysmith felszabadítására irányuló kísérleteknél inkább becsületbeli kérdésről van szó, mint politikáról és hogy bármi történjék is Natalban, az az angol hadaknak végreles győzelmét nem tartóztathatja fel.

Az a tény, hogy a cenzura ezt a táviratot átboesátotta, bizonyítja leginkább, hogy mily rosszul állanak az ügyek a *Tugelán*nál. Az az esemény, amelyre az angol nemzet előkészítendő, nem lehet más, mint *Ladysmithnek küszöbön álló kapitulációja*.

London, február 14.

Igaznak bizonyul, hogy Buller elhatározta visszavonulását és hogy Ladysmith kapitulációja minden nap várható. Másrészt az oranjei boerok feltartóztatatlantul előrenyomulnak és azt hiszi, hogy már legközelebb össze fognak ütközni Roberts tábornokkal. Itteni politikai körökben nagyon nyomott a hangulat.

(Kimberley veszedelme.)

London, február 14.

Itt el vannak arra készülve, hogy Kimberley kapitulálni fog, mielőtt Roberts felmenthetné.

(A boerok békefeltevélei.)

Páris, február 14.

Az Oranje-állam követé határozottan megcáfolja azt az angolok által terjesztett hírt, hogy Oranje és Transvaal összeződött. Mind a két köztársaság ezentel örökre együtt marad és Angliának sulyos békét fog diktálni. A békefeltevételek minimumának Oranje és Transvaal teljes függetlenségét, továbbá Eszak-Fokföldnek Kimberleyvel való átadását, valamint Bazuto- és Beccuana-földnek és a legnagyobb natáli kikötőnek átengedését jelente. A békét semmi esetre se fogják a status quo ante alapján megkötni. A boerok inkább a legutolsó vércseppig harcolnak.

(Angol áruló.)

Páris, február 14.

Durbanból érkezett táviratok szerint az ottani világitó torony főnökét, egy angol embert, a boeroknak tett kémszolgálati miatt agyonlőtték. A világitó toronynak a tengeritől elfordult részéről a boerok ügynökeinek jeleket adott a hajók megérkezéséről és a partra szállott csapatok számára.

(Mcnekülő angol seregek.)

Brüsszel, február 14.

A Reuter-ügynökség tegnap azt jelentette, hogy az angol csapatokat azért kellett Rensburgból visszavonni, mert kiderült, hogy a Bastardneeken, amely az egész környéken dominálja, egy erős boer csapat ágyuval állást foglalt. Ehhez a *Daily Mail* még azt jegyezte meg, hogy az angolok visszavonulásának sokkal nagyobb jelentősége van, semmint eleint hitték. Ma azt jelentik hivatalosan Pretóriából, hogy az oranjei boerok február 11-ikén ostrommal bevették Clement tábor-

noknak Rensburg mellett levő táborát. Az angolok rendkívül sok embert veszítettek, úgy hogy Clement kénytelen volt újév óta elfoglalt valamennyi hadállását elhagyni s egészen Arundelig visszavonulni.

(A háboru Robinzonjai.)

Brüsszel, február 14.

A *Petit Bleu*nek jelentik Pretóriából, hogy kétezer angol katona a glencoei ütközet után észak felé menekült s a Maputa partján telepedett meg félig meztelenül és agyonéhezve; később a portugálok elvették tőlük fegyverüket. Eddig azt hitték, hogy ez a kétezer ember is Ladysmithben van bezárva.

(Amerika és a boerok.)

Köln, február 14.

A *Kölnische Zeitung*nak jelentik Washingtonból: Az amerikaiak hangulata a boerokra nézve mind kedvezőbb. Az összes városokból hírek érkeznek tüntetésekről, melyeket a boerok mellett rendeznek. A kongresszusban, dacára Mac Kinley ellenállásának, a határozati javaslatok szaporodnak, amelyeknek tenorja az, hogy az amerikaiak közvetítő beavatkozását akarják előidézni.

(Magyar ló és német csizma.)

Fiume, február 14.

A *Mount Lebasson* angol gőzös ide érkezett, hogy a Szabadságról küldött és a délafrikai harctérszánt hétézáz lovat Délafrikába szállítsa. Egy második löszállító gőzös, a *Dunmoore* is utban van már Fiume felé és még több más angol hajó is Fiuméba fog jönni, hogy a Magyarországon vásárolt lovakat elszállítsa.

Hamburg, február 14.

A pretóriai kormány Blasek Emil weissenfelsi cipőgyárosnál tízezer csizmát rendelt a boer hadsereg számára.

HIREK.

Long Tom.

Long Tom, ez annyit tesz, mint: a hosszú Tom, hosszú Tamás. A hosszú Tamás a boer hadseregben játszik igen előkelő szerepet, nem ugyan mint férfi, hanem mint ágyu. Long Tom a francia Creusot nagy ágyugyárának egy remekbe öntött munkája, modern — a neve után itélve hosszú — ágyu, amely jelenleg a Ladysmith-t körülvevő kis dombok valamelyikén áll és dolgozik.

Aki nézi a kávéházban az angol lapokat, az látásból ismeri Long Tomot, a derék boer ércet. Legutóbb a *Daily Graphic* ijestgette vele olvasóit. De nemesak egy képe van. Long Tom itt, Long Tom ott, Long Tom mindenütt... Érdekes egy kicsit utána járni a történetének: eleinte csak egy-két illusztrált lap közölte az arcképét. Aztán a napi újságok irtak róla. A *Különfelék* közt részletes leírásokat kaptunk Long Tomról. Majd átment a haretéri táviratokba. Ladysmithből — pedig onnan nagyon drága a telegrafálás — megsürgönyözték, hogy például „ma nem működött a Long Tom.“ Vagy „a Hosszu Tamás két nap óta hallgat.“ A hosszú fickó rettegett szörnynyé kezdett válni s a világ érdeklődött iránta. Most újra szerepelt a képeken. De már a hatásában, a multkor láttunk egy ilyen rajzot: nagy robbanás, füst, rohanó emberek, néhány halott. Alatta szövegnek: „Long Tom megint működik.“ Legújában annak a négernek az arcképét láttuk, akinek Ladysmithben egyébe dolgozta, mint a Long Tomot nézni. Ha észrevesszi, hogy a boerok piszkálni kezdik Tamást, félreveri a harangot. Mindenki fut, aki él, megtelek a pinóck, az odvak, a kamarák — végül a néger is elrohan eszeveszettül.

Csönd. Long Tom szólan kíván.

Minekünk tetszik ez az ágyu. Tamás a délafrikai háborúnak — amely minden újabb háborúnál nagyobb érdeklődést és több szójátékokat kelt nálunk — az első batonája. A *Times* azt írja, hogy félelmükben eddig már negyvenkét ágyura fogták rá angol tudósítók, hogy ez a Long Tom.

Igy elevenedik meg előttünk ez a drága, finom szerkezetű kolosszális ágyu. Amikor valami holt tárgy nagyon sokat foglalkoz-

tatja az embereket valami olyan működéssel, amely hasonlít az emberi működéshez, kitüntetését adnak neki. Kitüntetésül az emberi címet és jelleget kapja. Emlékszenek a Zola mozdonyára, a La Lisonra? A derék, fúrge, vidám lokomotívra, amely olyan volt, mint a kezes bárány, kedves, barátságos, hü. Aztán meghalt egyszer szegény, fölfordult, felszakadt gyomrából omlott a vére: a parázs, ernyedt keze-lába: sok kereke még mozgott, vonaglott egy ideig, aztán nagy gőzohajt fújt ki kazántüdejéből, utolsót vonaglott úgynevezett tolatyujja — és meghalt. Nem is esnék jól ideírni, hogy megdöglött szegényke, bizony az meghalt, komolyan, szenvedve, mint az ember.

Ime, Long Tom is a La Lison karrierjét kezdi. Még emberi neve is van. Tamás: mint valami vén boer, aki imádkozik egyet, őt egyet, aztán megint imádkozik egyet és megint őt egyet. A jó, hosszú, szorgalmas, okos, hü Tamás, a bajtárs, a katona. És már félnek is tőle az angolok, mindenütt őt látják. Babonás szorongás fogja el őket arra a gondolatra, hogy a Long Tommal kell küzdeniök. Ez valami varázst ontó gyilkos — és mégis kedélyes — fegyver. Ha a régi korban élnénk s a Long Tomnak nem akadna olyan kicsinyeskedő, boncolgató barátai, aminő a sok újságíró közül például e sorok írója, akkor unokáink dédunokái a mithoszban tanulnának egy ellenállhatatlan szörnyetegről, amelynek minden golyója őlt, s amelyet hosszú Tamásnak hívtak. Eszembe jut Achilles, a megvívhatatlan, meg a hétféjú sárkány, akinek ha egy fejét levágták, hét nőtt helyébe.

Szóval, sikerült fülön csipnünk egy most kezdődő babonát, isten bizony, nem nagy érdem. Ha Long Tom megtudja, tán haragudni is fog. Ugy kell neki, miért nem született Trójában, persze *ante Schliemannum*.

Ez rossz idő az ilyen karrierek. Tessek elgondolni, hogy ha a hétféjú sárkány ma exisztálna, a Különfélék vidám statisztikusai már rég kiszámították volna róla, hogy hány feje volna, ha minden fejét hétszer levágták volna, feltéve, hogy minden egyes helyébe hét új nő. Ki is számítottam: 5,647,201.

Manapság csak erre jó az ilyen babona, —r.

A gyűlölet apostolai.

Brüsszel, február 14. Van der Velde szocialista vezér tegnap egy szocialista gyűlésen tudatta, hogy áprilisban Brüsszelben nemzetközi szocialista iskola fog mezeyni, ahol a legkiválóbb francia szocialisták is fel fognak olvasni.

A gyűlölködés édes testvére az egoizmusnak. Aki tulságosan szereti önmagát, az a rendszerbe szedett gyűlölettel akarja megreformálni a világot s haragos tajtékjával mocsolja be a régi intézményeket. Nem mások kedvéért, hanem a maga jóvoltáért, a maga kicsinyes, neveléséért élne.

Ha éhező gyermeket lát, nem a szenvedés hatja meg, hanem a gyűlölet lángja lobban fel lelkében azok ellen, akik ezredik fokon okai ennek a szenvedésnek. Ha siró özvegy kerül elébe, nem a könnyek indítják meg, hanem a gyűlölködés elméletével keresi a könnyek okozóit s halált kíván a fejükre, ha megtalálta.

Megtalálta? A gyűlölködés apostolai, a sunyi szocialisták, vagy ami jóval inkább jellemzi őket, az *egoisztikus kommunisták* rendesen a maguk szegényes, nyomorúságos viszonyaikon keresztül nézik a világot s a maguk pénztelenségéből indulnak utra, hogy felfedezzék a gyermekek éhségének és az özvegyek könnyeinek okozóit. Nem a szeretetet viszi a lelküket, nem a jóság irányítja a gondolkodásukat, hanem a saját nyomorúságukból kiejert gyűlölet, a harag, a féltelen, lelketlen irigység az a meségye, melyen az emberi szenvedések okait

és okozóit keresik. Nem azért tiltakoznak a földi igazságtalanságok ellen, mert az faj az embereknél, hanem azért, mert nekik fáj. És ezen az uton haladva, nem találhatják meg a végső okokat, mert a gyűlölet nem visz a világossághoz, hanem az éjféli sötétséghez. A sunyi, irigykedésből szocialistává lett világmegváltó apostolok a gyűlölet logikájával dolgoznak s a tagadás szellemét viszik bele abba a harcba, amely a legtisztább szeretetért és a létező legnehezebb tisztelgetéért folyik. Ezek az emberek nem a szocializmus harcosai, nem az emberiség jótévi, hanem a gyűlölködés apostolai, a szocializmus Luciferjei.

A gyűlölet édes testvére az egoizmusnak s mivel jóval többen vannak köztünk olyanok, akik akár tanulmányaik hiánya, akár lelkük sivársága miatt csak a maguk szenvedésein keresztül látják meg a másokét, természetes, hogy a szocialista propagandában gyakrabban jelentkeznek az ilyenek, mint az államtudományi tanulmányok által kiművelték és a szeretettel megáldott szívűek.

A világmegváltáshoz nem szürke, foltozó vargák kellenek, hanem magas, nyílt tekintetű Krisztusok. Nem olyanok, akik féltudásuk keserves kínjai közt apostoloskodnak, hanem olyanok, akik szeretnek s akik másokért szenvedni tudnak. Igazi próféták, akik szenvednek a világért s a szeretet nevében feszítetik meg magukat.

A szocializmus fogalmát mindennél jobban összekuszálták az emberek. Olyan nagy elmék, mint Stuart Mill, azért nevezték magukat szocialistáknak, mert biztak a javak igazságosabb megosztásában. Attól az időtől fogva, hogy Babeuf megkezdte a propagandát a marxizmusig, ezer félféldelgő, féltudós és örvöngő tanította a világmegváltás módjait s jobbára úgy, amint azt az ál-Krisztusok szokták. Tanításaik a gyűlölködésben és a tudatlanságban gyökereztek.

A gyűlölködés pedig ki lehet irtani az emberekből. A tudás, a komoly és mély, az igazi tudás gyönyörűsége nem fér meg a rosszasággal, egymást kergetik, üzik, hajszolják. Gyilkos ellenségek. A tudatlanság több bajt okozott már az emberiségnek, mint a pestis, a tűz és a földrengés. A tudás pedig több jót, mint a hit. A gyűlölködő szocialistákat csak úgy lehet kiirtani, mint ahogy a brüsszeli iskolában akarják: a tanítással.

Mert a becsületet szocializmus nem a gyűlöletben, nem a rombolásban és a tagadásban, hanem az igazi szeretetben, az építésben és a tudásban van.

G—A.

Budapest, február 14.

— EUDAPESTI NAPLO. Február 15-én új előfizető és nyílik a Budapesti Naplóra. Kérjük azokat a tiszteit olvasóinkat, akiknek az előfizetése ezen a napon lejár, méltóztatassanak a megújításról idejékorán gondoskodni, hogy a lapot akadálytalanul küldhessük tovább.

Minthogy január 1-jén a kötelező koronaszámítás lépett életbe, és a posta csak olyan utalványokat fogad el, amelyekén a pénzösszeg koronákban van megjelölve, kérjük tisztelt előfizetőinket, hogy az utalványokon az előfizetési díjat ezentúl ne forint és krajcárban, hanem koronákban és fillérekben méltóztatassanak feltüntetni.

— Személyi hírek. Gróf Szapáry László fiumei kormányzó, aki a napokban Budapestre jött, ma délután visszatért Fiuméba. — Kornfeld Zsigmond, a Hitelbank vezérigazgatója, Fiuméba utazott a Hitelbank ottani telepeinek megszemlélésére. — Berzók Árpád miniszteri tanácsos három heti tartózkodásra a Rivierára utazott.

— Az udvar Budapesten. A télen át oly elhagyatott és csöndes budai várba néhány hétre ismét pezsgő élet költözik. A király holnap este utazik el Bécsből és február 16-án, pénteken reggel 5 óra 40 perckor érkezik Budapestre. A nyugati pályaudvaron a főpolgármester és a főkapitány várja ő felségét, aki egyenesen a budai várpalotába hajt,

ahol már minden előkészület megtörtént az udvar fogadására. Ő felsége magánlakosztályát, valamint a disztermeket alaposan kifűtötték és az összes helyiségeket rendbe hozták. Bécsből ma jött meg *Loebenstein* lovag udvari szertartásmester, valamint különvonaton a gazdasági háztartás felszerelése és személyzete. A lovakat és hintókat azonnal fölvitték a királyi istállóba. Az udvar itt időzése ideje alatt ő felsége általános kihallgatásokat ad. Az első audiencia február 19-én, délelőtt tíz órakor lesz. Előjegyzéseket a kabinetiroda fogad el a királyi várakban. A király itt tartózkodása idején udvari ebédek lesznek a várpalotában. Február 20-án, kedden érkezik Budapestre a király leánya, *Mária Valéria* főhercegnő, férjével *Ferenc Szalvátor* főherceggel. Az udvar március elejéig marad Budapesten.

— Az özvegy trónörökösné beteg. Bécsből jelentik, hogy *Stefánia* özvegy trónörökösné néhány nappal ezelőtt nyitott kocsiiban kocsikázott s meghült, úgy, hogy kénytelen a szobát őrizni. E miatt a trónörökösné az udvari ünnepélyeken sem vehetett részt. Gyengélkedése alatt *Widerhofer* udvari tanácsos kezelte, aki, miután könnyebb influenzát állapított meg, nyugalmat ajánlott. Ámbár az özvegy trónörökösné még gyengének érzi magát, mégis ma már látogatásokat fogadott.

— Nincs hivatal. A mikor már minden olyan ajtót végigkopogtatott az, aki valami állás után jár, amely mögött egy darab gazdátlan kenyeret rejtett — és mindenütt kiadták az utját, még egy utolsó próba következik. Erre már csak úgy vaktában határozhatják rá magukat a kenyérkeresők. Hátha... Talán csak rájuk pillant az Isten... És megy a zálogházból szerzett pénzen fölbélyegzett sok kérvény a fővárosra. A legtöbbre az van írva, hogy aki beadta, mindenféle munkára hajlandó. Nem válogatós, pedig néme-lyiknek jussa lenne erre. Van a folyamodók között diplomás ügyvéd, orvos és tanár is, egész csomó jobb sorsra érdemes ekszisztencia, aki azonban a nagy vásárbán nem tud elég élelmes lenni ahhoz, hogy kiverkedje magának azt a darab kenyeret, amire a készletével rászolgált. Több mint félezer most az ilyen pályázat a fővárosnál s ebből a nagy summából egyetlenegy se képesek úgy elintézni, hogy kenyérhez jussanak a kérelmezők. Egyáltalán nincs olyan állás, ami ne volna betöltve. A főváros tanácsa kommunikét küldött az újságoknak, amiben azt írja, hogy kár a pénzért, amit bélyegre adnak a kérelmezők. Hiábavaló kiadásba verik magukat, mert állás nincs. De különösen napidijásra, gépiró nőre és szolgára nincs szükség. Ezek azok az állások tudniillik, amelyekre legtöbben pályáznak — a nélkül, hogy üresedés lenne a hivatalokban.

— Az olasz királyné állapota. *Margit* olasz királyné, mint Rómából jelentik, teljesen felgyógyult, úgy hogy a napokban már megkezdte a vendégek fogadását. A jövő hónapban nagy garden-party lesz a Kvirinálban.

— Császár és a régens. *Berlín*ből táviratozzák: A császár a *Lippe* régensnek megköszönte, hogy *Lippében* a flottaegyesületnek főkegyesületét alapította, melynek élére a régens állott. Ezzel befejeződött a konfliktus a császár és a régens között.

— Hegedűs Sándorné az Iparos Körben. A Fővárosi Iparosok Köre *Hegedűs* Sándor kereskedelmi miniszter nevének iparpártoló kezdeményezése alkalmából ma estélyt rendezett, amelyen közéletünk kitűnősegei nagy számmal jelentek meg. Ott voltak: *Ghyzey* Béla altábornagy, *Abonyi* Emil és *Ambrozovics* Béla miniszteri tanácsosok, *Vértessy* Kálmán miniszteri osztálytanácsos, *Hollán* Sándor miniszteri titkár, *Egan* Ede hajózási főfelügyelő, *Sombory* Károly főrendiházi tag, *Wetzel* Gyula, a szabaddalmi hivatal elnöke, *Greesák* Károly kuriai bíró, királdi *Hers* Zsigmond és *Elek* Pál igazgatók stb. A diszterem nagy részét azonban hűgynék foglalták el. Hét órakor jött meg *Hegedűs* Sándorné, leányával *Hegedűs* Rózsikával. A miniszter feleségét lelkes éljenzés fogadta.

Az üdvözlések után *Ráth* Károly királyi tanácsos, a kör elnöke ünnepelte *Hegedűs* Sándort, mint a magyar iparpártoló mozgalom legbuzgóbb apostolát. Majd szabad előadást tartott az üzleti szellemről nálunk és a külföldön. Előadása végén buzdította a hűgynéket, hassanak oda, hogy magyar kereskedőnek ezentul ne azt nevezzük, aki magyarul beszél, hanem csak azt, aki magyar iparcikket árusít. A tetszéssel fogadott előadás után *Gelléri* Mór kir. tanácsos lépett a felolvasó asztalhoz és szellemesen fejtegette a nők hivatását a mostani iparpártoló mozgalomban, amelyet *Hegedűs* Sándorné indított meg. A felolvasást élénken megtapsolták. A felolvasásokat hangverseny követte, amelyet *Schunda* V. József rendezett. A hangversenyen *Krudy* Andor min. fogalmazó, *Hikisch* Kenrik és *Hikisch* Rikhard operaházi tagok *Káldy* Gyulának és *Dankó* Pistának több szereménnyel adták elő. Az igazi magyaros hangverseny élénk tetszést aratott. Az estélyt lakoma fejezte be, melyen számos felköszöntőben ünnepelték *Hegedűs* Sándornét.

— **A szultán sógorának visszatérése.** *Mahmud* Damad basának, a szultán sógorának az ügyében, aki tudvaleg két fiával együtt egy szép napon eltűnt Konstantinápolyból, mint *Párisból* jelentik, érdekes fordulat állott be. Abból a magatartásból, amelyet a basa Franciaországba való menekülése után Párisban tanusított, aligha lehetett volna arra következtetni, hogy *Mahmud* Damad egyhamar visszatérjen hazájába. Ismertese azok a kijelentések, amelyeket újságírók előtt tett és az a kiméletlen bánásmód, amelyben a párisi török követet részesítette. És mégis az a hír érkezik, hogy *Mahmud* Damad basa legközelebb visszatér Konstantinápolyba. Diplomáciai körökből kiszivárgott, hogy ez az eredmény Loubet elnök befolyásának tulajdonítható. Aktív része van a dolgot *Constansnak*, a konstantinápolyi francia követnek is, aki mindent elkövetett, hogy a török udvarban *Mahmud* Damadnak visszatérése esérére, személyes biztossága és szabadsága dolgában teljes garanciákat szerezzen. A nagykövet tudósításai alapján *Loubet* elnök nyilván tudathatta a basával, hogy a *Yildiz*-kioszkban teljes kegyelem vár rá és így határozhatta el magát a basa, hogy visszatér fiaival Konstantinápolyba. Remélhető, hogy amikor a francia köztársaság elnöke közvetítette a kibékülést közte és a szultán között, hogy hazatérjen, sem neki, sem családjának bánatódása nem lesz.

— **Ünnepeit polgármester.** Kolozsvár város törvényhatósági bizottsági tagjai ma délben dr. *Szamosi* János egyetemi tanár vezetésével üdvözlő iratot adtak át *Szacsina* polgármesternek királyi tanácsossá történt kitérítése alkalmával. *Szamosi* szép beszédben üdvözölte *Szacsinát*, ki válaszában hangsúlyozta, hogy városi ügyekben pártkülönböztés nélkül kell munkálkodni. Este a polgármester tiszteletére fényes bankett volt, *Hegedüs* Sándor kereskedelmi miniszter táviratilag üdvözölte a polgármestert.

— **Bécs város bálja.** *Bécsből* táviratozza tudósítónk: Ma este tartották meg Bécs városa bálját, melyet az uralkodó is kitérített látogatásával. A bál az antisemita-párt majdnem minden tagja jelen volt és a papság is erősen volt képviselve. A király egy óra hosszat maradt a bálon.

— **Svájco, a védtelen.** Svájcnak egyelőre semmi baja nincs ellenséges haddal a valószínűleg egyhamar nem is fordul olyasra a helyzet, hogy Európa virágos kertjébe olyan idegenek törjenek be, akik nem turisták, hanem azért mégis érdekes a *Berliner Tageblatt*nak az a cikke, amiben az újság katonai munkatársa kifejti, hogy Svájco a déli oldalon teljesen védtelen. A szent gothardi erődítések nem érnek semmit, mert gyönyörűen meg lehet kerülni őket. Ha olasz részről jönne a támadás, a katonaság *Domoclossolából*, a *Sommet* és *Frutt* völgyeken át az alpesi legelőkre juthat, melyek a *Jakab-szorostól* kezdődnek és a *Bedretto* völgyben végződnek. Innen jó hegyi ut vezet a *Rotendeszorosba* a *Wytenwaker* gleiser felé, a honnan viszont *Réalpon* és a *Furkán* át három óra alatt lehet eljutni *Göschenenbe*, a *Gotthard-hegy* háta mögé. Olaszországnak azonban egyelőre se kedve, se ideje, se pénze nincs arra, hogy megtámadja Svájcot. Csunya dolog is lenne, olyan forma, mint ha két konkurrens hotelier kiáll az utcára verkezni.

— **Utban Afrika felé.** *Zürichből* jelentik: Egy fiatal luzerni katonasorvos, dr. *Dégen*, a szövetség támogatásával a minap utnak indult a dél-afrikai harctérre. *Marseillebe* megérkezve, a rendkívül képzett fiatal ember hirtelen megőrült, úgy hogy gyógyító intézetbe kellett szállítani.

— **Egy pátvörzse bukása.** *Rómában* nagy föltűnést kelt mostanság *Bochetti* közjegyző esete, aki a reája bizott pénzek elikkasztása után megszökött. *Bochetti* a klerikális pártnak egyik vezértérfa volt és így esete érzékenyen sújtja egész őrszégben van *Bertini* asszonynak, egy az örültek házában lévő nőnek egész vagyonra. Amint most kiszült, még az ápolási díjat sem fizette meg a szerencsétlen asszonyért. Az elikkasztott összeget egy *Ferrando* nevű énekesnőre költötte.

— **Házasság.** *Hollós* Oszkár vegyészeti gyáros eljegyezte dr. *Manó* Dániel tekintélyes fővárosi orvos leányát, *Violtát*.

Binét Manó kassai kereskedő a hó 13-ikán esküdtött örök hűségét *Kassán* *Wechsler* Helénke kisasszonnyal *Mező-Csáth*ról.

— **Ezredesek veszedelme.** Az angol-boer háboruban rossz világ van az angol ezredesekre. Egyre-másra hullanak el a csatákon s Dél-Afrika valósággal sirja az angol ezredeseknek. Tizenkét ezredes esett el a transvaali háboruban, hét megsebesült és kettő fogságba került.

— **A harmadik egyetem.** Szegedváros mai közgyűlésén elhatározta, hogy a harmadik egyetemnek Szegeden való felállítására érdekében föllíratot intéz a kormányhoz és a törvényhozáshoz. E föllíratokban egyelőre a jogi fakultás létesítését kéri.

— **Ujtás a postán.** A hazai posta- és távirat-szolgálat terén *Hegedüs* Sándor minisztersége alatt már is több üdvös reform lépett életbe. A napokban ismét oly újítást létesítenek e téren, amely bizonyára közelmérrel fog találkozni. Eddig ugyanis gyakori volt a panasz a miatt, hogy a felvételi szolgálatot a vidéki nagyobb városokban is rendszerint csak egy, vagy e mellett legfeljebb két-három postahivatal végzi s ennek következtében e hivataloktól távolabb lakó közönségre nézve az ajánlott levelek és csomagok feladása legalább is nagy idővesztéssel jár. Ezen a bajon *Hegedüs* Sándor kereskedelmi miniszter úgy segítette, hogy nagyobb kiterjedésű, népesebb és élénkebb forgalmu városokban gyűjtőhelyek felállítását határozta el.

A magy. kir. posta gyűjtőhelyein feladhatók: a) bárhova szóló ajánlott levelek, nyomtatványok, áruminták; b) belföldi, Ausztriába, Bosznia-Hercegovinába és Németországba szóló, legfeljebb 400 korona értékű közönséges csomagok. Hétköznapokon délelőtt 8–12-ig, délután 2–6-ig, vasárnapokon és hétköznapokra eső ünnepnapokon délelőtt 9–10-ig fognak ezen postai gyűjtőhelyek a közönség rendelkezésére állani. A posta- és táviratigazgatóságok az ily postai gyűjtőhelyeket dohányüzem telejdonosoknak, kiskereskedőknek, vagy más erre vállalkozó és alkalmas helyiséggel rendelkező egyéneknek fogják engedélyezni és őket az általuk elírt forgalomhoz képest megfelelő díjazásban részesíteni. Jövőben tehát a nagyobb városokban a közönségnek az említett küldemények feladására a postahivatalokon kívül a postai gyűjtőhelyek is rendelkezésre fognak állani, ami elejét veszi az élénkebb forgalom idején beálló torlódásoknak és felmenti a közönséget, hogy küldeményei feladása végett nagyobb utat tegyen és esetleg a hivatalban hosszabb ideig várakozzék.

— **Med. Univ.** Ilyen című vasárnapi cikkünk-höz egy vidéki orvos a következő reflexiókat írta:

Hárman vagyunk orvosok a mi kis városunkban. Vasárnap este együtt mentünk a kaszinóba és ott már akkor erősen tárgyalták a *Budapesti Napló* *Med. Univ.* című cikkét. Voltak az orvosi kar ellen irányuló támadást olvastak ki belőle. Nos, ezeket íziben fölvilágosítottuk tévedésükről. Fölvoltuk a cikket, megmagyaráztuk egyes mondatait és meggyőztünk mindenkit arról, hogy a cikk nem támadja sem az orvosi kart, nem támad egyeseket sem, hanem csupán olyan sejtéses eseteket konstatál, amelyek bizony — a bántói buzában is található üszög — léteznek, szerencsére igen ritka kivételek. Tagadhatatlan, van olyan orvos, akire ráferne még némi tudás, de tagadhatatlan az is, hogy a magyar orvosi kar magas nivója ezt a néhány kevésbé ügyes mesterembert el is feledteti. Bajt, — példa rá a mult — nagyon kevés esetben okoznak. Egyébként minden foglalkozásnak megvan a maga kontára. Hogy a protekció ellen irányuló dékani intézkedés alkalmával a cikkíró a kontárokat látta, az érthető. A kontárokról szigorúan beszélt. Nyíltan megmondom, ez nekünk nem fáj, bennünket nem érintett. A magyar orvosi kar a dékani intézkedését örömmel fogadja, mert a becsületes törekvések diadalát látja benne. A szerény vidéki orvos, akinek a bajból elég kijut, a becsületes törekvések támogatását hálával fogadja, ezért a cikkíró epés megjegyzésain, amelyek végre is a bajok orvoslását célozzák, sem ütdök meg. Föltéve persze, hogy a cikket mi jól értettük.

Trias.

A levelet szívesen közre adjuk, mert érdekes kiegyesítő és helyes értelmezője annak a cikknek, amely az orvoskar dékánának a protekció ellen irányuló intézkedését tárgyalta.

— **Aki belebolondult a Balkán-politikába.** Egy parázs szenzációval újra kedveskedik Európának a Balkán. A szenzáció ezuttal *Ferdinánd* fejedelem kormányához fűződik. Szófiában néhány nap óta kinos feltűnést kelt a szobrányo alelnökének, a *Radoszlavov*-párti *Krájevnek* viselkedése. *Krájev* a mult héten Szumában egy népgyűlésen azt mondta, hogy a kormány csak azzal a föltétellel ajánlotta föl neki az elnöki állást, ha arra kötelezi magát, hogy szükség esetén megváltoztatja azokat a szobrányo-határozatokat, amelyek a kormánynak kellenének. A kormánypárti újságok azt írják, hogy *Krájev* elméje nincs egészen rendjén. Valószínű, hogy *Krájev* ur most már a bolondokházába kerül, vagy pedig a régi közmondás igazolásul betörök a fejét.

— **A jászberényi polgármester ügye.** Jász-Nagykun-Szolnok vármegye mai közgyűlésén felelt a főispán *Horthy* István főrendházi tagnak a jászberényi tisztviselők ellen elrendelt fegyelmi eljárásra vonatkozó interpellációjára. *Horthy* tudomásul vette a főispán kijelentését.

— **A resicai sztrájk.** A *Magyar Távirati Irodának* jelentik *Resicáról*, hogy a sztrájk ma megszűnt. A resicai gyárban valamennyi üzemenél az összes munkások dologba állottak.

— **A civil vagyona.** A katonák úgy általában nem igen beesülnek a polgári vagyont. Csodálatos az, hogy micsoda nagy varázsszal van az uniformis arra, aki fölötti. Az egyszerű falusi ember, aki ma még a polgári életben talán éppen eszsz volt s azzal kereste meg a maga kis darab kenyerét, hogy vigyázott az idegen vagyonra, holnap — katonakorában — már minden lelki-furdalás nélkül gázol bele a friss vésésbe, a civil vagyonába. Ennek a fölfogásnak persze az a következtése, hogy a katonák sokkal több kárt csinálnak, mint a mennyire föltétlenül szükség volna például nagygyakorlatok idején, amikor komoly formája van a katonásdinak s nem lehet kikérülni például a kukorica-táblát, hogy ha utba esik. A főváros határában is sok az olyan kár, amit katonák csinálnak okkal vagy ok nélkül s különösen a harmadik kerületi előjáróságok sok panasz érkeznek a környékbéli birtokosoktól és bérlőktől a károk miatt. Az előjáróság át is irt a hadtestparancsnoksághoz s a károk megtérítését követelte, de hiába. A hadtestparancsnokság tudniillik azt válaszolta, hogy a kárcsinálás és az átirat dátuma között már hehektek teltek el. Azt se lehet pontosan megállapítani, hogy mennyi a kár s azt se, hogy ki okozta. Az előjáróságunk erre az az ideája támadt, hogy jövőre ne kaphasson ilyen feleleteket a katonai hatóságtól, utasítsa a tanács a mezőőröket, hogy a tapasztalt károkról két jelentést készítsenek, egyiket az erdőmesteri hivatal, másikat a felek számára s a hivatalos értesítés alapján az előjáróság majd addig is hivatalból teszi folyamatba az eljárást, a míg a károsult fél kártérítési követelését bejelenti. A tanács a tiszt ügyesség véleményét hallgatta meg a dologban. A tiszt ügyesség abban látja a fő nehézséget, hogy a mezőrendőri kihágásokért a tényleges szolgálatban álló katonákat felelősségre vonni nem lehet, mert ők a polgári hatóság jurisdikciója alól ki vannak vonva. A főváros közigazgatási bizottsága a kérdés megoldását évi jelentésében már sokszor sürgette, s több ízben felterjesztést is intézett e tárgyban a kormányhoz, Igyekezete azonban mindeddig eredménytelen maradt, a kormány a felterjesztésekre választ nem adott. Az 1894. évi XII. t.-cikk értelmében a kerületi előjáróságnak megvan a joga, hogy ha a katonaság ellen a kihágási eljárást nem is indíthatja meg, az okozott károk megtérítésére kötelezheti a kár elkövetőjét; még pedig ha a kárt hadgyakorlatok alkalmával követték el, az eljárást indíthatja egyszerűen a katonai kinestár ellen, mely felelős a gyakorlatok közben elkövetett károkért, ha pedig egyes katonák okoznak károkat, azokat személyesen idézheti meg és marasztalhatja el. Az előjáróság által ajánlott eljárást alkalmazni nem lehet, mert annak semmi törvényes alapja nincsen.

— **Influenza Berlinben.** *Berlinből* jelentik, hogy gróf *Bülow* német külügyi államtitkár és felesége influenzában megbetegedett. A grófné már javulófélben van, *Bülow* grófnak azonban kissé aggasztó tünetek mutatkoznak. Tegnap a német császárnál volt reggelin, amely után betegent tért haza. A császár minden órában tudakozódik kedvelt emberének állapota felől és saját udvari orvosát rendelte ki hozzá.

— **Felhőszakadás.** Nagybecskereken, mint levezetők táviratozza, ma délután 4 óra óta valóságos felhőszakadás van. Az utcákon a gátároknak nagy víztömeg áll.

— **Labori az igazságról.** Több jótékonycélú egyesület meghívta *Laborit* Brüsszelbe, hogy valamely tetszés szerinti tárgyról konferenciát tartson. *Labori* elfogadta a meghívást, előadása napját február 17-ikére tűzte ki, tárgyal pedig az *Igazságot* választotta. Előadásainak egész címe: *Az Igazság és az Igazságszolgálat az emberiség közös öröksége.* *Paul Janson* fog elnökölni a konferencián, melyen Brüsszel legelőbbskelő politikai és művészeti egyéniségei vesznek részt.

— **Ismeretterjesztő előadás.** A *Nemzeti Múzeumban* február 18-án délelőtt 11 órakor lesz a hetedik ismeretterjesztő előadás. *Méhely* Lajos tartja: *A repülő állatokról.* Jegyek a Múzeum igazgatósági irodájában díjtalanul kaphatók.

— **Klastromhítoriá.** A *N. Fr. P.* egy klastromi hítoriát beszél el, amelynek a színhelye *Krakkó*. *Egy Araten* nevű zsidó embernek eltűnt a leánya, aki még tizenötgy esztendőse sem volt s csakhamar kiderült, hogy egy apáca-klastromban van. Az apa elment oda s a fejedelem-asszony nem is titkolta, hogy ott van a kis lány, de mindenképpen megakadályozta, hogy beszélhessen vele. *Araten* a rendőrséghez is folyamodott, de időközben a fejedelem-asszony kijelentette, hogy a leány megszökött. *Araten* azt tartja, hogy csak rejtgetik a leányt, addig amíg hamarosan eléri a tizenötgy esztendős kort, amikor nem lesz már akadály annak, hogy a keresztségét fölvegye. *Araten*, miután minden küzdelme hiába-való, *Bécsbe* is elment s az igazságügyminiszternél is panaszt tett.

— **Kisiklott vicinális.** Ismét vasuti szerencsétlenség történt a főváros közelében; ezúttal a szentlőrinci helyi érdekű vasut vonalán. A szerencsétlenségnek áldozata is van, a vonat fűtője meghalt, az egész fejt összezúzták a szétromosodott lokomotív darabjai. Ma délután történt a szerencsétlenség Kispeszt és Szent-Lőrinc között, ahol most az új villamos vasuton dolgoznak. A szentlőrinci kavicsbányából vonaton hordják a kavicsot az új villamos vasut pályatestéhez s ma délután egy órakor az egyik kavicsbordó vonat, amely körülbelül tíz kocsiból állott, hibás váltóállítást folytán kisiklott. Kispeszt és Szent-Lőrinc között, az üllői-ut mentén épülő villamos telep közelében történt a baleset, déli egy órakor. A vonat teljes erővel haladt a váltó felé, amint azonban odaért, a mozdony kiugrott a sinekből s magával rántotta a kocsikat is. Irtozatos robajjal törták szét a kocsik s a romok alól rémes segélykiáltás hallatszott. Három fékező ugyanis a romok alá került, de szerencsére minden nagyobb baj nélkül sikerült őket kihuzni onnan. A gépész a szerencsétlenség pillanatában leugrott a mozdonyról, a fűtőnek, Kovács Istvánnak azonban arra már nem volt ideje s a szerencsétlen ember holttestét iszonyuan megesonkítva szedték elő a mozdony kocsijai alól. *A feje teljesen hiányzott*, úgy hogy csak a ruhájáról lehetett ráismerni. A kisiklás folytán öt kocsi izzé-porrá zúzódtott s a pályatest annyira megrongálódott, hogy a közlekedés teljesen fennakadt. Órák hosszába került, amíg a romokat annyira eltávolították, hogy a személyszállítást átszállással megkezdhették, a mi nagy kellemetlenség volt azoknak a fővárosi embereknek, akik Szent-Lőrincen laknak. A szerencsétlen járt fűtő holttestét Kispestre vitték s a szerencsétlenségről értesítették a hatóságokat meg a vasut igazgatóságát. A vizsgálatot megindították annak kiderítésé végett, hogy a szerencsétlenségért kit terhel a felelősség.

— **Fonográf a válópérben.** Egy főkepenzes a Saint-Georges quartierben rossz lábon élt a feleségével. Szeretett volna téle elválni, de bizonyítékok hiányában nem akarta megindítani a válópéret. Hogy panaszában legyen valami támpontja, egy fonográfot állított be ebédidőjébe, amely a szobában történt minden beszélgetést feljegyeztet. A fonográfból természetesen benne vannak az összes szidalmak, amelyekkel a felesége illette őt. Evvel a kis ördögös gépezettel felfegyverkezve aztán megindította a válópéret és reméli, hogy a törvényték tarthatatlannak fogja itélni házasságát, amelynek szenvedélyes hangjáról a fonográf tábubizonyosságot tesz.

— **Halálozások.** *Telecki* Plátó archimandrita, beocsini zárdafőnök, a karlócai egyházmegyei hatóság tagja, horvátországi tartománygyűlési képviselő, tegnap Karlócan 56 éves korában, hosszas és nehéz szenvedés után meghalt. Temetése holnap délelőtt 10 órakor lesz. Földi maradványait a cserháti temetőben helyezik örök nyugalomra. *Telecki* eleinte mint világi lelkész, a torontalmegyei Neusina községben működött. Özvegyen maradván, a szerzetbe lépett, hol archimandritai méltóságot vitte. Legjobb érdemeit mint beocsini zárdafőnök szerezte, mely zárdának zülalt viszonyait annyira rendezte, hogy ez a zárd a fruskagorai szerb zárdának a disze lett. Két ízben választották meg Horvátországban az illóki kerület képviselőjévé és az utolsó ciklusban a horvát tartománygyűlés a magyar parlamentbe küldte.

Bárca *Bárcay* Miklós, volt országgyűlési képviselő, 1848—49-diki honvédhuszár százados, 75 éves korában Miskolcon meghalt. Temetése holnap délután két órakor lesz.

Fehérvári Imre földbirtokos, a csanádvarmegyei honvédegyesület elnöke, az országos honvédbizottság tagja, 1848—49-diki honvédhadnagy, életének 73 dik évében, folyó hó 9-dikén Makón elhunyt.

— **Esernyővásár.** Tegnap árverezték el *Páris*-ban az 1899-ik év folyamán elvesztett és nem reklamált esernyőket. Összesen 7.224 esernyő került vásárra. Az árverésen 3373 frankot vettek be. Minden esernyő tehát körülbelül 48 centimeson kelt el.

— **Jubláló polgármester.** *Salacz* Gyula aradi polgármester márciusban ünneplő polgármesterségének 25-ik évfordulóját. A polgárság, mint levelezőnk írja, nagyszabású jubileumra készül.

— **Eltűnt sikkasztó.** Az első magyar kerékpár és varrógép-gyár részvénytársaságnak egy *Weltmann* nevű alkalmazottja mintegy két héttel ezelőtt azt üzente a hivatalába, hogy beteg. A gyárban nem gyanakodtak rá, bár sokáig tartott a betegsége, mert lelkiismeretes, becsületes embernek ismerték. Mikor azonban egyik tisztviselőtársra meg akarta látogatni, kiderült, hogy *Weltmann* nincs Budapesten. A lakásán azt mondta, hogy hivatalos ügyekben külföldre megy. Erre a vizsgálat megindult s kiderült, hogy *Weltmann* mintegy 2500 forintot elsikkasztott. Valószínű, hogy Amerikába szökött az elsikkasztott összeggel.

— **Elégett gyermekek.** Borzasztó katasztrófáról ad hírt *merényi* tudósítónk. *Mayor* Károly jómódu polgár a feleségével elment egy mulatságra és három gyermekét otthon hagyta. Távollétük alatt a lakásban tűz támadt és a három gyermek elégett.

— **A francia deportált gonosztevők statisztikája.** A francia hivatalos lap mai száma közli a gyarmatügyi miniszter évi jelentését. Ebből a jelentésből a deportáltakra vonatkozó következő érdekes adatokat emeljük ki: Guyannában a deportáltak száma 1898-ban 2523 volt. Ezek közül az 1898. év folyamában megkísérelte a szökést 861. 753-at újra elfogtak. Uj-Kaledóniában 1898-ban 2648 deportált férfi és 355 nő volt. 331 megpróbálta a szökést, 282-öt sikerült újra elfogni. Minden deportált 702-54 frankba került az államnak Guyannában és 534-12 frankba Uj-Kaledóniában.

— **A kocsmban gyerekeknek nincs helye.** Pestvármegye Lévy Mihály főlshózáására erőlyes határozatot hozott, a minek a lényege öt szóban elmondva az, hogy — a kocsmban gyerekeknek nincs helye. Az alispán most szigoru utasítással küldte szét a határozatot a szolgabírósgoknak. A határozat leglényegesebb passzusa ez:

„Megakadályozandó és megtorlandó minden olyan erkölcsi kihágás, amely a serdültelemek érintetlen jó érzését illeti s annak megrontását célozza. Szóba hozatott az is, hogy a kocsmban istentisztelet alatt feltétlenül zárva tartassanak. Erre is van már hatósági intézkedés és ez a 90.136—1899. alispáni szám alatt kiadott, 78,543—1899. számú belügyminiszteri rendelet. Ennek 14. §-a azt világosan elrendeli; semmi szín alatt meg nem engedhető tehát, hogy a kocsmban reggeli és délutáni istentisztelet alatt nyitva legyenek. Kocsmban tehát, aki akár e vármegyei szabályrendelet, akár a fenn hivatkolt miniszteri rendelet ellen vét, feltétlenül közrendészeti és rendőri kihágást követ el s így az a főlshózábráknál haladéktalanul bejelentendő, akik is utasítatnak, hogy a megtorló intézkedéseket a legszigorubb módon fogantassák és így a község, mint a főlshózábrák oda törekedjenek, hogy az államkincstártól oly kocsmban, ki ilyen kihágásért megbüntetve volt, kocsmbajogot többé ne kapjon, mert azzal erre magát érdemtelenné tette. E határozatról a járási főlshózábrák és az összes községek, valamint a városok polgármesterei is értesítetnek.”

— **A publikum büne.** Valami jólelkű ember régen figyeli már, hogy mennyire pusztulnak a főváros fái s a tapasztalatairól — a nélkül, hogy megnevezte volna magát — panaszos írást küldött a főlshózármestereknek. A főlshózármester a mérnöki hivatalnak adta ki a panaszt, meg a kérdést is melléje, hogy hogyan lehetne segíteni a bajon? A mérnökök azt felelték, hogy maguk is látják a romlást, ami a főváros fáiban pusztít. Esztendőnkint kilenezszáz-ezer fa pusztul el, hanem ennek nem az az oka, hogy nem gondozzák eléggé a fákat, hanem a publikum. A nyílt ületekből, különösen mészárosok, hentesek, borbélyok a boltjuk előtti fák tövére öntik a piszkos vizet. Télen a házmeztetek sózzák a ház előtt a havat, hogy hamarabb olvadjon és a sós lé lefoly a fák gyökereire s megöli fejlődésében a máskülönbön életrevaló, egészséges fát. A Podmaniczky- és Örmölygy-utcákban direkt megfigyelte a mérnöki hivatal, hogy micsoda pusztítást visz véghez a fákbán a pálinkás boltok publikuma. Letörök a galyakat róla, lehántják a héját. Tehát meg kell menteni a község brutalitásaitól a fákat s erre a rendőrség illetékes. Ezt mondja a mérnöki hivatal s bizonyára igazva van neki mindenben. Hanem hogy egy kicseit több gondban részesülhetnének a fák a hatóság részéről, az is igaz.

— **Uj lelkész.** *Szarvason* *Achim* evang. esperes helyére *Scholtz* Gyula bakabányai lelkészt választották meg. *Scholtz* ellenjelöltje *Bakay* ocsodai lelkész volt.

— **Eteg ember öngyilkossága.** *Szendé* Gyula huszonkét esztendő gépiakatos, *Szendé* István fővárosi tanító fia ma az Albrecht-ut 25-ik szám alatt levő lakásán melbe lötte magát. A szerencsétlen fiatal ember már kilene hónapja fektült tüdőbajával. Az orvosok lemondtak életeről s ő ezt megtudta. Nem bírta bevárni közeleget halálát s fogyerzven nyult. A haldokló ifjut a Szent János-kórházba vitték.

— **Áradás.** *Sátoralja-Ujhelyről* táviratozza tudósítónk: A folytonos esőzés miatt a Bodrog rohamosan árad. Itt-ott ki is öntött már a folyó, a falvak lakossága éjjel-nappal a töltéseken dolgozik.

— **Izraelita istentisztelet.** A pesti izraelita hitközség dohányutcai templomában a péntek-esti istentisztelet további intézkedésig 5 órakor kezdődik.

— **Nincs veszte Lengyelország!** Berlinből táviratozza tudósítónk: *Pozemben* nemrég letartóztatták egy lengyel újságkiadót, mert egy lázító tartalmu nyomtatványt találtak nála ezzel a felirattal: *Nincs még veszte Lengyelország!*

— **Megszökött sikkasztó.** A párisi rendőrség körözvényben tudatta a főkápitánysággal, hogy *Contaux* Antal Ernő 36 éves számvevő a párisi *Grimault* és *Lecomte* cég kárára 93.000 frankot elsikkasztott s azután megszökött. Az illető neje és 8 éves fia társaságában ment el Párisból. A sikkasztó 170 cm. magas, nyulánk termetű, havasszürke hajú.

Szemei szürkéskekék s nagyon élénkek, ajkai pedig duzzadtak. Felesége, szül. *Falet* Mária, 30 éves, magas, nyulánk termetű, haja, szemöldöke gesztenyebarna, szurkos tekintetű, orra kissé lapított. A kis fiu gyenge testalkatu, sovány. A rendőrség megtette a szükséges intézkedéseket a sikkasztó kézrekerítésére.

— **Sztrájkoló reálisokai tanulók.** *Spatalából* táviratozzák, hogy az a merénylet, melyet minap egy tanuló, *Nardelli* reálisokai tanár ellen elkövetett, egy üsszeesküvés kifolyása, melyet a diákok az egész tanári kar ellen szöttek. Tegnap az iskola ismét komoly zavarok színhelye volt. A hatodik osztály a terem elhagyására kényszerítette tanárát, a hetedik osztálybeliek pedig eltorlaszolták tanáruk elől az osztályba vezető utat.

— **Fiatal betörők.** A rendőrség ma két elzülött suhancot adott át a vizsgálobíróknak. A fiuk az utóbbi napokban sürün előfordult pince feltörések elkövetésével vannak gyanúsítva s két ilyen feltörést már rájuk is bizonyítottak. Ezek az Alsó-erdősor 10. és Dobozy-utca 3. szám alatt történt betörések. A két fiatal emcer galiciai, jó családból való, nevük pedig: *Leicht* József s *Felbrant* Mór. Az egyik szobafestő, a másik mázólo tanuló.

— **A verkiés halála.** *Tiffik* Antal budapesti születesű nyomorék kintornás *Gombos* Pálnél lakott a Dngonics-utca 16-ik számú házban. A szerencsétlen ember nagyon szerette a pálinkát s azt a pár krajcárt, amit napközben összeszedett, este mindig elitta. Csütörtökön is támolyogva ért lakására és bement a szobájába. Szobaasszonya nemskára zuhanást hallott s a zajra besietve, látta, hogy lakója eszméletlenül fekszik a földön. Azt hitte, hogy megint holtreszegré itta magát és ezért az ágyba fektette. *Tiffik* azonban másnap reggel sem mutatkozott, amiért *Gombos* benézett hozzá. Legnagyobb rémületére holtan találta ágyában. Rögötn értesítette a rendőrséget az esetről. A holttestet a törvényeszkői orvostani intézetbe szállították, ahol ma délelőtt boncolták fel. A boncolás megállapította, hogy a szerencsétlen ember, amikor részegen elbukott, fejét oly erővel ütötte a földhöz, hogy koponyája megrepedt és ennek következtében agyhüvely ülte meg.

Dal

a vadász-adóról és Milánról.

Ha nincs pénz, én se bánom,
Bár pör szakadna rám, —
Köszöndek, jó Milánom,
Királyi kollegám!
Ah rád is sujt keményen
Egynémely hátralék,
Se baj, — én ily' szegényen
Már többször is valék . . .

A hir harangja — bim-bam —
Már szertevitte rég,
Miről én álmaimban
Álmodni sem merék,
Te néhány millióra
Vitted föl hirtelen, —
Nem érdemes a szóra
Az én kis hitelem!

Bár pártját nem találja
A hátralék terén,
A szerbek ex-irállya
Oly meghatón szerény!
Míg túlad annyi kincsen,
Nem bántja büszkeség:
Melyet megvetne, nincsen
Olyan kis hátralék!

Vadászgat passzióval
Az erdő rejtekén,
De a vadász-adóval
Adós marad szegény.
Helyes! — így szól az ének,
A pénzhez nincs közünk,
Mert mi szabad bohémek,
Mi ingyen lődözünk!

És mostan jó Milánom,
Hadd vegre zengenem:
Tartson meg, ugy kívánom,
Soká még istenem!
Óvjon meg reggel, este,
Mint eddig is megótt,
Hogy soh'sem fizess te
Imitt vadász-adót!

Ange Piton.

FŐVÁROS.

(*) **Rózsavölgyi alpolgármester szabadságon.** *Rózsavölgyi* Gyula alpolgármester, három heti szabadságra elutazott a fővárosból. Az alpolgármester szabadságidejét Abbázában tölti.

(*) **A régi városháza vége.** A mai napon elvitték a központi városházára az utolsó butorék is a régi városházáról és a pusztulásnak szánt épületen belül nincs már semmi, ami változatos multjára, egy-

kori rendeltetésére emlékeztetne. Ma-holnap megjelennék az épületen a romboló tót napaszmások s mire kibontakozik a tavaszi verőfény, a régi város házáinak híre-hamva sem lesz azon a téren, ahol idomtalán tornyával, unalmas ablakosával is karaktert tudott adni egy egész városrésznek. A költözés munkáját *Mautner Henrik* és *Reisz Henrik* végezték lelkiismeretesen, a városi hatóság megelégedésére.

(*) **A királyné szobra a Szent György-téren.**
A miniszterelnök kezdeményezésére a közmunkatanács Erzsébet királyné szobrának elhelyezésére új tárgyalásokat kezdett a fővárossal, amelynek eredményeképp a mérnöki hivatal a következő javaslatot terjesztette ma a tanács elé:

A királyné nagyméretű szobra a Szent György-tér közepés részét majdnem teljesen elfoglalja. A szobornak Pest felé eső része előtt félkör alakú díszes parkot illetnek alacsony díszfövennyel. A teret a jelenlegi miniszterelnöki palota lebontásával 331 négyszögöllel nagyobbítták meg. Az új miniszterelnöki palota a 16 méterre kiszélesítendő Színház-utca, Albrecht-ut és Szent György-téri új telekre kerül, a hadtestparancsnokság mostani helyén. A miniszterelnöki palota céljára elfoglalandó terület egy katasztr. hold és 463 négyszögöl. A nagykiterjedésű épület háta mögött levő Király-lépcsőt nyolc öltre szélesítik ki. A síkló állomása lépcsőzetes kiképzéssel teljesen a Szent-György-tér alá kerül úgy, hogy a tér összhangját a hegyi vasút favázsa pályaháza nem fogja zavarni. Az új hadtestparancsnoksági épületet a Szent-György-utca és Banffy-utca határában kisajátított 1048 négyszögöl területen építik fel. Az új palota egyik főhomlokzata a József főherceg kertjére néz, amelytől öt öl széles előkert választja el. A hadtestparancsnoksági épülethez a város tulajdonából 402 négyszögöllet kell kisajátítani. A közmunkatanács egyúttal egységesebb kapcsolatot akar a Diszter és Szent-György-tér között létesíteni. E végből szabályozni kívánja a Szent-György-utcat és Bástya-sétányt. A szabályozási terv azonban néhány egészen újonnan épült hazat is érint s e miatt a mérnöki hivatal a szabályozáshoz nem járul hozzá.

A főváros közgyűlése.

Budapest, február 14.

A új város háza eszméjét egy emberöltőre eltemette ma a főváros közgyűlése, megszavazván körülbelül meg másfélmillió koronát arra, ami a néhai Károlykaszárnyában még átalakítva nincs a „központi város háza” céljaira. No hát azt a tanácsnak is el kell ismernie, hogy ez a halottaiból feltámadt kaszárnya éppenséggel nem válik az országnak és dédelgetett fővárosának díszére, de bizonyára rendet fog teremteni a város kasszájában és egyéb hivatalokban, örökölvén a kivonult katonaságtól azt a nemes szellemet, amely még ott kísért az ódon bolthajtások alatt. Kár, hogy a mai közgyűlésen komoly hang nem emelkedett mindjárt a Budapestet méltán reprezentáló új város háza mellett, mert *Csepreghy János* inkább a kerületi érdek hangját ütötte meg, amidőn a Rókus-kórház helyén sürgette a monumentális színház felépítését.

A napirendre tűzött tárgyak közt nagyobb vitát támasztott a *Petőfi-tér-akadémiai villamos vasút ügye*. Ezuttal a vasútépítésre szükséges közterületek átengedése forgott szóban és a közgyűlés nagy többsége a tanács javaslatára hozzájárult a bizottságokban már letárgyalt szerződéshez. A tanács álláspontjára helyezkedett a közgyűlés a Rudas-fürdő kibővítésére szükséges „Arany bárány” megszerzése dolgában is. *Némai Antal* azt ajánlotta, hogy ajánljának föl a házért 60,000 forintot, de a közgyűlés a kisajátítás mellett döntött, ha a háztulajdonossal megegyezni nem tudnának.

Helyeselték a városatyák azt is, hogy a párisi kiállítás látogatói közt magyar és francia nyelvű, képes reklámfüzeteket osszszanak ezét Budapestről. A költség elég tekintélyes: 12,000 forint, de egy hang sem szólalt föl ellene és *Polónyi* is csak azért beszélt, hogy figyelmébe ajánlja a tanácsnak a Svájcban alakult egyesületet, amely a városok idegenforgalma érdekében alakult. Elfogadták a *Közúti Vaspálya-Társaság*, valamint a Városi Villamos Vasúti Társaság részéről a sertes-közvágóhidhoz tervezett vasúti vonal terveit, úgy hogy a közös vonalrész peázs-szerződéssel biztosítható. A Városi Villamos Vasút vonala a Mester-utcaól indul ki, a közúti társaságé pedig a Soroksári-úti pályaházból. Hozzájárult a közgyűlés a *Magyar Aszfalt-Részvénytársaság* ajánlatához is, amely husz évi törlesztéssel a városligeti fásor kocsijának burkolására vállalkozott.

A napirend előtt *Halmos János* polgármester válaszolt *Kasics* minapi két interpellációjára. Elmondta, hogy a 38 éves *Kovács József* adótszert a tisztí főorvos javaslatára nyugdíjazták, mert szívhibájban szenved. Az Erzsébet apáca-kórházban tapasztalt visszasságról annyit mond a polgármester, hogy a főorvos ebbe a dologba nem igen szólhat bele, mert az egyházi hatóság gyakorolja a felügyeletet. *Kasics Péter* egyik válaszában sem nyugodott meg, sőt a másik esetben felhívta az elnöklő polgár-

mestert, hogy hívja föl távozásra azt a bizottsági tagot, aki ebben az ügyben közvetlenül érdekelve van.

Az elnök: Az ügyrend nem kívánja az érdekelte tag távozását, mert most az ügyet nem tárgyalják.

Kasics Péter: Ragaszkodom kívánságomhoz, mert nem tisztességes dolog, hogy az jelen legyen, aki érdekelve van.

Elnök: Ezért a kifejezésért a bizottsági tag urat rendre utasítom.

Kasics a rendreutasításra azzal felelt, hogy megnövelte a kórház gondnokát, *Scheich Károlyt*, akinek a veje, bár már évek óta nem gondnoka a kórháznak, még most is húzza onnan a fizetését.

Az elnök még most sem teljesítette *Kasics* kérését, mert, mint mondta, a közgyűlés csak akkor tárgyalja az ügyet, ha a közgyűlés nem veszi tudomásul a polgármester válaszát.

A közgyűlés pedig tudomásul vette a második választ is, *Kasics* erre kijelentette, hogy felsőbb helyen keres oltalmat a szegények alapítványára.

A mai közgyűlésen jelentette be az elnök, hogy a kijelölt választmány a az íresedésben levő két első osztályú tanácsjegyzői állásra a következő jelölésben állapodott meg: első helyen jelölte: *Goreczky Zsigmondot* és *Berger Ignácot*; második helyen: *Szalay Sándort* és *Raisz Rezsőt*; harmadik helyen: *Folkusházy Lajost* és *Emőd Józsefet*.

Mához egy hétre megint rendkívüli közgyűlés lesz és akkor tárgyalják a mai napirendről lemaradt ügyeket és a következő szabályrendeletet.

Búcsu a Károlykaszárnyától.

Letűnt a gyermekkor sok boldog éve,
Mikor a lelkét nem tudtuk betéve;
Kiáltottunk, míg hangunk elrekedt,
S egymás fejéhez vertünk könyveket.
Már nem veszekszünk úton, útfelen,
Nem bántja álmunk egy — elégtelen;
Néhány kopott toll lelkünk büszke szárnya,
S nem érdekelnek káplár és kaszárnya.

Hej, mikor még szemem ragyogva leste
A katonákat, míg leszállt az este,
— S ottthon bármily verés is volt az ára,
— Bámultam minden lézengő bakára!
Ma elvonulhat már egy hadsereg,
Nem mozdulok, ha száz dob is pereg;
Már nem vagyok csak önmagamnak árnya,
Kopott, komor, akár a vén kaszárnya.

Nem rég lehet, még láttam arra járva
Kapuja két nehéz szárnyát kitarva;
Az őrég épp akkor fegyverbe lépett
És láttam még az apró kandi népet!...
És... Mikor alszik gyermek és baka,
Nem mentem arra már csak éjszaka,
Mint önmagamnak késő éji árnya,
Sötétben, mint a vénülő kaszárnya.

Felgyűrt kabátgallér, — áztüllött éjjel, —
Borizú csókok színelte szenvedélyvel; —
Az éjszakák arcát halványra festik; —
Erős a jó szándéka — másnap estig;
Lehült az ifju, pezsgő tiszta vér,
Csak olykor-olykor eszméltre ter,
S gomolygva kél a múltnak minden árnya,
Ha rád tekint, te vénülő kaszárnya.

Hogy tudná most, a lelkét betéve,
Csak térne vissza boldog gyermekéve!
Csak olykor-olykor ismer még magára,
Ha rápillant egy őrtálló bakára.
De évek szállnak mindnyájunk felett,
A régi házból város háza lett;
Dob nem pereg, öreg csend, semmi láрма...
Isten veled, megboldogult kaszárnya!

Latzkó Andor.

SZÍNHÁZ, ZENE.

** **Népszínház.** *Szentgyörgyi István*, a kolozsvári *Nemzeti Színház* tagja ma este a *Csikós* címszerepében folytatta és fejezte be két estére terjedő vendégjátékát s ma is annak az erős egyéniségű, jelentős művészek mutatta magát, akinek tegnap megismertük. A népszínmű felel meg legjobban a művészi egyéniségének, amelyben a tipikusan magyaros vonások az uralkodók. Ugyanez áll a dikciójára is, amely csupa zamatos magyarosság. Minden körülmények közt örvendünk rajta, hogy a *Népszínház* alkalmat adott arra, hogy a kolozsvári művészt, aki három évtized óta jelentős tagja a magyar színművészetnek, megismerjük. A művész teljes hatással játszott ma este s a közönség a legmolegobb tapsokkal jutalmazta iátékát. A művész ünneplése azonban nemcsak a

nézőtérre szorított, hanem budapesti pályatársai a színpadon is fölkeresték elismerésükkel. A *Vigszínház* tagjai babérokoszorút küldöttek neki, amelyet egy *Balassa, Bárdi* és *Győző* vigszínházi tagokból álló küldöttség nyújtott neki át még az előadás előtt. A *Népszínház* tagjainak ezüstkoszoruját előadásuközben adták a vendégművészek a személyzet jelenlétében. *Szentgyörgyit Blaha Lujza* és *Küry Klára* hozták ki öltözőjéből a színpadra, ahol *Szirmai* intézet hozzá érzéstelel beszédt. A művész rövid szavakban, de annál nagyobb meghatottsággal köszönte meg a kitüntetést s azon végezte, hogy az ezüst koszoruznak minden egyes levele egy-egy csillaggá lesz további művészpályáján, amely meg fogja mutatni az utat neki, amelyen kötelessége tovább haladni. A szép, kerekded előadás másik késsége *Blaha Lujza* volt, amint ez másképp nem is képzeltet. *Kiss Mihály* nagy sikere volt, mint *Bandinak*, *Szerdahelyinek* pedig mint *Bálint* gazdának. *Krecsányi Saroltának* (*Karossiné*) egy szépen megjátszott drámai jelenése csaknem meglepetésszámba ment. De hogy mindenről beszámoljunk, még egy másik meglepetés is érte a közönséget. Az igazgató páholyában az egyik felvonás közben megjelent a színpadtól visszavonult *Kassai*, úgy ahogy a közönség még nem látta — bajszos arccal. A közönség a hetykére kipödrött bajusz dacára is azonnal felismerte az ő felejtethetlen *Saint-Hypothés* grófját és az általános figyelem feléje fordult. *Kassainak* pedig, amit a színpadon egész művészpályája alatt nem tapasztaltunk, erős lámpaláza támadt s mikor a következő felvonáson kioltották a villamos izzólámpákat, megkönnyebbülten felsóhajtott:

— No, hála Istennek!

És a nézőtér félhomályának a biztonságában ellillant a páholyból. (M-s.)

A vendégművész tiszteletére *A csikós* előadása után barátságos lakoma volt a *Metropol*-szállóban.

** **A Nemzeti Színház ifjúsági előadása.** A *Nemzeti Színházban* február 21-én, szerdán délután három órakor lesz a második ifjúsági előadás a főiskolai hallgatók számára. Ezuttal *Beaumarchais* vigjátéka, a *Figaró házassága* kerül színre. A helyárok a következők:

Földszinti, első emeleti erkély- és páholyülés 1 korona 20 fillér. Nagypáholly 14 korona. I. rendű páholly 10 korona. II. rendű páholly 6 korona. A második emelet minden helye 60 fillér; a harmadik emelet minden helye 40 fillér.

Jegyek az Egyetemi Kör felügyelőjénél, a műegyetemi kapusnál és az ifjúsági egyesületek titkárainál kaphatók.

** **Cigánybáró.** Holnapután pénteken újabb vendége lesz a Népszínháznak. *Novák Dezső*, a lipcsei városi színház tagja lép föl a *Jókai-Strauss-féle Cigánybáró* operettben. A vendég, kinek fölléptetése nem szerződötési célból történik, *Barinkay* szerepében mutatkozik be a budapesti közönségnek. *Szaffi* szerepét *Hegyi Aranka*, *Ciprádt Margó* Célia, *Arzenáét Z. Bárdi Gabi*, *Mirabelleét Csatai Zsófi* fogja játszani. A férfiszerepek *Németh Józsefen* kívül, aki *Zsupán* szerepét játszza, *Raskó Tollagi*, *Kiss Mihály* és *Ujvári* kezeiben vannak. Holnap csütörtökön *Máder* és *Pásztor* operettje a *Kadétkisasszony* kerül színre.

** **Napoleon ösem.** *Guthi Soma* és *Rákosi Viktor* nagysikerű bohózata holnap, csütörtökön 22-edszer kerül színre a *Vigszínházban* az eredeti kiállítás szereplőivel. A kacagtató bohózat, mely állandóan vonzza a közönséget, jövő vasárnap, február 18-án adatik először délutáni előadásban, mérsékelt helyárok mellett. A népszerűvé vált bohózatnak erre az első délutáni előadására a jegyek nagyrésze már a hét folyamán elkel.

** **Gergely Giza** koszoruja. A *győri* színházban az operett-előadások során — mint ottani tudósítók írja — a közönség szeretettel ünnepli kedvencét, *Gergely Gizát*, ezt a kiváló tehetségű fiatal szubrettprimadonnát, akinek minden fölléptésére zsufolásig telik meg a színház. Megható módon nyilvánult meg a közönség szeretete *Gergely Giza* iránt legutóbb egy népszínmű előadásán, amelyen egy óriási koszorút nyújtottak föl a művésznőnek. Ez a koszorú a *győri iparosoktól* való, akik ilyen módon halálták meg *Gergely Gizának*, amiért olyan szépen énekelte el nekik a magyar nótákat. És a széles selyemszalagon a következő felírás olvasható:

AZOKTÓL, AKIK ILYENKÉNT MÉG SOHASEM ADTAK.

Ez a koszorú mindenesetre drága emléke marad a fiatal primadonnának.

** **Kamarazene.** A *Budapest Kamarazeneegyesület* február 16-án, pénteken tartja hatodik hangversenyét. A hangversenyen a *Habay-Popper* négyestársaságon kívül *Hugmayer* Stefánia dalénekesnő és *Somogyi Mór* zongoraművész működnek közre. A műsor a következő: I. Kössler D-moll négyese. II. Beethoven D-dur zongora harmása. III. Dalok. IV. Mozart C-dur négyese. Jegykiadás a Harmóniában

** Német színházi alaposág. A tisztelt német nemzet mindenféle etnografiákban úgy szerepel, mint az alaposág mintaképe s ha éppen rosszs szójátékok akarnák csinálni, elmondhatnók, hogy még a német bohózatiróknak is a *lajososság* a legnagyobb ismérve. S ki hinné, hogy ebből a csupa alaposágból álló birodalomból, annak is a szive közepéből, *Berlinből*, olyan hajmeresztő furcsaság kerülhet ki, mint a milyenről itt szó legyen. *A berlini* udvari drámai színháznak, a *Schauspielhaus*nak, egy nagyon elegáns, velinapirosra nyomtatott hivatalos színlapjának egy példányra jutott a kezünkhez, amely tömöntelen sok hirdetésen kívül, szép illusztrációkat is közlő nagyobbára fényképmásolatokban. Ennek a legelőbbkel *berlini* színházának a színlapja azzal tisztel meg két ismert magyar művésznagyságot, hogy közreadja az arcképeiket, apró életrajzi adatok kíséretében. Ez a két művésznagyság: *Jászai Mari* és *Ujházi Ede*. Hát azt még elnéznők a *berlini* udvari színház színlapjának, hogy a nagy magyar tragikáról és a „mester”-ről közölt adatok egytől-egyig hamisak. *Ujházi* bizonyára még hálás is lesz érte a berlini színlapnak, ha megtudja, hogy legalább huszonöt esztendővel megfátalítja, de a mi ebben a „megfátalításban” egyenesen megbotránkozott, az csak most következnek. A *Jászai* Marira vonatkozó hamis életrajzi adatok fölött, a művésznő nevének a jelzésével egy arckép díszel, amely — egy *Schindler* névű asszonyságot ábrázol, aki a budapesti *Folies Caprice*ben ez időszert a komika szerepét játszsza; — *Ujházi* Ede képében pedig egy becsületes, bajszos arcu — katonadoktor szerepel, három csillaggal a „waffenrockja” gallériján. Ez, azt hisszük, mégis több valamivel, mint amennyit még a német alaposág mellett is egy udvari színház megengedhet magának.

** A Magyar Színház operett-ujdonsága. A Magyar Színház legközlebbi operett-ujdonsága *Verő Györgynek*, a *Szultán* szerzőjének, *Kleopátra* című új operettje lesz. Az operett fő női szerepét, mint már megírtuk, *Abrányi*-Wein Margitot, a kitűnő ének művésznő játszsza, akinek fényes szubrett tehetségében a főváros közönsége eddig is a vig operákban gyönyörködött. A darab többi szerepét is a színház elsőrangú tagjai játszsza s mai napon már az olvasó próbát is megtartották belőle, úgy hogy az operett március elején okvetlen előadásra kerül. A premier iránt való érdeklődés oly szokatlanul nagy, hogy a bemutatás-előadásra már az összes páholyok és földszinti ülőhelyek elő vannak jegyezve. Az operetthez új díszletek és jelmezek készülnek.

** Renard kisasszony utóda. *Renard* kisasszony, a bécsi udvari opera primadonnájának utódául *Guthel-Schoder* aszonny szemelték ki. A művésznőnek harmincezer márká fizetést kínálnak.

** Az Uránia új darabjai. *Pekár* Gyula új darabjából serényen folynak a próbák. Most érkeztek meg a spanyol táncok mozgó fényképei. Spanyol nemzeti zene mellett gyönyörködhetik majd a közönség a mozgófényképek kecses alakjainak táncában. Ennél nagyobb hatása csak a bikaviadal mozgófényképe lesz. Az első előadás maga a szerző adja elő művét. Serényen készül a színház a resicai bányász-sztrájk alkalmából a resicai uradalomnak bemutatására. Végül elhatározta az igazgatóság, hogy fölvo-násközökben programon kívül 5—10 percig tartó apróbb, tudományok körében felmerült érdekes ujdonságokat fog bemutatni. Ez az újítás már a jövő héten lép életbe.

** Opera. *Wagner* Siegfried operáját *A névadás* holnap, csütörtökön negyedszer adják az Operaházban bérletfolyamban. Holnapután, pénteken *Hubay* Jenő operája *A cremonai hegedűs* kerül színre a *Natta* balettel bérletfolyamban.

** Elhalasztott premier. A *Vigszínházban* *Makai* Emil, a *Tudós professzor Hatvani* című vígjátékának bemutatás előadása technikai akadályok miatt 16-áról, péntekről elmarad. A darab első előadása 20-ikán, kedden lesz. A bemutatásra már eddig megváltott jegyeket 16-ikáig bezárólag „február 20-iki” kelettel ellátott hasonló jeggyel kicserélik a váltás helyén vagy kívánatra a pénz visszaadják. A *Tudós professzor Hatvani* holnapra, csütörtökre hirdetett főpróbája 19-ikén, hétfőn délelőtt 11 órakor lesz. A kiboosáttal meghívók erre a napra érvényesek. A bemutatás elhalasztása következtében a *Vigszínház* műsora ekképp módosult: Pénteken *Az arany kakas*. Szombaton *Napoleon öcsém*. Vasárnap délután *Napoleon öcsém*, este *Osztrigás Mici*. Hétfőn *Szeccszió*. Kedden *Tudós professzor Hatvani* először. Szerdán *Tudós professzor Hatvani* másodsor. Csütörtökön *Tudós professzor Hatvani* harmadsor.

** Hangverseny. Pénteken, február 16-án tartja meg a budapesti kamara-zene-egyesület VI. estélyét, melyen a *Hubay*-Popper-négyes, *Hugmayer* Stefánia dalénekesnő és *Somogyi* Mór zongora-művész működnek közre. A műsor a következő: I. *Koessler* D-moll negyese. II. *Beethoven* D-dur zongora-harmasa. III. *Dalok*. IV. *Mozart* C-dur negyese. Jegyek a Harmadikban kaphatók.

** A cillinder. A budapesti közönség két évvel ezelőtt elragadtatva tapsolt *Dumeny*nek, amikor ez a kiváló növendék a *Josset*-társulat vendégszereplése alkalmával *Jaques Normand* monológját a *Le chapeau* adta elő. Azóta számos neves színművészünk iparkodott, hogy a szellemes monológot megszerezze, de mert az csak kéziratban van meg, minden igyekezet hiábavalónak bizonyult. A *Budapesti Ujságírók Egyesülete* rendezőségének azonban sikerült végre a bájos monológ megszerzése, mely *Heltai* Jenő kitűnő verses fordításában az egyesület ó hó 25-iki hangversenyén kerül bemutatásra. A kedves csevegést *A cillinder* címen *Szinai* Imre, a Népszínház kedvelt művésze fogja előadni. Az estére szóló jegyek és meghívók már rohamosan kelnek és a jelentkezések oly sürtek, hogy a bizottság most már permanenciában van és naponta 3—6-ig végzi az estély ügyeit az egyesület helyiségében, Kerepesi-ut 17. szám alatt.

** Révy Aurélla a bécsi Operában. Egy bécsi újság azt az érdekes hírt közli, hogy *Révy* Aurélla, a Népszínház volt tagja, leközlebb a bécsi udvari operában fog fellépni. A fiatal énekesnő *A remete csevegés* című vendégszereplésén, még pedig szerződötési célból.

** Magyar színészet Sopronban. Sopronból rják lapunknak: Az elmúlt német évad csufos befejezése után bevonult színházunkba *Somogyi* igazán fényes társulatával. Szorongva vártuk a magyar évad megkezdését, hogy a német színpártolókat lefogyerzhessük, ez teljesen sikerült is. *Somogyi* és *Somogyiné* rég elismert művészei a vidéki színpadnak; hozzájuk csatlakozik a társulat sok fényes tehetségű tagja, kik közül kiemelendők: *Förrei* Ferike, továbbá *Lányi* Edit és *Csik* Irén, kik a nagygényű és az igaz művészetet pártoló soproni közönség kedvencioivé lettek a bemutatás előadás óta és a magyar színházba eddig tünnetleg kerülő közönség egy részét állandó színházlátogatókká tették. A társulat kiválóbb tagjai még: *Angyal* Ika, *Szohner* Olga, *Kovács* Mariska, *Kőrössi* Juci és *Benkő* Jolán, *Hunyady* József, *Feterdy* J., *Erdélyi* Miklós, *Bérczi*, *Bolla*, *Bognár*, *Ország* stb.

Meg kell még említeni azt a soproni magyar színi évadban páratlanul mondható esetet, hogy rövid megszakitásokkal a „Görög rabszolga” már 6-szor ment telt hézzal, „Szulamit” pedig 3-szor; ezeken kívül több új darab adatot már elő, de egész sora az új daraboknak van előkészülében, szóval azt hisszük; hogy meg van törve a jég s tán végre teljes diadalt fog a magyar színészet itt aratni, úgy hogy mielőbb kiszoríthatjuk a német színészetet és ebből a diadalból oroszlanrészt jut *Somogyinak* és társulatának.

** A Telefon Hírmondó gyermekhangversenye. A beszélő újság ma délután a rendes csütörtöki gyermekhangversenyt fogja rendezni, mely ma is, mint rendszeren 5 órakor kezdődik és 6 óráig tart. E hangversenye neves színészek és színésznők fogják előszókratani és mulattatni a Hírmondó kis hallgatóit, élükön *Zörgő* bácsival, e koncertek azilis vezetőjével. Mesét fognak mondani, *Nikó* Lina urnő a *Vigszínház* és *Körösmegy* Gusztáv ur a Nemzeti Színház tagjai, énekelni fog *Nemethy* Gizella urnő, *Odry* Zsuzs és *Jedny* Dezső urak, a Magyar Színház tagjai. Lesz még cigánymuzsika is, amennyiben *Toll* Jancsi, a híres kisbőgős fog zenekarával egy pár szép nótát eljátszani. — Este a *Telefon Hírmondó* közvetíteni fogja a Magyar Királyi Operaház előadását, melyet a *Medvrebőrös*, *Wagner* Siegfried háromfelvonásosa fog betölteni. Az Operaház előadása után felolvasás következik, majd 11 óráig katonas- és cigányzene-átvitel lesz hallható a kagylókon keresztül.

TUDOMÁNY, IRODALOM.

© A Magyar pedagógiai társaság ó hó 17-én, szombaton délután 5 órakor az Akadémia kistermében ülést tart, melynek tárgyai: 1. *Schön* József: A művészet népiskoláinkban. 2. *Székelly* György: Az érzelem fejlesztése. 3. *Nagy* László: A tanító háza.

© A magyar protestáns irodalmi társaság február 18-án délelőtt 11 órakor *Hegedűs* Sándor kereskedelmi miniszter elnökletével igazgató választmányi ülést tart a *Lónyai*-utcai református főgimnázium könyvtártermében. Tárgyai: 1. Jelentés az 1899. évi kiadványokról. 2. Jelentés az 1899. évi számadások megvizsgálásáról. 3. Jelentés az utolsó közgyűlés határozatainak végrehajtásáról. 4. Az 1900. évi kiadványok: monográfiák. *Koszoru*. 5. Indítvány könyvkiadó vállalat megindítása iránt. 6. Az 1900. évi pozsonyi nagygyűlés előkészítése. 7. Esetleges indítványok. A választmányi ülés előtt 10 órakor a pénzügyi-bizottság tart ülést.

© Vasárnap. Ez a címe *Rudnai* Győző, a *Művészláz* szerkesztője legközlebb megjelenő kötetének, melyben a szerző a fővárosi lapokban és másutt megjelent verseit adja közre. A kötet három részre oszlik: I. *Vegyesek*. II. *Ahasver*. III. *Idegen költők*. Aki olvasta *Rudnai* verseit, bizonyára érdeklődéssel nézi a közel jövőben megjelenő verskötete elő. A kötet ára 3 korona, mely összeg a szerző címére: Budapestre, a *Művészláz* szerkesztőségébe küldendő. A könyv *Hornyánszky* Viktor könyvnyomdájában készül.

© Erdély. *Radnóti* Dezső, az Erdélyrészi Kárpát-Egyesület főtítkárának a szerkesztésében jelenik meg az *Erdély* című lap évenként 12 számban. Az

érdekes tartalmu lapot szép illusztrációk díszítik. Az Erdélyrészi Kárpát-Egyesület adja ki Kolozsvárott a szép turistalapot.

A nagy hét vége.

— A Kisfaludy-Társaság tisztújítása. —

Budapest, február 14.

A Kisfaludy-Társaság ma délután tartotta meg tisztújító közgyűlését az Akadémia képes termében, ahol a következő rendes tagok voltak jelen: *Gyulai* Pál, *Szász* Károly, *Beöthy* Zsolt, *Vadnay* Károly, *Berzeviczy* Albert, *Rákosi* Jenő, *János* Gusztáv, *Ágai* Adolf, *Szilády* Áron, *Baksay* Sándor, *Hegedűs* István, *Abrányi* Emil, *Erdődy* Sándor, *Bartók* Lajos, *Jakab* Ödön, *Kozma* Andor, *Herzegh* Ferenc, *Rákosi* Viktor, *Radó* Antal, *Benedek* Elek, *Alexander* Bernát, *Ambros* Zoltán, *Váradi* Antal, *Bayer* József, *Vértesy* Arnold, *Somló* Sándor, *Keleti* Gusztáv, *P. Theurewk* Emil, *Riedl* Frigyes, *Dalmady* Győző, *Heinrich* Gusztáv, *Vargha* Gyula és *Szűry* Dénes.

Szász Károly, aki ma utóljára elnökölt, pár rövid szóval megnyitotta az ülést és átadta a szót *Beöthy* Zsoltnak, aki ma szintén utolszor végezte főtítkári funkcióit. Először a zárószómadásokat mutatta be a gazdasági bizottság jelentésével együtt, majd a jövő évre szóló költségvetést terjesztette elő. A társaság a főtítkár minden előterjesztését és financiaiális javaslatát egyhangúlag tudomásul vette.

Most következett a tisztújítás.

Szász Károly a régi tisztikar megbízatását lejártnak jelentette ki és beadta lemondását a másod-elnöki székéről. Köszönetet mondott azért, hogy helyettes elnöki tisztében a társaság három hónapon át jóakarattal támogatta és felkérte a jelenvoltagekat, hogy statutumok értelmében válaszzák meg az új tisztviselőket három esztendőre. Minden tagnak jogában áll elő szóval kandidálni az elnököt, a másod-elnököt, a títikárt, a másodtítikárt és a társaság ügyészét. Szavazni csak azokra lehet, akik kandidálva vannak.

Szász Károly visszavonult és a korrelnöki széket a választás tartamára *Gyulai* Pál foglalta el, mint a jelenvoltagek közt a legidősebb. (*Tóth* Lőrinc bejegyzése miatt nem jelenhetett meg a tisztújításon.) A korjegyzőséget *Riedl* Frigyesre, a társaság legujabb tagjára ruházták.

Rákosi Jenő volt az első felszólaló. „Fölmentheti magát ama keserű kötelesség alól — ugymond — hogy a régieket elparentálja. A Kisfaludy Társaság multjának díszei lesznek ók mindenkor; most a társaságra az a feladat hárul, hogy azokat keresse ki, akik a jövő ékességei lesznek.” Az elnöki állásra *Beöthy* Zsoltot ajánlja. Nemesak irodalmi érdemei predestinálnák erre a helyre, hanem az a tény is, hogy hosszú idő óta játszik kiváló szerepet a társaság ügyeinek a vezetésében. Senkinek sincs nagyobb tájékozottsága e részben, mint *Beöthy* Zsoltnak, aki egyuttal a társaság hagyományainak is a legbuzgóbb őre és fenntartója lesz. (Éljenezés.) A másod-elnöki állásra *Vadnay* Károlyt ajánlja.

Ezt a jelölést is rokonszenvesen fogadták, de *Vadnay* Károly kijelentette, hogy a ránézve nagyon megüszelő jelöléséget beteges állapotára való tekintettel kénytelen visszautasítani.

Hegedűs István erre meleg szavakban *Berzeviczy* Albertet ajánlotta másod-elnöknek és ehhez az ajánláshoz csatlakozott *Szász* Károly is, teljes elismeréssel *Berzeviczy* kiváló tehetsége iránt. *Berzeviczy* Albert kijelentette, hogy a jelöltséget csak abban az esetben fogadja el, ha *Vadnay* Károly ragaszkodik a maga elhatározásához, mert *Vadnay*val szemben semmiesetre sem reflektál a megválasztásra. *Vadnay* Károly ismételve kijelentette, hogy elhatározásához a legkomolyabban ragaszkodik.

Rákosi Viktor a maga részéről *Berzeicz* Árpádot kandidálta másod-elnöknek, mint irodalmunk régi, jeles munkását.

Ezután a títikár, a másodtítikár és az ügyész jelölése következett. *Bartók* Lajos a títikári állásra *Vargha* Gyulát ajánlotta, aki eddig is páratlan szorgalommal töltötte be helyét a másodtítikári széken, *Szász* Károly másodtítikárnak *Kozma* Andort jelölte, aki viszont *Rákosi* Viktor mellett tört lándsát kollégiaális szeretettel. Az ügyészi állásra dr. *Szöts* Ferencet jelölték, aki a Kisfaludy Társaságnak régi jogtanácsosa.

Az egész tisztikarra egyszerre szavaztak, közös szavazó-lapon és a szavazás eredménye a következő:

Elnök:	<i>Beöthy</i> Zsolt	31 szavazattal
Másod-elnök:	<i>Berzeviczy</i> Albert	21
Títikár:	<i>Vargha</i> Gyula	32
Másodtítikár:	<i>Kozma</i> Andor	20
Ügyész:	dr. <i>Szöts</i> Ferenc	30

Berczik Árpádra, mint másodelnökre 10, Rákosi Viktorra, mint másodtitkára 12 szavazat esett.

Beöthy Zsolt mélyen meghatva köszönte meg a Kisfaludy Társaság bizalmát. Nem csoda — ugye mond — hogy nagy elfoglaltság veszi rajta erőt, mert ez a kitüntetés rá nézve szinte megdöbbentő, akár a jövőre gondol, akár a múltba tekint vissza. Mialatt a választás folyt, hat elődjének a képe jelent meg lelkében. Az eddigi elnökök után helyzete rendkívül nehéz, de bizik abban, hogy a társaság hagyományaihoz való hűsége és odaadása és a társaság részéről tapasztalt rokonszenv erőt adnak neki a rá várakozó feladatok teljesítésére. Ő a maga feladatát inkább a haladó időkhez való alkalmazkodásban, mint az azokkal való ellenkezésben fogja keresni. (Zajos helyeslés.) Első szavával mindjárt arra figyelmeztet, hogy a Kisfaludy Társaság baráti körből alakult. Emlékezzék meg erről a társaságról. Ne az ellentétek édesedjenek ki, hanem a baráti összhang, az egymás iránt való szeretet és bensülés érzése domináljon ebben a társaságban a nemzeti irodalom javára.

Beöthy Zsolt ritka tapintattal és gyöngédséggel beszélt, de mégis mindenki érezte, hogy az előző megnyitóból új szellem, új hang szól a Kisfaludy Társaság tagjaihoz.

Berzevicz Albert szintén köszönetet mondott a kitüntetésért. Legnemesebb ambícióját kőti a másodelnöki székhöz és az lesz a főteherképe, hogy kiérdemelve azoknak a bizalmát is, akik most ellene szavaztak. A rövid, formás, önértékes szavakat zajos éljenzessel fogadták. Vargha Gyula zárta be a sort, aki mély hálóját fejezte ki a társaságnak és ígérte, hogy új állásában mindent el fog követni, amire becsületesebb munka és erős kötelesség tudás képes.

Miután még megválasztották a gazdasági bizottság és a könyvkiadó bizottság új tagjait, a társaság az új tisztikart éljenzeve oszlott szét.

MŰVÉSZET.

□ Az új műtárnok. A Műcsarnoknak érdekében megújult műtárnoka, Telepy Károly, a múlt hónapban nyugdíjba ment, jól megérdemelt pihenőre hosszú és eredményes működése után. A Társulat most új műtárnokot választott Paur Géza festő-újságíró személyében.

□ A művészetért. Kolozsvárt csak nem régiben alakult meg az Erdélyi Szépművészeti Egyesület, sok buzgalommal és szép reménnyel, de kevés pénzzel. A farsang idején azután megvetette az egyesület az ő tőkéjének alapját is: művészbiált rendezett, amely fényesen sikerült s egyúttal szép anyagi hasznot is hajtott. A művészbiált tiszta jövedelme 1159 korona, ezt a pénzt az egyesület az Erdélyi Bankban helyezte el. Ebben az évben két kiállítást készülnek rendezni Kolozsvárt, az egyiket tavasszal, a másikat ősze.

□ Művészeti mozgalom Kassán. A híres felvidéki metropolisban üdvös eszme megvalósításán fáradozik az odaváló intelligencia. Művészeti egyesületet akarnak alapítani Kassán s ezt az eszmét nemcsak buzgalommal propagálja a kassai sajtó. Magyarország műtörténetében oly elsőrangú szerep jutott Kassának, hogy ott a művészetek pártolása szinte tradícióvá lett s mindenképp kívánatos, hogy e magas műveltségű város ezt e legújabb szép eszmét is egész erejével, társadalmi életének minden ambíciójával átlíttesse az életbe. Ha egyszer meglesz az egyesület, könnyű szorrel láthatják a kassaiak városukban azokat a szép tálalásokat, amelyeket a Képzőművészeti Társulat Budapesten évenként kétszer rendez.

□ Külföldi szobrok. Berlinből írják, hogy a császár intézkedése szerint nemcsak a szobra lesz Wagner Richárdnak a Thiergartenben. A szobrot Goethe és Lessing szobra mellé helyezik, s ugyanolyan nagy lesz, mint ezek. — Rosa Bonheur, a nemrég elhalt világhírű festőnő is kap emléket, Fontainebleauban. Az emlékmű egy elliptikus alapraju talapzaton álló hatalmas bronz-oroszlánt ábrázol, amely Rosa Bonheur egy szobrának nagyobbított reprodukciója. Négy dombormű közül egy a művésznő arcképét ábrázolja, három pedig leghíresebb festményeit. Érdekes, hogy az arcképet Peyrol, a művésznő sógora, a másik három reliefet pedig bátyja, Isidore Bonheur faragja.

□ A Műcsarnok téli műtárlata. A február 1-én bezárt téli tárlat a bejelentett képek számát és a látogatottságot illetőleg ismét haladást mutat az előző évvel szemben. A kiállítást 42.259-en nézték meg, 4944-gyel több, mint a múlt esztendőben; bevettek 26.087-60 koronát, 4877-60 koronával többet, mint tavaly. A múlt évi kiállításán 136 művész vett részt 350 művel, az idén 171 művész 485 művel. A téli tárlatból s a vele kapcsolatos karácsonyi kiállításból 127 mű kelt el 145.262 korona értékben. A mű-

vásárlások a következők: a kormány 105.280 korona értékű képet vett 71.180 koronáért, magánosok 38.045 korona értékű képet 26.502 koronáért, a társulati nyercétagok 20.900 koronára becsült képet nyertek 15.040 koronáért. Átlag tehát a vételárak harmad részét lealkulták. A rendes téli kiállításunk előadó műveket kiállított 125 művész közül hatvanketten semmit nem adtak el. A többi 63 művész közül: 1 művész kapott 12.000 koronát, 1 művész kapott 10.800 koronát, 1 művész kapott 10.000 koronát, 3 művész kapott 6.000 koronát, 2 művész kapott 4.000 koronát, 10 művész kapott 2.000 koronát, 15 művész kapott 1000 koronát, 9 művész kapott 800 koronát, 21 művész kapott 400 koronát.

□ Bruck Miksa fürdőképei. A balneológiai társulat megbizta Bruck Miksa festőművészt, hogy az ország legnevezetesebb fürdőinek a látképét fesse meg a párisi világkiállítás balneológiai osztálya számára. A művész az ősz folyamán készített helyszíni tanulmányai alapján most dolgozik a festményeken.

FARSANG.

□ (A budapesti szállodások, vendéglősök és koreszmárosok ipartársulata március 7-én a Royal-szálloda összes termeiben játékoncélú tanomulást fog rendezni.)

□ (A fűszerkereskedők bálja a szezon legfényesebb mulatságai egyikének ígérkezik. Az agilis rendező bizottság, élén Vogel Gyulával, mindent elkövet a bál sikere érdekében. A báliroda Váci-körút 37. szám alatt az egyesület helyiségében van.)

□ (A házi ezred bálja. A Mária Terézia nevét viselő 32-ik számú gyalogezred altiszteinek február 22-ikén a Vigadó összes termeiben rendezendő zártkörű bálja iránt nagy érdeklődés mutatkozik. Évek óta először van a házi ezred teljes számban Budapesten, de most sem marad sokáig együtt, mert néhány hónap múlva az ezred egyik zászlóaljja Bilekbe, a montenegrói határra megy.)

□ (A fatermelő és fakereskedő hivatalnokok országos egyesülete február 17-ikén, szombaton tartja utolsó hűlgyestjét. Az estén dr. Mohár Géza Művészet a huszadik században címmel felolvasást tart.)

□ (A zsidó nőegylet álaros bálja. A farsang utolsó elite álaros bálját mint minden évben az idén is a pesti izraelita nőegylet javára rendezik, farsang vasárnap, február 25-ikén lesz ez a bál a Vigadóban. Az előkészületek már megtették, hogy az est sikere minden tekintetben biztosítsa legyen.)

□ (A budapesti kereskedőszolgálat egylete február 18-ikán a belvárosi Sas-kör dísztermében segélyalapja javára tombolával és világotstával egybekötött táncestet rendez. A mulatság iránt, amelynek érdekében Mészáros Sándor buzgólkodik a vigalmi bizottság élén, nagy az érdeklődés.)

TÖRVÉNYSZÉK.

§§ A fogorvos válópőre. Néhány évvel ezelőtt dr. Klínger Zsigmond, a széles körökben ismert fővárosi fogorvos, Stehlo Kornél ügyvéd után, megindította felesége, Rosenbaum Gizella ellen a válópőrt. A hírlapok révén aztán köz tudomásúvá lett az a vád, amelylyel dr. Klínger Jenő miniszteri fogalmazó vádolta saját atyját és testvérbátyját, hogy ezek bérelték fel őt a sógoron elcsábítására, hogy ennek vagyonát maguknak megkaparítsák. Ez a vád alaptalanok bizonyult, s a büntető bíróság annak idején igazságot is szolgáltatott a méltatlanul be-moescokt család becsületének.

Ma pedig a budapesti polgári törvényszék adta meg az elégtételt a válópőrből, amikor ítéletében kimondta, hogy a dr. Klínger Zsigmond és atyja dr. Klínger Alajos ellen szórt vádak egytől egyig alaptalanok, s egyúttal a házasságot a feleség vétkeiből, házasságtörés okából bontotta fel. Az ítélet megfosztja a nőt férje nevének viselésétől, s eltiltja, hogy dr. Klínger Jenővel házasságra lépessen. Az indokolás szerint egy egész sereg tanu igazolja, hogy a feleség a saját férje öccsével öt éven át folytatott házasságtörő viszonyt s teljességgel kizártnak jelenti ki, hogy erről a férj tudott vagy pláne, hogy ezt ő előkészítette volna. Kimondja az indokolás, hogy az a rémmese, amit dr. Klínger Jenő a bátyja s az apja ellen elmondott, hitelt nem érdemel, sőt a józan logikával ellenkezik, és a saját előadásában találja meg cáfolatát.

§§ A régi tragédia. A kalocsai törvényszék irtoka, Bokros Lajos egész életében mindig szomorú ember volt. Az iskolából kicsapták, az irodában kicsofulták s így csak természetes, hogy a szerelem dolgában sem volt valami nagy szerencséje. A fiatal ember beleszeretett Habalda Annába, egy nagyon szép és nagyon józan teremtesbe. A leány kacagott, az irtok pedig még szomorubb ember lett, mint aminő eddig volt. Két évvel ezelőtt történt, hogy Bokros Lajos utolsó találkozásra hívta a leányt. A

kettőjük közt lefolyt párbeszédnek körülbelül ez volt a pointje:

— Hagyjon békét, Bokros. Nem szeretem.

— Akkor hát vége — mondta az irtok, kirántotta a revolvert s a leányra süttötte.

A golyót a fűző bronzcsai fönnfartották s a szép Anna megmenekült. Az ügyész gyilkosság kísérlete miatt tett följelentést Bokros ellen, aki avval védekezett, hogy ő önmagát akarta agyonlőni s csak véletlen műve volt, hogy a golyó a leányt érte. A törvényszék elfogadta ezt a védekezést s Bokrost fölmentette a gyilkosság kísérletének vádjáról. Így ítélte a Kuria ötödik büntető tanácsa Böncher bíró referálása alapján s mindkét bíróság ítéletét helybenhagyta.

§§ A vagyonos osztály ellen. Max Márton szabólegény a Világzabadság című szocialista újságba hosszú cikket írt ezen a címen: Aratás előtt. Ebben a cikkben így elmélkedik az arató munkások helyzetéről:

A mai arató munkások igazán a társadalom mártírjai. Ők a saját életüket adják áldozatul, hogy mások élhessenek. Elvetik, learatják a gabonát s maguk éheznek, kinlódnak, szenvednek. Miért? Azért, hogy mások ne szenvedjenek, hogy mások ne éhezzenek, hanem jól érezzék magukat. Vannak böles emberek, akik szerint lehetetlen oly társadalmi állapot teremteni, hol egy csomó ember ne nyomorogjon, mivel nem jut mindenkinek egyformán a jóból. E bölesek előtt nagyon természetes, hogy ha már valakinek éhezni kell, azok éhessenek, kik dolgoznak és hízalják azokat, akik semmit sem tesznek.

A főügyesség panaszára már a múlt év november havában kellett volna Max Mártonnak megjelenie az esküdtek előtt, Max Márton azonban erre az időre Szatmárra utazott s az esküdtszék in contumacia ítélt el hat havi államfogházra. A mai tárgyaláson már megjelent a vádlott, akit dr. Polacsek Sándor védelmezett.

Max Márton nem éppen szerényen védekezett, kihívó magaviseletével nemcsak az elnököt és esküdteket, de magát a védőt is felháborította. Mikor egy esküdt azt kérdezte tőle, hogy mikor kapott inspirációt cikke megírásához, Max így felelt:

— Az inspiráció mindig megvan az emberben arra, hogy embertársait fölvilágosítsa. Különben ne faggassanak itt engem ilyen kérdésekkel. Én nem felelek többé.

Max ezután aztán nem is szólt, megtagadta az íráspróbát is, melynek elrendelését dr. Peregriny esküdt kérte.

Dr. Selley Barnabás kir. ügyész föntartotta a vádat s kérte az esküdteket, hogy osztálygyűlésre és hatóság ellen való izgatásért ítéljék vétkesnek a vádlottat.

Dr. Pollacsek Sándor védő fölmentést kért. Beismerte, hogy Max Márton nem szimpatikus ember, hogy a modora és a stílusa bárdolatlan, de még csak tizenkilenc esztendő s az inkriminált cikk az első irodalmi kísérlete volt.

Az esküdtszék az eleje terjesztett öt kérdésre részint egyhangulag, részint pedig nagy többséggel tagadólag felelt, ennél fogva a sajtóbíróság fölmentette a vádjottat.

§§ Az ideallata anyakönyvvezető. Rosznáki István ludányi anyakönyvvezető a lehető legideálisabb anyakönyvvezető a világon s a szerelmet elégtelen tartja arra, hogy a párokat összedjaja. Nemrégiben egy huszonöt éves vőlegény meg egy tizenhétéves menyasszony jelent meg előtte s csak annyit kérdezett tőlük:

— Szeretik egymást?

— Nagyon. Híven és örökké suttozta a vőlegény.

Ez a szerelmi vallomás elegendő volt ahhoz, hogy az anyakönyvvezető összedjaja őket, még csak a szülők után sem kérdezősködött, ámbár a törvény előírja, hogy husz évesnél fiatalabb hajadont csak szülői vagy gyámi engedelemmel lehet megesketni. A törvényszék felelősségre vonta Rosznákit a családi állás ellen elkövetett vétség miatt ötven forint pénzbüntetésre és hivatala elvesztésére ítélte. A tábla a pénzbírságot husz forintra szállította le, de egyebekben helybenhagyta a törvényszék ítéletét.

EGYESÜLETEK.

(A IX. kerületi ferenovárosi népkonyha) felügyelő bizottságának egy-egy tagja naponként ellátogat a népkonyhába és mindannyiszor Vajda Károlyné buzgólkodásának szép eredményeit látja. A népkonyhában tömérdek munkás és iskolásgyermek étkezik.

(A Pénztáratéti Tisztviselők Országos egyesületében) (V., József-ter. 1. dr. Hegedűs Loránt orsz. képviselő) a Szabad Lyceum felolvasásai sorában f. hó 20-án esti 7 órakor a szociológiáról felolvasást tart.

Nyílttér.

Családi szerencse.

Nagyon nyakaskok azok az emberek, a kiket, bár ismerik a szóbanforgó családot, a következőkben leírt dolgok nem győzik meg, mert ha a nyakaskok az alkalmi egyetlegesen házban, kell, hogy megterjén a leghiteltelenebb is. A megemlésté méltó esemény a következő: Pierre-Gaspard Zufferey ur Saint-Luc Anniversben (Wallis) három év óta keservesen és kétségbeesve cipelt életét. Mindinkább elhatalmasodó vészegység ásta alá egészségét és arra kényszerítette, hogy munkáját abba hagyja. Ennek a betegségnek minden jele észrevehető volt rajta, fejfájás, heves oldalszúrás, általános gyöngeség, étvágy és álom hiánya és hogy teljes legyen a szomorú kép, folyton sötét gondolatok kínozták és leirhatatlan kétségbeesés. Mindzen vészegység ember körülbelül ugyanettől a bajtól szenved, mert gyöngyér vér kering ereiben és tág kaput nyit minden betegségnek, mely még a halált is előidézheti. A vészegység oka lehet sok más betegségnek is, mint például: reumatizmus, idegesség, idegbaj, általános gyöngeség stb. Valamely hatalmas fölrírást szer hamar legyőzi a bajt, csak követni kell Pierre Zufferey ur példáját, a ki nemcsak a maga, hanem két gyermeke számára is Pinks-pilulát használt.

Három év előtt, írja levelében, vészegység támadt meg, mely oly rohamosan terjedt, hogy mert minden erőmet elvesztettem, abba kellett hagynom a munkámat. Nem volt étvágyam, nem volt álomom, folyton fájdalmat éreztem, míg végre elhatároztam, hogy a sok elmegett Pinks-pilulát használok. Egészségem ezután észrevehetőleg jobbra fordult és gyorsan annyira helyre jöttem, hogy munkámat ismét folytathattam. Tizenhét éves fiám, a ki a lakatosmesterséget tanulta és vészegység lett, annyira elgyöngült, hogy el kellett hagynia a műhelyt. Jusztina leányom, a ki egy szülőben szolgált, éppen ki akart lépni a szolgálatból, mert ugyam az a betegség és gyöngeség fogta el. Mindkettőnek Pinks-pilulát adtam és a szerencse úgy akarta, hogy mindkettőt meggyógyult, a mint én meggyógyultam és folytathatta mesterségét.

Ez a bizonyíték bizonyára megérdemli, hogy általánosan ismerjék, mert jót tesz az ember, ha elősegíti, hogy a béke visszatérjen valamelyik sorsujtató családba, mint a hogyan Zufferey családja visszatért. Pinks-pilulák kaphatók Magyarországon a legtöbb gyógyszerboltban. Egy doboz ára 1 frt 75 kr. és hat doboz 9 frt. Központi főraktár: Gablin & Cie, 3 cité Trévise, Páris.

Nagyméltóságú Széll Kálmán ur rátóthéraházi tiszta véru

simmenthali törzstényezete

20 darab fiatal tenyészbikát boesát eladásra, 1900. évi február hó 26-án, reggeli 10 óra-ker a héraházi majorban (távolság: a kis-nyomomi vasúti állomásról 10 perc, Szombathelyről 3/4 óra) tartandó árlejtés után.

Posta-, távirat- és vasútállomás: Kis-Unyom, (Vasmegye).

(Az e rovat alatt közlöttnek sem tartalmáért, sem alakjáért nem felelős a szerkesztőség.)

TÁVIRATOK.

Bécs, február 14. Gróf Zirotn képviselőt morvavarsági helytartóvá nevezték ki.

Konstantinápoly, február 14. Hadzsi Muszafát, Dzsavid bégnek, a nagyvezér fiának gyilkosát a legfőbb bíróság is halálra ítélte. Biztosnak látszik azonban, hogy az ítélet deportációra fog változni, amit a teljes kegyelem követ rövidesen, mert a porta semmi esetre sem merné az albánok bosszuját kihívni, ami a halálos ítélet megerősítését nyomában követné.

A cseh-német békülés.

Bécs, február 14. Az egyezkedő konferencia cseh osztályának a nyelvkérdés megvitatására kiküldött albizottsága ma folytatta a vegyesnyelvű községek és kerületek jellegének megállapításáról való tanácskozását és meg egyezésre is jutott erre a pontra nézve. A fordító-irodák szervezésére nézve sem merült föl nézeteltérés. Az egy nyelvű községek és kerületek hatóságaihoz érkezett más nyelvű beadványok elfogadása tekintetében közvetítő indítványt tettek, amelyet az albizottság még tárgyalni fog.

Az alsó-ausztriai tartománygyűlés.

Bécs, február 14. Az alsó-ausztriai tartománygyűlést február 20-ikára rendkívüli ülészsakra hívják össze, hogy a bécsi választási reformot, mely tudvalevőleg az antiszemita alkotása, tárgyalja. A választási reformot a tartománygyűlés már megszavazta volt, de a korona nem szentesítette. Most a kormány kompromisszum után módosításokat tett rajta és ezt a módosított javaslatot fogják tárgyalni. A módosítások azonban nem tartalmazznak koncessziókat a szabadelvűpártnak.

Az orosz kéz Ázsiában.

Konstantinápoly, február 14. Az orosz nagykövetség a portától sürögösen elsőbbségi jogot kér Kis-Ázsia északi részében esetleg építendő vasutakra a konia-baszaraj vasútra nézve adott német engedély kompenzációja fejében.

Hódolat a német császárnak.

Berlin, február 14. A Wolf-ügynökség jelenti Ápitól h. hó 7-iki kelettel: A német császár születésnapjának ünnepére mindkét számoai párt tekintélyes főnökökből álló deputációt küldött a német konzulátusra, hogy a német uralom iránt való hódolatluknak kifejezést adjanak és szerencsekívánataikat tolmácsolják. A főnökök között volt Tamazess is. Upolu és Szavai szigeteken teljes nyugalom van.

Elitelt bankigazgató.

Pétóvár, február 14. A Crédit Lyonnais itteni fiókja járadékosztályának főnökeit, Grös Jánost ma kilenc napi tárgyalás után 90.000 rubel elpocsékolása miatt jogvesztésre és két évi deportációra, a bűnrészességgel vádolt Wangel könyvelőt pedig szintén jogai elvesztésére és egy évi deportációra ítélték.

Parlamenti verekedés.

Brüsszel, február 14. A kamarában ma a Nemzeti bank szabadalmának megújításáról szóló törvényjavaslat tárgyalása során izgatott jelenet játszódott le. A tegnapi ülés végén Liebaert vasútiügyi miniszter és Denis szocialista képviselő között heves szóváltás támadt. A veszekedés ma folytatódott és a verekedésre is került a dolog a szocialisták és a jobboldal tagjai között, miközben egymást a legdurvább szitkokkal illették. Az ülést fel kellett függeszteni.

Brüsszel, február 17. A képviselőház mai ülésén, melyen a belga nemzeti bank szabadalmának megújítását tárgyalatták, hallatlan botrány történt. A szocialisták azzal vádolták a minisztereket, hogy a nemzeti bank megvesztegette őket. Erre borzostó láрма keletkezett. Demblon szocialista Vard klerikális képviselőhöz rohant és arcul ütötte. A verekedőket a teremőrök választották el. Szocialisták és klerikálisok a legalsóbb szidalmakkal illették egymást. A kamara Damblont 15 napra kizárta, de ez vonakodott a termet elhagyni, mire az ülést berendezték. Holnap Demblon újra meg akar jelenni az ülésteremben és így a botrányok valószínűleg ismétlődni fognak.

Meggyilkolt határrendezők.

Banoun, február 14. Scott, a birma-kinai határrendező bizottságnak tagja, azt jelentette e hó 9-ikén, hogy a bizottságnak két angol tagját, Kiddle-rt és Sutherlandot Nuanghamban meggyilkolták, Litton szumaói angol konzult pedig, aki szintén tagja volt a bizottságnak, megsebesítették. Scott tegnap Liu-kinai tábornokkal tárgyalta a tettesek megbüntetése dolgában.

A finn sajtó megrendszabályozása.

Helsingfors, február 14. A főkörmányzó figyelmeztette az idevaló sajtó-főigazgatóságot, hogy a helyi sajtóban olyan cikkek jelennek meg, amelyek Finnország politikai helyzetét helytelenül tüntetik föl, amiért is utasítja a sajtó-főigazgatóságot, figyelmeztesse a cenzorokat, hogy olyan cikkek megjelenése, amelyek nem felelnek meg teljesen a főkörmányzó 1899. június 8-án kelt rendeletében kifejezett császári akaratnak, amely a rendkívüli országgyűlésnek az 1900. február 3-iki manifestumra vonatkozó határozatát szabályellenesnek deklarálta, nem engedhető meg.

A bányások sztrájkja.

Troppan, február 14. Az ostrau-karwini kerületben a helyzet változatlan. Tizenenny aknában a gépkezelők és fűtők részben sztrájkolnak. A munkások nyugodtan viselkednek.

Kladno, február 14. A mai reggeli leszálláskor 866 munkás állott munkába. A munkások 743 százaléka sztrájkol. Tegnap a prágai és schlani bányakerületi hivatalnokok tárgyalattak a munkások képviselőivel. Liubschubben két tüzseset fordult elő. A hatóság már megette a kellő egészségügyi óvintézkedéseket. Három, legényt, akik a Miksa-aknában megtámadtak egy munkást, ma átadták a schlani járásbírósnak.

Pilsen, február 14. A helyzet és a strájkolók száma tegnap óta Pilsen, Mies, Presitz és Rokitzau kerületekben változatlan. A kerületi bányahivatal állandóan kioktatja új munkásokat a bányákban. Holnap az egyeztető hivatal elnöke a munkások vezetőivel tanácskozni fog és megkísérli, hogy a munkásokat rábírja a munkának újból való megkezdésére, hogy így megelőzzen a további tárgyalásoknak a vállalkozóktól kívánt előfeltétele.

Brux, február 14. Tizenhat tárnában ma éjjel 1258 ember közül 462 dolgozott. Két bányában 374 vagon szent bányászta.

Prága, február 14. Ma délután a michowi Daiserwiese tutajkikötőjének vékony jegén több fiú csuszka; a jég hirtelen beszakadt és hatan a vízbe estek. Hármat közülük még élvezkimentették, a másik három már halott volt, mikor kihúzták őket. A fiuk 11—13 évesek voltak.

Közgazdasági táviratok.

Bécs, február 13. A kormány a birodalmi tanács legközelebbi ülésében a Tauern-vasútra és Ferenc József-vasut második vágányára vonatkozó törvényjavaslatokat fog betervezni.

Bécs, február 14. A schodnicai petroleumipar-részvénytársaságnak ma előterjesztett mérlege szerint a társaság tiszta nyeresége 1,108,170 forint. A részvényeseknek 60 forintot fizetnek részvényenkit.

Berlin, február 14. A gabonafőzsde és a reggeli vásár megnyitására nézve tett javastatokat a kormány jóváhagyta.

Berlin, február 14. (Gabonapiac.) A csekély forgalom dacára a buza és rozs ára a szállítási üzletben ismét emelkedett 1/2 márkával. Zab ártartó.

New York, február 14. (Terményfőzsde.) (Zárlat) Gyapot: New Yorkban helyben 8.14/16. (8.14/16). Márciusra 8.56. (8.58). Májusra 8.60. (8.64). New-Orleansban helyben 8.10/16. (8.1/16). — Petroleum Stand white New Yorkban 9.90. (9.90). Stand white Philadelphian 9.85. (9.85). Refined in Cases 11.10. (11.10). Credit Balances at Oil City 16.8. (16.8). — Zsir: Western steam 6.30. (6.60). Rohe és Brothers 6.60. (6.60). — Tengeri irányzata állandó. Márciusra —. — (—). — Májusra 40.3/4. (40.3/4). Júliusra 41.1/4. (41.1/4). — Buza irányzata állandó. Piros őszi helyben 79.1/4. (79.1/4). Február —. — (—). Márciusra 77.3/4. (77.3/4). Májusra 75.1/2. (75.1/2). Júliusra 75.3/4. (75.3/4). Gabona szállítási díja Liverpoolba 3.1/2 (3.1/2). — Kávé: fair Rio 7. sz. 8.14/16. (8.14/16). Márciusra 7.25. (7.25). Májusra 7.35. (7.35). — Liszt: Spring Wheat clears 2.75. (2.75). — Cukor: 4.—. (4.—). — Ón: 30.30. (29.75). — Réz: 16.62. (16.62). — (A zárójelben lévő számok a tegnapi árakat jelzik.)

Chicago, február 14. (Terményfőzsde.) (Zárlat.) Buza irányzata állandó. Február —. — (66.3/4). Májusra 68.3/4. (68.3/4). — Tengeri irányzata szállírd. Májusra 34.3/4. (34.1/2). — Zsir: Májusra 5.92 (5.95). Júliusra 6.05 (6.07). — Szalonna short clear 6.05. (6.05). — Sertés: Február —. — (—). — Májusra 10.70 (10.77). — (A zárójelben lévő számok a tegnapi árakat jelzik.)

Napirend.

Napló. Csütörtök, február 15. — Római katolikus: Fausztin. — Protestáns: Jovital. — Görög-orosz: (február 3.) Simon, Anna. — Zsidó: Adar 16. — A nap két óra 50 percek. — Nyugszik 5 óra 6 percek. — A hold két délután 6 óra 26 percek. — Nyugszik reggel 6 óra 41 percek.

A miniszterelnök és belügyminiszter fogad délután 4 órakor.

A honvédelmi miniszter fogad délután 4 órakor.

Az igazságügyi miniszter fogad délután 4 órakor.

A képviselőház elnöke fogad délután 2 órakor.

A Történelmi Társulat közgyűlése d. u. 5 órakor a Tud. Akadémián 1. emeleti ülésében.

A katolikus autonómiai kongresszus 27-es bizottságának ülése.

A győri-kör bálja a terézvárosi kaszinóban.

A budai zenekadémia hangversenye a budai vígadó nagytermében este fél 9 órakor. Utána tánc.

Az orszogi iparegyesület szakszövületi ülése d. u. 5 órakor sajtó helyiségben (Uj-utca 4. sz.).

A budapesti (budai) tanügyesület felolvasása délután 3 órakor a Margit-körúti elemi iskolában, dr. Alexander Bernát: Fantázia.

A budapesti zeneközvetítő egyesületének hangversenye este fél 8 órakor a Vigadóban.

A budai szállodások ipartestületének bálja a Fácán termében.

A Szabad licumban, a műgyetem pótépületében (Eszterházy-utca 1/b sz.) d. u. 5 órakor dr. Salády Károly: A magyar házassági jog. A magyar tanítók kaszinójában (József-körút 8. szám.) este 7 órakor, dr. Hegedűs István: Modern műfajok az antik költészetben.

Nemzeti Múzeum: Természetrajzóra, nyitva délután 9 órától 1 óráig. A többi társi 1 korona belépődíj mellett megtekinthetők.

Magyar Kereskedelmi Múzeum. Igazgatóság: VII. kerület Kerepesi-ut 20. szám alatt. Hivatalos órák: délután 9-10 óráig délután 2 óráig. Tudakozó-osztály és Kereskedelmi szakkönyvtár: VII. kerület, Kerepesi-ut 22. szám alatt. Hivatalos órák délután 9 órától 12 óráig és délután 3 órától 6 óráig. A hazai termékek állandó kiállítása, a Keleti mintáért és kereskedelem-történeti gyűjtemény, továbbá a házi-ipari kiállítás (melyben az üzletvezetés árusításokat is eszközöl) a városliceti iparcsarnokban nyitva: délután 9 órától 12 óráig és délután 2 órától 4 óráig. A külföldi kirendeltségek központi üzletvezetősége (Magyar kereskedelmi részvénytársaság) V. Váci-körút 32. szám alatt.

Szórakozó helyek.

Allatkert nyitva egész nap.

Somossy Mulató. Nagymező-utca. Ma egész új szenzációk műsor.

Folies Caprice. VI. Róvay-utca 18. Naponta fényes műsor.

Budapest kávéház. Andrassy-ut. Naponta Banda Marci és fia hangversenye.

Stefánia-szálloda. Murányi-utca 53. Budapest legolcsóbb szállodája.

Páris szálloda. Váci-körút. Éttermek. Elegáns kávéház. Látványosság: Bachus-pince.

Union-Szálloda díszes nagy étterem, villanyvilágítás, specialitás koréktértem.

Petánovits Metropol szállodája. Naponta hangverseny (lásd hirdetés.) Ujonnán berendezett fényes étterem.

Ehm János éttermeiben (ezelőtt Szikszay) Nemzeti Színház-épület. Naponta kitűnő cigányzene.

Futser-pince Deák-tér naponta a pince étteremben Schrammel és Boros Miska és Kiss Ferő hűs szőlőtájk hangversenye.

KÜLÖNFÉLEK.

Csüggedésben.

Megöl ez a mély esend, ez a sivár élet.
Büszke lokem is már koldús-beteggé lett.
Annyszer családomb, annyi sarat láttam,
Hogy a hitem megtört, ellankadt a vágyam.

Röghöz tapadt élet . . . kemény, súlyos járom:
Ez az én megölöm, ez az én halálom.
Szabad, égbetörő, független lelkemnek
Lenyűgözött vágyai nyomorulttá tettek!

Irigylem a légben röpdős madarat,
Mely szabadon zenghet Isten ege alatt;
Irigylem a lepkét, mely kényeként szálldoz
Rövid életében bokorhoz, virághoz.

Nyomordultabb vagyok százszor én ezeknél,
Mert lelkemben ezer síró panasz, vágy él:
Be nem teljesülő, nehéz, kínos vágyak,
Éles tövisai életem útjának.

Eszmék égnék bennem, gondolat súlya nyom,
S én mégis szüntelen utánuk szomjazom,
Mint a dús Keleten tengődő pária,
Kinek kincsek között éhen kell halnia!

Bán Aladár.

Hercegnők hozománya.

Egy hercegnő hozománya! Az ember azt gondolhatná, hogy ez a legutolsó kérdés, mikor egy hercegnő férjhezmeneteléről van szó. Kinek is jutna eszébe, hogy nemcsak az egyszerű polgári papának fő a feje a hozomány miatt, hanem bizony sok gondot okoz ez a hercegi, sőt királyi papáknak is. Bizony nem egy hercegisasszony színes álma ment füstbe a hozománykereső hercegi vőlegények miatt.

Udvari körökben — írja a berlini Lokalanzeiger — nyílt titok, hogy Stefánia főhercegnő mostani férjhezmenetele alkalmából a hozomány kérdése nagyon éles vitákra adott okot a főhercegnő és édes atyja, Lipót belga király között, aki egyszerűen megtagadta még a legkisebb anyagi hozzájárulást is, a mignem világszerte a lovagiaság mintaképének ismert királyunk vállalta magára az úgy rendezését, és menyének egy millió ötszáz ezer forintnyi hozományt biztosított. Jóságos szíve még tovább ment. Lipót belga király unokájának, Erzsike főhercegnőnek hozományáról sem akart tudni. A király tehát ugyancsak másfél milliót biztosított unokája számára is, azonkívül pedig mindkettőjük, Stefánia és Erzsike főhercegnők kelengyéről is gondoskodik, ami szintén tiszteletes összeg, kétszázötven ezer forintba kerül. Csak a férjemenük értéke tizennyegyzet forint.

Európaszerte csodálkozást keltett nemrég az ujságoknak az a híre is, hogy a legmagyarabb fő-

herceg el akarta adni a tulajdonát képező Margitszigetet, hogy vejenek fokozottabb hozomány-igényeit kielégíthette.

Mikor Mária Krisztina főhercegnő és Alfonz spanyol király eljegyzéséről volt szó, a spanyol anyakirálynő, Izabella kevesellette jüvendöbéli menyő hozományát és két millióval szeretett volna többet. De ez az éppenséggel nem királyi pénzvágy fellázította magát a fiát is, aki a királyné meg a spanyol külügyminiszter megkerülésével, táviratozott menyaszszonya nagybátyjának, Albrecht főhercegnek, hogy egyáltalában semmi pénzt nem fogad el, mert öneki — feleség kell. Hiába erőlködött a mama, meg a külügyminiszter is, mert a fiatal király érvényit tudott szerezni akarátának. Hanem ekkora szerelem nem hagyta érintetlenül Albrecht főherceg lelkét sem és egynéhány milliót deponált unokahuga részére a Rothschildoknál.

Sehol annyi baj nem volt és nem lesz az uralkodóházi hercegnők hozományával, mint Angliában. Itt a királyné egyszerűen a parlamentre bizza e nagyon kényes kérdés rendezését s ő maga csak a kelengyéről gondoskodik. Az e fajta megoldás természetesen nem nagyon tetszik Angolországnak s miatta sok szenvedélyes vitának volt már színhelye az angol képviselőház, mert bármily lelkesedéssel éneklük is a God save the queen, de nem tudják és nem akarják belátni, hogy mi közük nekik a királyi család tagjainak házasságához — pénz dolgában. Nem minden pikantéria nélkül való, hogy a mostani angol külügyminiszter, Chamberlain még abban az időben, amikor a demokrata párt vezére volt, egyszerűen: kizsákmányolónak nevezte azt, hogy az állam házassága ki a királyi hercegnőke. Erélyes beszéde végén szóról-szóra így szólt:

— Ha a királynénak leányai vannak, akiket az Isten éltesen, házassága ki őket ő maga, éppen úgy, mint Angliának bármelyik polgára.

Azelőtt az angol királyok maganpénztárukából gondoskodtak családtagjaik kiházásításáról. Viktória királynő azonban kevéssel trónralépése után lemondott a koronajavakról, amelyek az állam tulajdonába mentek át, s ezek ellenében négyszáz ezer font sterling civillistát kapott. A királynő azonban úgy gondolkodott, hogy ebből a családtagoknak nem igen jut, tehát egyszerűen az angol nemzet nemeslelkűségéhez folyamodott, valahányszor egy-egy herceg megnősült, vagy egy hercegnő férjhez ment, sőt mikor ő maga férjhez ment, férje számára is a nemzetől kért évi járadékot. Végre hosszszas küzdelmek után sikerült elfogadnia a parlamenttel a királyi család tagjai pénzügyeinek rendezését, amely szerint minden nőlen herceg tizenöt ezer fontot, a nős huszonegyezer fontot kap évente, a hercegnők évi járadéka hater font sterling, ha pedig férjhez mennek, huszezer font sterling hozományt

kapnak. A parlament elfogadta ugyan ezt, de a radikális párt rendkívüli szenvedélyes vitákat provokált miatta. Leghevesebben beszélt mindig — Chamberlain.

Olaszország örökifjú királynéja, Margit, ötszáz ezer frank hozományt kapott. Férjhezmeneteléről így írt az olasz hivatalos lap:

Még egy hercegre vagy hercegnőre sem esik a miatt szegény, ha szegények a szülei. Margit hercegnő szegény, Umberto herceg nemkevésbé szegény. A szavojai családnak egyetlen kis birtoka van, amely nagyon meg van terhelve.

Az olasz parlament ötszáz ezer frankot szavazott meg jüvendöbéli királynéja számára és ezt a hivatalos hozományt az olasz pénzügyminiszter sajátkezüleg tette le arra az asztalra, amelyen a fenséges mátkapó a házassági szerződést aláírta. Természetesen, nagyon takarékosan kellett az ifjú házásoknak élniük. Az udvari fogatokat csak renoválták, újlag mázolták, s minthogy többször gonyos megjegyzések hallatszóttak e miatt olasz földön, a trónörökösnek inkább gyalog járt.

Az apróbb duodecefjedelmeknek és hercegeknek nagyon sok álmatlan éjszakájuk van, ha a lányukat férjhez akarják adni. Nagyon érdekes sok ilyen hozomány története.

Igy például Danilo montenegrói trónörökös házasságát Jutta mecklenburgi hercegnővel nagy neheztelt csak nyelbe ütni. Ugy volt, hogy a mecklenburgi hercegisasszony egy millió márka hozományt kap. A fekete hegyek poéta fejedelme Nikita azt akarta, hogy ezt az összeget a montenegrói fejedelmi magánpénztárba helyezze el. Tudta ő, hogy miért. Egy jó csomó pénzt csakis a hozomány fejében bíteleztek neki. Mecklenburgban viszont úgy gondolkodtak, hogy valami német bankba teszik a pénzt. Ezt bizalmatlanságnak vették Cettinijében, volt is élénk táviratváltás a két udvar között, a házasság elodázásáról kezdtek beszélni, amire a hercegnő beteg lett. Ekkor aztán Danilo herceg apja tudtán kívül elutazott Stralitzbe. Lett erre zavar a fekete hegyek között. Mire a herceg Mecklenburga érkezett volna, elintézték táviratilag az ügyet és Danilo boldogan ölelte szívére — viruló egészségű menyasszonyát.

† A háremek világából. A titokzatos háremélet mindenkorra megtartja érdekességét, s újra meg újra megjelennek egyes cikkek mindenféle nemzet ujságaiban. Általában az a téves nézet terjedt el, hogy a török annyi feleséget vehet magának, amennyit csak akar. Pedig a Korán legfőljebb négyben állapítja meg a török férfi hitesegeinek a számát. Mindegyik feleségnek meg kell lennie a maga külön háztartásának és szolgálójának, azért Törökországban bizony csakis a gazdag emberek engedhetik meg maguknak a többnejűség fényűzését. A

REGÉNY.

UJ FÖLD

Írta: KNUT HAMSUN.

(10)

— Nos, ez nagyon szép dolog. Ezek a szavak felbátorítják Tidemandot, a hála érzete tölti el lelkét s meg is akarja mutatni, hogy milyen hálás. Nedves szeméi mosolyognak s halkán így szól:

— Ez alkalommal, ha akarod, ajándékozok neked valamit. Egy kis emléket. Ha van valami, amit nagyon szeretnél mostanában, mondd . . .

Hanka asszony az urára pillantott.
— Édes Istenkém — mondta — mi lelt téged egyszerre? Egyébként, ha kedved tartja, adhatsz egypár száz koronát. Köszönöm, szépen köszönöm.

Most megpillantja azt a régi gummi kalucsnit s kíváncsian nézi a beledobált vasdarabokat.

— Mi ez? — kérdi. Elereszti férjo karját s a gummicipőt óvatosan viszi az asztalhoz. — Mi ez, Milde? Isehő ujjaival a vasak közt turkál, Irgensét hívja, egyik csodálatos tárgyat a másik után veszi elő, magasra tartja s aztán megkérdi, hogy mi az:

— Ugyan mondják már meg, hogy mi ez? Egy rozoga esernyő nyelét találta meg, félredobja, most papiroska csavart hajcsomó akad a kezébe.

— Még haj is van itt, gyertek csak ide. Nézzétek csak.

Milde is oda megy.
— Hagyja azt a haját — mondja és kivieszi a szivart a szájából. Hogy került ez ide? Ki hal-

lott már ilyen? Ha szabad így szólanom: az az utolsó szerelmem fejről való.

Az egész társaság kacagott. Az ujságíró így szól:

— De látta már kérem Milde korzett gyűjteményét? Ide azokkal a korzetekkel Milde!

Milde nem tiltakozott, a mellékszobába ment s egy kis esomagt hozott elő. Fehér és szürke korzetek voltak benne, a fehérek egy kissé szürkék; Paulsbergné kíváncsian kérdezte:

— De . . . hisz ezeket már hordta valaki?

Hogy az természetes, he, he, hiszen akkor nem is gyűjtene Milde, ha nem hordta volna valaki. Mi volna akkor az affektdeios értékük? Az ujságíró mondta ezt s boldogan nevetett, hogy ezt a szót is sikerült elferdítenie.

A kövér Milde összeomagolta korzettjeit s így szól:

— Ez az én specialitásom . . . Különbem mi az ördögnek álltok ott s bámultok rám? Ezek saját külön korzettjeim; igen, én magam hordtam őket, hát nem értitek? Szükségem volt rájuk, mikor házának indultam, füztem magam s azt hittem, hogy ez majd használ. De nem használt.

Paulsberg a fejét csóválta, aztán Noremmel kocintott.

— Isten éltesen Norem! Miesoda ostobaság az, hogy Grande nem akar veled egy társaságban . . . ?

— Tudja Isten — felelt Norem félig részegen. — Hallottál már ilyen ostobaságot? Még álomban sem bántottam soha.

— Nem, de egy idő óta nagyon fontoskodik az ember.

Norem sugárzó arecal kiáltott: — Na, tessék! Most halljátok, Paulsberg is mondja, hogy Grande egy idő óta nagyon fontoskodik. Tessék!

Ebben mindnyájan egyetértettek. Paulsberg csak nagyon ritkán beszélt egyfolytában annyit, mint most. Ő csak a mások beszélgetésére figyelt, amelybe soha bele nem szólt, ugy élt a helyén, mint egy bölcs titok, mindenki tisztolta, csak

Irgens szeretett kikezdeni vele s folyton ellenkezett vele.

— Nem értem, hogy miképpen tud Paulsberg ilyesmirel itélni — mondta.

Megütözve néztek reá. Hogy Paulsberg ne tudna itélni? He, he. Tehát nem? Hát ugyan ki tudna, ha ő nem?

— Irgens — felelt Paulsberg komikus nyugalommal.

Irgens ránézett, élesen néztek egymás szemébe. Hanka asszony közbelépett, éppen a kettőjük közt levő székre ült s Öjennel kezdett beszélgetni.

— Hallgassatok — mondta hirtelen — Öjen felolvastát akar tartani. Utolsó munkáit: Költemények prózában.

Mindenki leült s figyelt.

Öjen elhozta magával a prózába foglalt költeményeket, kihuzta a zsebéből. Kezeli remegtek.

— Szives elnézésüket — mondta csendesen.

A két ifju költő, a rövidre nyírt hajú költő most hangosan nevetett. Az, amelyiknek iránytű volt az óralánéan, így szól:

— Ha még maga is elnézésre szorul! Mire szorulunk akkor mi?

— Pszt! Csend!

— Ennek az a címe, hogy: „Halálra itélve” — mondja Öjen és elkezd:

„Gyakran gondoltam már, hogy féltett titkomat megtudja mas . . .

Csend!

Igen, csak csend!

De akkor halál volna a bérom. Börtönre jutnék s tudnám, hogy az utolsó, végzetes percben is nyugodt és higgadt maradnék.

Felmonnék a vesztőhely lépcsőin, mosolyognék s alázatos hangon kérnék engedelmet a szőlásra.

(Folytatása következik.)

egtöbb töröknek pedig csak egy felesége van, éppen úgy, mint a civilizált államokban. A többnejűséget Mohamed engedte meg és pedig azért, mert Keleten a nők sokkal hamarabb virulnak el, a legtöbb már huszonöt éves korában veszi el a varázsát. Allah prófétának tehát az volt a véleménye, hogy a török férfi egyik nőt a másik után vegye el, s minden szabadságot megad inkább neki, sem hogy házasságtörést kövessen el. És el is érte azt, hogy az ó-törökknél a házasságtörés néhány esztendővel ezelőtt még ismeretlen fogalom volt s csak az európai civilizáció hatására változott meg az utóbbi időkben erre nézve az állapot. Tefik basa, a mostani külügyminiszter, aki sokáig berlini nagykövét volt, német nőt vett el feleségül, de az eljegyzéskor megfogadtatták vele, hogy más feleséget nem vesz magának. Konstantinápolyban megesezt a következő dolog: Hire ment, hogy egy magasrangú töröknek fia született. A feleségének, amikor társaságban találkoztak vele, szerencsekívánataikat fejezték ki neki a hőlygismerősei, annál nagyobb volt azonban a megiepetésük, amikor az asszony kijelentette, hogy az újszülött nem az övé, hanem az urának egy másik feleségétől való, akiről azt sem tudta, hogy van. És csakugyan gyakran megeseik, hogy egyazon töröknek a feleségei nem tudnak egymásról. A rabzolganok ellenben, akik többnyire cserkeszleányok, de akad közöttük európai, főképp francia, korlátlan számban szerepelhetnek egy háztartásban. Az ő jogaikat is különben a Korán írja elő. A rabzolganó szabad lesz, ha egy és ugyanazon a helyen hét esztendőig szolgál. Akkor a gazdája olyan összeget ad neki, amelyből megélhessen, de ha a rabzolganónak gyermeke születik, akkor rögtön szabad, s az apának nyomban gondoskodni kell róla és gyermekéről. A háremekben tudvalevőleg rendkívül szigorú a felügyelet, s a törvény jogot ad a muzulmánokra, hogy azt a férfit, aki a háremébe lép, megölje. Török szokás szerint a férj naplementekor bemegy a hárembe és csak napfelkeltekor távozik onnan, addig eddességeket élvez, szívja a nargileht s asszonyai táncot és zenét szolgtatják el a bu felhőt homlokáról.

† **A madarak életkora.** Általában elterjedt nézet, hogy a madarak közt a holló éri el a legnagyobb életkort, s hogy legközölcbb áll hozzá ebben a tekintetben a királysas. Gondos vizsgálat eredményeképpen most megafolják ezt a nézetet, amennyiben azt a csudálatos tényt állapítják meg külföldi tudós körök, hogy a liba az, amely a legnagyobb kort éri. Állítólag nyolcvan esztendőig is él. Egy kisebb bagolyfajnál azt találják, hogy hatvannyolc esztendőig is él, azután következik csak a holló ötvenkilenc esztendővel és a sas ötvennégy esztendő-

vel. A liba tehát tizenkét esztendővel gyür le minden eddigi madárkort. Figyelemreméltó, hogy az életkor terén a szárnyashölgyek érték el a legnagyobb rekordot.

† **Szerencsen bál new yorki milliomosokkal.** Mrs. Stoyvesant-Fish, akinek az a sportja, hogy a new yorki társaságot az ő extravagáns ünnepeivel elkápráztassa, a multkorában ugyancsak groteszk ötletét valósította meg. A bálnak ugyszólván az volt az alappondolata, hogy bemutassa, miképpen vonul be egy szerencsen-pár a milliódosok előkelő körébe. E végből az összes vendégeknek ébenfekete arccal és a szerencsenek viseletében kellett megjelenniük, hogy az illúzió annál teljesebb legyen. A föltételek között még az is ott volt, hogy mindenkinek valami new yorki nagyságot kellett utánozni az egész estén át.

KÖZGAZDASÁG.

Ipar és kereskedelem.

A vasárak felemelése. A magyar vasbányatulajdonosok és gépgyárosok, értesülésünk szerint néhány nap előtt értekezletet tartottak, amelyen elhatározták, hogy az öntöttvas árat 100 kilogrammonként 2 forintra felemelik. Elhatározták azt is, hogy gyártmányaik árát olyan arányban emelik, amilyen mértékben a nyersvas ára emelkedik.

Állatforgalmi korlátozás. A földmívelési miniszter közli, hogy az állatforgalom szabályozása tekintetében Ausztriával létrejött megállapodás alapján Ausztria ellen jelenleg a következő állatforgalmi korlátozások vannak érvényben:

A ragadós száj- és hörömfájás miatt tilos a hasított körm állatoknak a Magyarországgal szomszédos és rega és száj- és körömfájással fertőzött alsó-ausztriai Lajtha melletti Bruck, Mistelbach és Wienerneustadt kerületekből, továbbá a morvaországi Goding és Mistek kerületekből, végül a sziléziai Teschen kerületből Magyarországra való behozatala; **a sertésvész** miatt tilos a sertéseknek a Magyarországgal szomszédos és sertésvészszel fertőzött alsó-ausztriai Wienerneustadt kerületből és az osztrák tengerparti Flossca kerületből Magyarországra való behozatala. A bevitelle szánt állatok hatóságilag kiállított marhalevelekkel látandók el, amelyek igazolják, hogy a származási helyen és az ezzel szomszédos községekben, illetőleg a határos községekből álló körzetben, a szállítást megelőző 40 nap alatt nem uralkodott ezen állatokra néző ragadós és bejelentési kötelezettség alá tartozó betegség.

Vidéki pénzintézetek. A Váci Takarékpénztár XXXVI. évi jelentése szerint az összforgalom 5,664,205,76 korona, betétállomány 5,003,091,70 korona, váltótárca 2,139,331,30 korona, jelzálogkölesönök 5,858,924,00 korona, tiszta nyereség 82,871,54 korona. Az osztalék részvényenként 60 korona. Vezérigazgató Kemény Gusztáv. — A Debreceni kölcsönös Segélyezőegylet XVI. zarszmadásából a következőket közöljük: Betétállomány 4,072,226,58 korona, kötelezvények

4,438,606 korona, tiszta nyereség 198,693,78 korona. A Gyöngyösi Takaréks Hitelezőintézet évi jelentése szerint az összforgalom 3,150,987,90 korona, betétek 1,991,406,18 korona, váltótárca 1,656,738,62 korona, jelzálogkölesön 558,052,56 korona, tiszta nyereség 81,600,92 korona, osztalék 40 korona részvényenként. Vezérigazgató Rezsűsek János. — A Boglári Takarékpénztár évi jelentése szerint az összforgalom 492,268,30 forint, betétállomány 242,780,60 forint, váltóállomány 365,648,72 forint, jelzálogkölesön 99,173 forint, tiszta nyereség 10,312,64 forint, osztalék részvényenként 12 forint. Vezérigazgató Alpr János. — Az Erzsébetfalvi Koronatakarék és Hitelezőintézet évi jelentéséből a következőket közöljük: Összforgalom 517,218,08 korona, betétek 14,152,84 korona, kölcsönök 68,112 korona, visszlészámított váltók 25,970 korona, nyereség 723,42 korona. Igazgatócsk elnöke R. Burján László.

Déligyűmölcs-auktió. A Magyar Kereskedelmi Részvénytársaság ma tartott aukcióján 8,000 láda narancsot, citromot és mandarint adott el a következő árak mellett: Narancs: 160-as 6,50 K-tól 8,50 koronáig, 200-as 6,50 koronától 9.— koronáig, 300-as 7.— koronától 10.— koronáig, 360-as 6.— K-tól 8.— koronáig. Vépíros narancs: 8.— K-tól 16.— K-ig. Citrom: 300-as 5.— koronától 6,50 koronáig, 360-as 5,50 koronától 6,20 koronáig. Mandarin: 80-as 100-as 2.— koronától 6.— koronáig. A legközelebbi aukció a jövő hét elején lesz, mely alkalommal 9,000 láda narancsot, citromot és mandarint kínálnak eladásra.

Szeszültet. (A Budapesti Napló tudósítójától.) A Budapesti Napló már egyik mult heti számában hirt adott a szeszgyárosok között létrejött ama megállapodásról, hogy ezentul a konzignans nyers és finomított szesz eladásánál egyöntetűen fognak eljárni. Ezen egyesülés — a jelen megváltozott termelési viszonyok mellett — az üzletnek nagy előnyére lesz és minthogy az eddigi gyakorlatban volt ok nélküli versengés meg fog szünni, az árak javulása is várható.

Jegyzetek: nyersszesz finomított részére 36½—37 koronával, finomított szesz nagyban 112—113 koronával, kicsiben 113½—114 koronával, denaturált szesz nagyban 36—36½ koronával, kicsiben 37—38 koronával, helyben.

Denaturált szesz. (Kalmár Sándor jelentése a Budapesti Napló részére.) A kereslet a hét elején gyenge volt, de rohamosan fokozódott, midőn a napilapok híreiből a szeszgyárosok kartellja nyilvánvaló lón. Mindenki sietett szükségletét még a kartell életbe lépte előtt fedezni és ez az oka ama nagyobb tranzakcióknak, amelyek ugy azonnali, mint későbbeni szállításra a teljes napi árak mellett létrejöttek. A gyárosok árkvételéseiket egy koronával felemelték és további áremelkedést helyeznek kilátásba. Mai jegyzések nagyban: 36½—37½ korona 10,000 literfokonként hordóval együtt ab Budapest készpénzfizetésre engedmény nélkül. Egyes hordók 1 koronával drágábbak.

Petroleum. (Hesz Izidor és Társa cég jelentése a Budapesti Napló részére.) A petroleumpiac tartósan szilárd irányzatú, a kartell az árakat ismét 1 koronával 100 kilogrammonként emelte. — Jegyzéseink: Amerikai 1 csillagos petroleum 45.— korona, orosz három csillagos petroleum 46.— korona, ipari három keresztet petroleum 43,50 korona, biztensági két csillagos petroleum 43.— korona, első rendű standard petroleum 42,50 korona, amerikai császárólaj ottani finomítás 60.— korona, amerikai császárólaj belföldi finomítás 52.— korona. Az árak

Két huszár

Irta: GRÓF TOLSZTOJ LEO.

(3)

— Ugy tetszik nekem, hogy nem ismer reám — kezdte a gróf és szilárd lépésekkel ment az asztalhoz.

Luchnov rá ismert a grófra s megkérdezte: — Mit parancsol?
— Szeretnék még egy kicsit játszani önnel — felelte Turbin és letelepedett a diványra.
— Most?
— Igen.

— Máskor a legnagyobb örömmel gróf. Most azonban fáradt vagyok és aludni szeretnék. Parancsol talán bort? Jó bor!

— Nem, most egy kicsit játszani szeretnék. — Nincs már kedvem a játékhoz. Talán a többi urak közül játszanék még valaki, de én nem játszom gróf. Kérem, bocsáson meg.

— Tehát nem játszik?
Luchnov vállvonogatással fejezte ki sajnálatát, amiért nem teljesítheti a gróf kívánságát.
— Tehát semmi esetre sem játszik?
Ugyanaz a vállvonogatás.

— De én nagyon kérem önt... fog hát játszani?
Luchnov hallgatott.

— Fog játszani? — kérdezte a gróf újra — Vigyázzon!

Ugyanaz a hallgatás és egy gyors pillantás a pápaszemen át a gróf borulni kezdő arcába.

— Fog ön játszani? — kiáltotta a gróf most már hangosan és olyat ütött öklével az asztalra, hogy a rajnai borosüveg felborult és a bor kifolyt belőle az asztalra. — Hiszen ön nem játszott tisztességesen! Fog velem játszani? — kérdezem most már utoljára!
— Mondtam már, hogy nem játszom. Iszán

különös, gróf és egyáltalában illetlen, ha valakinek így a torkára tartják a kést — jegyezte meg Luchnov, a nélkül, hogy csak föl is nézett volna.

Rövid esend állott be erre, miközben a gróf arca egyre sápadtabb lett.

Aztán hirtelen borzasztó ütést kapott Luchnov a fejére, amibe bele kábult.

Visszasietett a diványra, megpróbálta még, hogy összemarkolja a pénzt és olyan áthatóan és olyan kétségbeesetten sikoltzott, amint azt az ő nyugalmas testéből senki nem várhatta volna.

Turbin az asztalon fekvő pénzt mind össze kapkorta, az ura segítségére siető szolga félro lökte, s gyors léptekkel hagyta oda a szobát.

— Ha elégtételt akar, állok a rendelkezésére; még egy félórahosszat a szobámban maradok — fordult vissza még egyszer a gróf az ajtóban.

— Gazember! Rabló! — hallatszott a háta mögött — bíróság elé foglak hurcolni!... Iljin, a nélkül hogy ügyet vetett volna a gróf bízatosára és ígéreteire, a szobájában maradt és a kétségbeesés könnyei majd megfojtották a diványon.

A valóság tudata, amelyet a lelkét betöltő érzések, gondolatok és emlékek különös kavargásában a gróf baráti részvétele kellett föl benne, nem hagyta el. Reménysegekben gazdag ifjúsága, a becsület, az általános tisztelet, a szerelemről és barátságáról való álmok... mind, mind oda voltak.

Ekkor a gróf szilárd lépte hallatszottak. Turbin arán még ott voltak a harag nyomai, keze reszketett egy kicsit, de a szeméből mégis valami meleg vidámság és magával való megelégedés sugárzott.

— Itt van! Ezt ugyan visszavettem! — mondta, miközben egy rakás papirospenzt vetett az asztalra. — Számáld meg, elég-e. És gyere rögtön a társalgóba, mert én utazom! — folytatta, mintha az öröm és hála rengeteg kitérését észre sem vette volna, amelyet az ulánus arca kifeje-

zett, és valami cigánydalt füttyörészve, távozott a szobából.

Szaska, aki szorosán össze volt fűzve egy övvel, jelentette, hogy a lovak rendben vannak, de kérte, hogy előbb elhozhassa a gróf köpenyét, amely gallérosul háromszáz rubelt ér és visszavihesse azt a szánalmas kék medvebundát annak a szerencsétlennek, aki a marsallnál a köpenyvel eleserlé. A gróf azonban azt mondta, hogy nem szükséges, hogy a köpenyt keressse és szobájába ment, hogy átöltözhessen.

A kavalierista, akire rájött a csuklás, hallgatagon ült a cigánynöje mellett.

A kerületi bíró vodkát rendelt, meghívta magához reggelire az összes urakat és ígérgette, hogy a felesége okvetlenül táncolni fog a cigányokkal.

A csinos fiatalember mély fejtegetésbe bocsátkozott Iljuskával arról, hogy a zongora sokkal tökéletesebb hangszer, mint a gitár, mivel a gitáron nem lehet B-mollt játszani.

A hivatalnok komoran ivott teát az ő zugában és mintha napvilágnál szegylet volna, hogy a hámból kirugott.

A cigányok cigányul veszekedtek és meg egyeztek abban, hogy az urakat éltetni fogják, ez ellen azonban Sztjoska oda nyilatkozott, hogy a „barorai” (cigányul gróf vagy herceg, vagy még pontosabban: nagy ur) ezért megnehezeltene.

Általában véve nyilvánvaló volt, hogy senkiben egy szikrányi vállalkozó kedv nincs már.

— Nos, bucsúzól még egy dalt, aztán mars haza! — mondotta a gróf, aki utiruhájában a terembe lépett — frissebben, vidámabban és szebben, mint, mint bármikor.

A cigányok újra körbe ültek és alig fogtak bele az énekbe, amikor Iljin kezében egy kis csomó bankjeggyel a szobába lépett és a gróftól félre szólította.

(Folytatása következik.)

100 kilonkint készpénzfizetés mellett levonás nélküli értendők. Kékgalic I-ső rendű vasmentes 34.— korona, zöldgalic 4.— korona, carbolineum I-ső rendű 9.— korona, carbolineum II-ső rendű 8.— korona 50 kilonkint.

Vetőmagvak. (Mauthner Ödön tudósítása a Budapesti Napló számára.) Vörös löhere. A külföld részéről mindinkább sürgeőbb a kereslet mindinkább magasabb áránálatok mellett, de kötésekre még sem kerül, mert nemcsak a finom minőségűek vannak szűk, hanem a nagy figyelemre méltótt középminőségűekben is már hiány észlelhető és ezeket sem engedik már át a kivitelnek, hanem a helyi szükséglet részére tartogatják. Termelőknél már semmi eladó növényanyag sincs és a még fedezetlenül lévő nagy befolyasztással szemben minden lehetőség eszközt megpróbálnak készletek előteremtésére és csakugyan előbb, mint várjuk, következett be az az idő, amidőn némelyek olyan eredetű áruhoz folyamodnak, mely nem tekinthető szolid választásnak. Amerikai vörös löherén kívül még olyan eredetű löherék, melyeket alantak kulturális értékük-nél fogva mellőzni kellene, szintén igénybe vételnek a hiány pótlására. Külföldi tudósítások azt jelentik, hogy nagy mennyiségű amerikai löherét vásároltak kereskedők Ausztria és Magyarország részére. E jelentések igazaknak bizonyulnak, mert nemcsak a bécsi piac fogadott be nagy mennyiségű amerikai árut és terjeszti most az egész országban, hanem a lefolyt héten a budapesti magvizsgáló állomás elé is terjesztett amerikai löhere plombozása, az eredetének fölemítése nélkül, mint-hogy pedig hivatalból tiltva van az ilyen eredetű heremag díjazása, természetesen visszautasította az állomás ezen amerikai mag plombázását. Köszönettel adózunk a magvizsgáló állomásnak, hogy szigorú óvatossággal a gazdát és a szolid kereskedelmet megóvni törekszik az amerikai löherétől. Lucerna forgalma a lefolyt héten folytatólag is élénk volt, francia és magyar áru nagy mennyiségben kelt el. Jó kereslete van a pimpendentes tiszta ballacim-nak, melyért teljes arak' fizetnek. A takarmány répa forgalma élénken kezdődött és az üzlet forgalma igen mozgékony volt, mindazonáltal továbbra is csak a teljesen megbízható árut veszik tekintetbe.

Jegyzésk magánárúért 100 kilonkint Budapesten érte:

Vörös löhere	78—80 frt
Lucerna	45—50 frt.

Európai sertés-konzumvásár. A ferencvárosi petróleum-rakodónál lévő szekes-fővárosi sertés-konzumvásár argrjegyzése 1900. évi febr. 13-án. Kiszlet 547 darab. Érkezett 619 darab. Összesen 1169 darab. — Eladatott 694 darab. Maradt 465 darab. — Napi árak: 120—180 kgr. sulyban 94—96 koronáig, 220—280 kgr. sulyban 94—96 koronáig, 320—380 kgr. sulyban 94—96 k.-ig. Öreg nehéz páronkint 400—500 kilos 88—92 koronáig. Malaocok — korona kilonkint. A vasár hangulata lanya volt.

A budapesti gabonatorzsde.

Budapest, február 14.
A vetők tartózkodása következőben a hangulat ma nyugodtabb volt. Vonatott üzletmenet mellett 13000 métermázsa került forgalomba 2 1/2 fillérrel olcsóbb árrakkal. Tengeri szilárd.

Eladatott:
Buza. Tiszavideki: 200 mm. 79 k. 8 K. 15 f., 2500 mm. 78 k. 8 K. 15 f., 100 mm. 79 k. 8 K. 12 1/2 f., 100 mm. 79 k. 8 K. 02 1/2 f. sárga, 200 mm. 76 1/2 k. 7 K. 95 f.

Pestvidéki: 400 mm. 81 k. 8 K. 30 f., 200 mm. 78 k. 7 K. 77 1/2 f. sárga, 150 mm. 77 1/2 k. 7 K. 67 1/2 f. sárga, 200 mm. 77 1/2 k. 7 K. 70 f. (sárga), 400 mm. 76 k. 7 K. 80 f.

Fehérmegyei: 400 mm. 77 1/2 k. 7 K. 82 1/2 f. Bácskai: 1000 mm. 73 1/2 k. 7 K. 50 f., 500 mm. 73 1/2 k. 7 K. 50 f.

Marosi: 200 mm. 80 1/2 k. 8 K. 32 1/2 f. Hartai: 1000 mm. 75 k. 7 K. 85 f. Verbászi: 2000 mm. 73 1/2 k. 7 K. 65 f. Bányai: 1500 mm. 75 1/2 k. 7 K. 50 f. Raktáraru: 750 mm. 73 1/2 k. 7 K. 40 f. Mind 3 hónapra.

Tengeri: 200 mm. 5 K. 02 1/2 f., 300 mm. 5 K. 02 1/2 f.
Ross: 100 mm. 6 K. 20 f., 200 mm. 6 K. 20 f.
Arpa: 360 mm. 5 K. 80 f. három hónapra, 500 mm. 5 K. 75 f.

Vörös löhere: 65 mm. 66 K. — f.
Lucerna: 105 mm. 44 K. — f.
Ballacim: 100 mm. 11 K. 50 f.
Készpénzfizetés mellett.

A készru hivatalos jegyzése a budapesti áru-és értéktörzsde szokásai szerint, készpénzben 50 kilogrammonkint. — A minőség hektoliterenkint és kilogrammonkint.

Buza	kilós	30 kilogramm ár		kilós	30 kilogr. mm ár	
		K-tól	K-ig		K-tól	K-ig
tiszavideki	0	75	7,64	7,5	7,5	8,15
	0	75	7,58	7,5	8,0	8,2
	0	75	7,50	7,5	8,1	8,3
	0	75	7,45	7,5	8,1	8,3
fehérmegyei	0	75	7,46	7,5	8,1	8,3
	0	75	7,53	7,5	8,1	8,3
	0	75	7,45	7,5	8,1	8,3
pestvidéki	0	75	7,5	7,5	7,5	7,9
	0	75	7,38	7,5	8,1	8,1
	0	75	7,45	7,5	8,1	8,1
bácskai	0	75	7,5	7,5	7,5	7,9
	0	75	7,40	7,5	7,5	7,9
	0	75	7,50	7,5	7,5	7,9
	0	75	7,40	7,5	7,5	7,9

Egyéb gabonafajták	külös	30 kilogramm ár	
		K-tól	K-ig
Rozs	uj elsőrendű	6,30	6,40
	uj másodrendű	6,15	6,25
Arpa	uj takarmány	5,66	5,70
	uj égetni való	5,48	5,55
Zab	uj elsőrendű	5,35	5,40
	uj másodrendű	4,75	4,85
Tengeri	uj elsőrendű	—	—
	uj másodrendű	12,00	12,50
Repece	uj káposzta	—	—
	uj bántási	6,30	6,80

A határőrzület folyamán a következő kötések történtek:

Buza (1900.) áprilisra	7.71—7.69—7.73
Buza (1900.) okt.-re	7.91—7.89—7.92
Rozs áprilisra	6.44—6.45
Rozs októberre	6.47—6.50
Zab áprilisra (1900)	—
Tengeri 1900. májusra	5.05—5.06—5.04—5.07
Repece augusztusra	12.30.

Déli egy óra a következő záróárakat állapították meg hivatalosan a tőzsdén:

Buza (1900.) áprilisra	7.70	pénz	7.71	áru
Buza októberre (1900)	7.90		7.91	
Rozs áprilisra (1900)	6.42		6.43	
Rozs októberre	0.		0.	
Zab (1900) áprilisra	5.07		5.08	
Tengeri (1900.) máj.-ra	5.06		5.07	
Repece augusztusra	—		—	

Délután fél 5 órakor zárul:

Buza áprilisra (1900.)	7.73	7.74
Buza októberre (1900.)	7.93	7.94
Rozs áprilisra (1900)	6.45	6.46
Rozs októberre (1900.)	—	—
Zab áprilisra	5.07	5.08
Tengeri májusra 1900.	5.08	5.09
Repece augusztusra	—	—

A budapesti értéktörzsde.

Külföldről realizálási jelentések érkeznek, amelyek okai azokban a hírekben rejlenek, hogy Kimberley, a Fokföld leggyémántusabb fővárosa, boer kezébe került. A tegnapi párisi és londoni tőzsdéken nagy áresések voltak aranybánya-részvényekben. Azoifelül jelzik a magánkamatból szilárdulását Berlinben, ami alkalmasint előjele nagyobb pénzügyi operációknak, melyeket Angliában a háború költségeinek fedezésére kezdeményeznek. Így történt, hogy a mai előtörzsde gyengébb irányzattal kezdődött s az összes nemzetközi értékek árai lemorzsolódtak. A zárlat gyenge maradt. A helyi piac csekély élénkséget áruolt el, változások igen elenyésző mértékben fordultak elő.

A déli törzsde, gyenge külföldi jelentések hatása alatt elgyengült és gyengén zárul. Az összes értékek ellanyhultak. A helyi piac is, karöltve a nemzetközi vásárral, gyenge irányzatot tüntetett fel s a forgalomba került értékek, ellükön Közúttal, olcsóbb árak mellett voltak csak képesek gazdát cserélni.

A valutapiac csendes.
Az előtörzsde: gyenge.

Jegyzetek: Osztrák hitelrészvény 756.60—753.—, Osztrák-magyar államvasut 661.60—662.50. Rimamurányi 646.—646.50. Villamos vasut 340.50. Közúti vasut részvény 687.50—689.50 korona.

A déli törzsde: változatlan.
Jegyzetek: Magyar hitelrészvény 753.—753.50. Osztrák hitelrészvény 753.—757.50. Osztrák-magyar államvasut részvény 661.50—662.50. Rimamurányi vasú részvény 646.—649.—. Déli vasut 118.50—119.—. Közúti vasut 687.50—688.— korona.

Forgalomba került: 4%-os magyar koronajáradék 94.35. Hazai bankrészvény 228.—. Weitzer-fele vagyonrészvény 380—378. Városi villamos vasúti részvény 340.— korona arfolyammal.

Utőtörzsde: A 4 órai zárlatkor maradt:
Osztrák hitelrészvény 756.20. Magyar hitelrészvény 753.—. Leszámitoló bank részvény 503.—. Rimamurányi vasúti részvény 650.—. Osztrák-magyar államvasut 662.—. Közúti vasut 687.—. Városi villamos vasut 340.— korona.

A hivatalos zárlatok a következők voltak: *)

I. Államadósság.

a) Magyar Államadósság.

Pénz	Áru	Magyar nyeresémeny.	Pénz	Áru
100 kor.-kint	100 kor.-kint	Közlés (200 K.)	100 kor.-kint	100 kor.-kint
98.20	98.20	Magyar reáldósság	102.25	102.25
94.23	94.23	vény 4 1/2 %	99.50	100.25
99.25	100.25	Horr.-szily, rogalei	—	—
—	—	Kövény 4 1/2 %	92.—	92.75
130.50	101.70	Magyar földterh.	—	—
—	—	ment. 4 1/2 %	13.75	14.75
99.75	100.75	Horr.-szily, földterh.	—	—
61.50	83.00	horment. 4 1/2 %	15.—	96.—
102.23	103.25	Tiszai sorsjegye 4 1/2 %	141.—	141.—

b) Osztrák Államadósság.

Egyes papírjára-	Koronajáradék 4 %	94.—	90.50
dok 4 1/2 %	184-es sorsjegye 4 %	132.25	130.25
Egyes osztrákjára-	180-os sorsj. (1000	—	—
dok 4 1/2 %	K) 3 %	133.—	140.—
Aranyjárdok 4 %	184-es sorsjegye	200.25	201.25

c) Idegen Államadósság.

Bolgár vasúti köl-	Szerb 100 frankos	71.—	72.—
cson 0 %	sorsjegye 4 1/2 %	—	—
88.—	88.50	—	—

II. Más kölcsönök.

Bonyhák kölcsön	90.50	91.50	Budapesti fővárosi kölcsön 4 1/2 %	94.—	95.—
Budapesti fővárosi kölcsön 4 1/2 %	98.50	96.50	Temes - bírgalvolyi kölcsön 3 %	13.75	94.00

III. Záloglevelek és kölcsönök nyelvek.

Budapesti intézetek kibocsátása.

Bélvárosi takarékp. zálogl. 4 1/2 %	100.—	100.—	Jelzálogbank nyar. kötv. 4 1/2 %	120.—	121.—
Egyes. f. v. takar. r. zálogl. 4 1/2 %	98.75	97.75	Jelzálogbank nyar. kötv. 5 %	121.75	122.75
Egyes. f. v. takar. r. zálogl. 4 1/2 %	92.—	98.—	Jelzálogbank nyar. kötv. 5 1/2 %	103.—	104.—
Kib. hitelkölcs. zálogl. 4 1/2 %	102.—	103.—	Orsz. közp. takar. r. zálogl. 4 1/2 %	99.—	100.—
Kib. hitelkölcs. zálogl. 4 1/2 %	102.—	103.—	Orsz. közp. takar. r. zálogl. 4 1/2 %	98.75	94.25
Földhitelintézet zálogl. 4 1/2 %	98.25	90.—	Közp. jelzálogbank zálogl. 4 1/2 %	98.—	99.—
Földhitelintézet (5) v. zálogl. 4 1/2 %	90.70	94.25	Egyes jelzálogbank zálogl. 4 1/2 %	98.—	98.50
Földhitelintézet (3) v. zálogl. 4 1/2 %	85.50	88.50	Közp. jelzálogbank kötvény 4 1/2 %	97.—	98.—
Hazai érdekl. vasúti zálogl. 4 1/2 %	96.25	97.25	Egyes jelzálogbank zálogl. 4 1/2 %	94.50	95.50
Helyi érdekl. vasúti zálogl. 4 1/2 %	92.50	91.50	Osztrák-magyar bank zálogl. 4 1/2 %	99.25	100.25
Helyi érdekl. vasúti (v. 1000 K) zálogl. 4 1/2 %	96.75	96.75	Hazai takar. közs. kötv. 4 1/2 %	94.—	94.50
Jelzálogbank zálogl. 4 1/2 %	101.—	102.—	Hazai takar. zálogl. 4 1/2 %	96.60	96.50
Jelzálogbank zálogl. 4 1/2 %	99.50	100.50	Keresk. bank zálogl. 4 1/2 %	93.—	100.—
Jelzálogbank zálogl. 4 1/2 %	98.70	97.50	Keresk. bank zálogl. 4 1/2 %	94.—	96.—
Jelzálogb. közs. r. (v. 200 K) 4 1/2 %	100.—	101.—	Keresk. bank (v. 200 K) közs. kötvény 4 1/2 %	102.00	105.50
Jelzálogbank közs. kötvény 4 1/2 %	97.25	98.25	Keresk. bank (v. 200 K) közs. kötvény 4 1/2 %	96.—	97.—
Jelzálogbank (v. 200 K) közs. kötvény 4 1/2 %	98.—	98.50			

IV. Elsőbbségi kötvények.

Adria elsőbbségi kötvény 4 1/2 %	100.—	100.50	Folyamlatonál és tengerhajózási kötvény 4 1/2 %	99.—	100.—
Közút vasut 4 1/2 %	96.—	96.50	Magyar-galiciai l. kibocs. 5 %	100.—	107.—
Budapesti vasut 4 1/2 %	93.75	94.75	Beruház. kölcsön ár. 4 1/2 %	100.25	101.25
Kassa - oderbergi 1881. évi 4 1/2 %	98.—	99.—			
Kassa - oderbergi 1891. évi 4 1/2 %	97.—	98.—			

V. Bankok részvényei.

Bankgyűjtemény	104.—	105.—	Kereskedelmi és pénzügyi bank 420.—	420.—
Elő m. iparbank	210.—	242.—	Magyar akc. közp. jelzálogbank	1000.—
Finmeiel hitelbank	126.—	130.—	Osztrák - magyar bank	1808.—
Fővárosi bank r. 11	130.—	134.—	Kereskedelmi bank	2876.—
Hazai bank	228.—	230.—		
Horrvidék. jelzálogbank	220.—	234.—		

VI. Takarékpénztárak részvényei.

Bélvárosi	204.—	206.—	Egyes. fővárosi	2380.—	2346.—
III. kerületi	224.—	228.—	Magyar általános	1800.—	1750.—
Összes	14.—	16.—	Osztrák központi	16000.—	16100.—
Budapesti takr. és zálogr. r. 1887.	420.—	422.—	Pesti hazai	16000.—	16100.—

VII. Biztosító társaságok részvényei.

Bécsi biztosító társ.	410.—	430.—	Ponciere	195.—	196.—
Bécsi élet- és járadék-biztosítási-társ.	540.—	590.—	Lloyd vízizöldít.	220.—	224.—
Élekt. magyar által.	5000.—	5700.—	Országos vízizöldít.	199.—	204.—
			Pannónia vízizöldít.	1735.—	1870.—

VIII. Gözmalomok.

Concordia	460.—	480.—	Hengermalom	900.—	1000.—
Kisc budapesti	1050.—	1040.—	Molnárak és sütők	430.—	430.—
Erzsébet	420.—	414.—	Viktória	201.—	204.—
Luzsa	270.—	274.—			

IX. Ényák és téglagyárak részvényei.

Bécsi ényák	—	—	Kőbányai gőzgyár	1050.—	1050.—
Budapesti téglagyár	200.—	202.—	Közép- és téglagyár (Drasche)	450.—	460.—
Egyesített téglagyár	4.—	5.—	Asztalosgyár	98.—	98.—
Egyes. magyar közp.	292.—	294.—	Alföldi téglagyár	180.—	184.—
Felsőmagyar. téglagyár	222.—	222.—	Kerületi gyár	220.—	222.—
Ényák- és téglagyár	80				

korona, 85 darabos 28.—28.25 korona azonnali szállításra. Szerbiai szokás szerinti minőség 14.—14.25 korona, 100 darabos 20.—20.50 korona, 85 darabos 27.—27.00 korona. Szilvaiz: szlovéniai 18.—18.50 korona, szerbiai 16.—16.50 korona azonnali való szállításra.

A bécsi gabonátözsde.

Bécs, február 14. (A Budapesti Napló telefonjelentése.)

Buza tavaszra 7.88—7.90, buza őszre 8.09—8.10, rozs tavaszra 6.77—6.78, rozs őszre 6.83—6.84, zab tavaszra 5.36, tengeri tavaszra 5.34—5.35, buza május—júniusra 7.73—8.—, repce 12.55—12.65.

A bécsi értéktözsde.

Londonban és Berlinben a pénz drágulása a mai előtözsden lanyhább irányzatot idézett elő. Az ellátás könnyű volt. A pénzt 5 1/2 és 4 1/2 százalék mellett kínálták.

Déli tőzsdén az árfolyamok meglehetősen tartotak, Berlinre szilárdak.

Zárlat Londonra ismét gyengébb.

Bécs, február 14. (Magyar értékek számlata.) 4% aranyjárdék 98.85. Tiszai és szegedi kölcsön sorsjegye 141.25. Magyar vasúti kölcsön ezüstben 99.90. Magyar keleti vasúti állami kötvény 99.40. Magyar leszámítoló és pénzváltóbank 125.—. Rimamurányi vasműrészvény 323.50. Magyar koronajárdék 94.25. 4% os Magyar földterem. kötvény 93.25. Magyar hitelbank részvény 187.75. Magyar nyeregmény kölcsön sorsjegye 162.25. Kassa-óderbergi vasúti részvény 91.25. Magyar kereskedelmi bank 286.50.

Bécs, február 14. (Osztrák értékek számlata.) 4 1/2% papírjárdék 99.95. 4% os osztrák aranyjárdék 99.20. 1860-iki sorsjegy 137.20. Osztrák hitelsorsjegy 395.50. Angol-osztrák bank 124.—. Bécsi bankgyűléslet 136.—. Osztrák-magyar bank 123.50. Déli vasút 25.10. Dunagőzhajózási részvény 74.50. Dohányrészvény 139.25. Császári és királyi arany 11.43. Német bankváltók 118.10. 4 1/2% ezüst járdék 99.95. Osztrák koronajárdék 99.40. 1864-iki sorsjegy 200.50. Osztrák hitelintézet részvény 236.30. Unionbank 155.75. Osztrák Länderbank 118.10. Osztrák-magyar államvasút 127.70. Elbavölgyi vasút 125.—. Alpesi bányarészvény 274.—. 80 frankos arany 10.25. Londoni váltóár 242.35. Bécsi Tramvaj 140.50. Az irányzat gyengébb.

Bécs, február 14. (A Budapesti Napló tudósítójának telefonjelentése. A delvideni magánforgalomban a zárlatok a következők voltak: Osztrák hitelrészvény 236.30 Magyar hitelrészvény 188.—. Angol-Osztrák bank 124.50 Union bank 126.—. Länderbank 156.—, bankgyűléslet 118.25, osztrák-magyar államvasút részvény 137.80, északnyugati vasút részv. 25.30, elbavölgyi vasút 125.—, dunagőzhajós részv. 119.—, alpesi bányarészvény 139.50, májusi járdék 99.95, osztrák koronajárdék 94.25, magyar arany. —, magyar koronajárdék —, német birodalmi márká készpénz 125.50 utimóra —, török sorsjegyek 274.40, rimamurányi vasmű 324.50 déli vasút —, dohányrészvény 118.12. Napoleon d'or 19.24.—. Lombard —.

Külföldi értéktözsdek.

Berlin, február 14. (Tőzsdei tudósítás.) A mai tőzsdén nagyon csekély volt az üzleti forgalom. A spekuláció nagyon tartózkodó volt, mert a dél-afrikai harctérről nem érkeztek jelentések és mert attól tartottak, hogy a várt új angol kibocsátás még inkább meg fogja drágítani a pénzt. Kohó- és bányarészvények ingadozóik. Vasutak közül Kanada-Pacific-részvények Londonra emelkedtek. Northern-Pacific részvények New Yorkra szilárdak. Osztrák államvasutak Bécsre gyöngébbek. Zárlatok az irányzat: realizációk miatt nyomott volt. Magánleszámítolási kamatláb 4%.

Berlin, február 14. (Zárlat.) 4 1/2% os papírjárdék 99.40. 4% osztrák aranyjárdék 100.75. Elbavölgyi vasút —. Magyar koronajárdék 94.25. Osztrák-magyar államvasút 140.50. Kassa-óderbergi vasút —. Bécsi váltóár 84.55. Magyar vasúti beruházási kölcsön 101.60. Alpesi bányarészvény 107.75. Disconto-Commandit 184.50. Általános

villamossági Edison 259.80. Tolsenkircheni 208.25. Laura-kohó 272.80. 4 1/2% ezüstjárdék 99.40. 4% magyar aranyjárdék 98.80. Osztrák hitelrészvény 236.45. Déli vasút 27.50. Károly Lajos vasút 100.25. Orosz bankjegy 216.55. 4% új orosz kölcsön 99.90. Török dohányrészvény —. Olasz járdék 94.10. Magyar hitelbank —. Dynamit Trust 160.40. Harpeni 226.30. Az irányzat gyenge.

Berlin, február 14. (A Budapesti Napló tudósítójának távirata.) Esti forgalom. Négy százalékos magyar aranyjárdék 98.90. Magyar koronajárdék 94.25. Osztrák hitelrészvény 236.40. Osztrák-magyar államvasút 141.50. Déli vasút 28.—. Északnyugati vasút 304.50. Elbavölgyi vasút 126.57. Orosz bankjegy készpénz —. Buschtiehradi —. Orosz bankjegy —. (Utolsó) Lombard —.

Hamburg, február 14. (Zárlat.) 4 1/2% ezüstjárdék 99.20. 1860. sorsjegy 140.50. Déli vasút 27.50. 4% osztrák aranyjárdék 100.50. Osztrák hitelrészvény 236.30. Osztrák-magyar államvasút 140.50. Olasz járdék 94 —. 4% magyar aranyjárdék 99.35. Az irányzat gyengébb.

Frankfurt, február 14. (Zárlat.) 4 1/2% papírjárdék —. 4% osztrák aranyjárdék 100.70. Magyar koronajárdék 94.15. Osztrák-magyar bank 126.60. Déli vasút 27.80. Elbavölgyi vasút 126.—. Londoni váltóár 205.—. Bécsi bankgyűléslet 137.50. Villamos részvény 147.—. 8% os magyar aranykölcsön 81.20. 4 1/2% os ezüstjárdék —. 4% os magyar aranyjárdék 99.30. Osztrák hitelrészvény 236.90. Osztrák-magyar államvasút 140.80. Északny. vasút 120.—. Bécsi váltóár 845.83. Párisi váltóár 81.75. Unionbank 154.—. Alpesi bányarészvény 274.—. Az irányzat esendes.

Frankfurt, február 14. (A Budapesti Napló tudósítójának távirata.) Árfolyamok január. Esti forgalom. Osztrák hitelrészvény 236.50. Osztrák-magyar államvasút 140.08. Déli vasút 27.70. Osztrák aranyjárdék 94.15. Olasz járdék 173.40. Laura-kohó 225.90. Harpeni 194.40. Discont —. Alpesi —. Bécsi bankgyűléslet —. Szilárd.

Páris, február 14. (Zárlat.) 3% os francia járdék 102.62. Olasz járdék 93.10. Osztrák-magyar államvasút 705.—. Francia törleszt. járdék 99.70. 4% magyar aranyjárdék 99.—. Török dohányrészvény 228.—. Osztrák Länderbank —. 3 1/2% os francia járdék 102.62. Osztrák földhitelintézet részvény —. Déli vasút —. 4% osztrák aranyjárdék —. Ottomanbank 571.—. Alpesi bankrészvény 1109. Alpesi bánya részvény —. Az irányzat határozatlan.

Budapest-kőbányai sertéskereskedelmi csarnok jelentése.

Február 14. A sertésüzlet irányzata változott.

A) Hízott sertések ára: I. A) Magyar elsőrendű: Öreg nehéz (páronként 400 kilogramm felüli súlyban) 92—96 fillérig. Öreg közép páronként 300—340 kilogramm terjedő súlyban — krajcárig. Fiatallal nehé (páronként 320 kilogramm felüli súlyban) 100—102—fillérig. Fiatallal közép (páronként 251—320 kilogramm felüli súlyban) 100—101 fillérig. Fiatallal könnyű páronként 250 kilogramm terjedő súlyban 99—100 fillérig. — II. Magyar szedett: Nehéz (páronként 280 kilogramm felüli súlyban) — krajcárig. Közép (páronként 220—280 kilogramm súlyban — krajcárig. — Könnyű (páronként 220 kilogramm terjedő súlyban) — krajcárig. — III. Romániai: Nehéz (páronként 320 kilogramm felüli súlyban) — fillérig. — Közép (páronként 250—320 kilogramm terjedő súlyban) — fillérig. — Könnyű (páronként 250 kilogramm terjedő súlyban) — krajcárig. V. Szerbiai: Nehéz (páronként 260 kilogramm felüli súlyban) 94—97 fillérig. — Közép (páronként 240—260 kilogramm terjedő súlyban) — fillérig. — Könnyű (páronként 240 kilogramm terjedő súlyban) 94—96 fillérig.

Sertésárak száma: 1900. febr. hó 12. napján volt készlet 16929 darab, 1900. február hó 13. napján felhajtotta 81 darab, 1900. évi február 13. napján elszállított 114 darab, 1900. február hó 14. napján maradt készletben 16896 darab.

Kivonat a hivatalos lapból.

— Február 14. —

Kinevezés. A szegedi kir. ítélőtábla elnöke Csillag László végzettségi joghallgatás békés-gyulai lakost a vezetése alatt álló ítélőtábla körletébe díjaz joggyakornokká nevezte ki.

Névmagyarosítások. Steiner Lajos budapesti illetőségű ugyanottani lakos, valamint kiskoru gyermekei Ede, Lajos,

Ludmilla, István és László vezetéknévűek Széle, Schwartz Dávid phrüggyi illetőségű budapesti lakos, valamint lényai Regina, Róza és Riza vezetéknévűek Székely, kiskoru Heroldt Károly munkácsi illetőségű ugyanottani lakos vezetéknévűek Lahocsinszkyra, kiskoru Weinberger Sándor és Vilmos szikszói illetőségű ugyanottani lakosok vezetéknévűek Vadászra, kiskoru Weinstein József, Miklós, Vilmos és Sándor abonyi illetőségű ugyanottani lakosok vezetéknévűek Vidára, kiskoru Singer Arnold győrszigoti illetőségű budapesti lakos vezetéknévűek Szabóra, Jud Gusztáv malomgőrdői illetőségű szombathelyi lakos vezetéknévűek Jutasira, Deutsch József alsó-pályai illetőségű budapesti lakos vezetéknévűek Daróczi, Kohn Dávid budapesti illetőségű ugyanottani lakos vezetéknévűek Kerényre, kiskoru Goldstaub Péter és Goldstaub Fáni miskolci illetőségű ugyanottani lakosok vezetéknévűek Gálra, Kohn Dávid gyöngyösi illetőségű ugyanottani lakos, valamint kiskoru gyermeke Aranka vezetéknévűek Bihvirra, Schuhmann Mihály piskei illetőségű m. á. v. mozdonyvezető aradi lakos, valamint kiskoru gyermekei Jozefa, Helén, Margit, Anna és István vezetéknévűek Szönyire, kiskoru Hermann Rezső és Károly bajai illetőségű budapesti lakosok vezetéknévűek Halászra, Spiegel Lajos lajtafalvi illetőségű budapesti lakos vezetéknévűek Mosonyira kért átváltoztatása belügyminiszteri rendelettel megengedettet.

Földjezők. Irokai állás a tiszfőzti járásbírósnál 4 hét alatt. Hivataloslag állás a szombathelyi pénzügyigazgatásnál április 7-ig. Pénztárnoki, ellenőri és adóügyi állás a vasvári adóhivatalnál két hét alatt. Hivataloslag állás a maros-ludasi járásbírósnál 4 hét alatt. Főmérnöki állás Pozsony városánál március 5-ig.

Időjelzés.

— A m. kir. országos meteorológiai intézet jelentése. —

Budapest, február 14.

A légnyomás eloszlása meglehetősen szabálytalan. Depressziók vannak Közép-Oroszországban, a La-Manche-csatorna és az Adria táján. Délnyugaton a barométer erős emelkedése egy jól kifejtett maximum közeledését jelzi, ezenkívül Skandinávia fölött is észrevehető egy magasabb nyomású terület.

Az idő közép- és nyugati Európában többnyire esős és a közél maximum előoldalán viharos. A fagy határa északabba húzódott.

Hazánkban északnyugat felől újból megeredt az eső, mely a reggeli órákban azonban még csak a tengerparton volt jelentékeny. A hőmérséklet az északrahoz képest, főleg az Alföldön igen magas.

Küldés: nyugatról kelet felé húzódnak esővel egyelőre még enyhe idő várható, később megélénkülő szelekek hősüllyedés és derülés valószínű.

Vizállás.

Table with 4 columns: Location, Date, Water level (m), and another location/date. Includes entries for Inn Duna, Tisza, Óndova, Topolya, Bodrog, Sajó, Hernád, Berettyó, Kőrös, Rába, Győr, Dráva, Mura, Száva, Szamos, Krassna, Latorea, Laborca, Ung.

Advertisement for 'új szerkezetű szifonfej' (new type siphon head) by Bergl Sándor. Includes technical details and contact information: Budapest, VI. ker., Teréz-körút 13. sz.

Advertisement for 'GUMMI' (rubber) by Pollitzer Mór és Fiaival. Lists various types of rubber goods and their prices. Contact: Bpest, Deák Ferenc-tca 10. kaphatók.

Advertisement for 'Titkos betegségek ellen' (against secret diseases) by Dr. KAJDACS, v. cs. és k. ezredorvos. Includes 'Electrotherapiai rendelés intézete' and 'Elyengült férfierőt'.

Advertisement for 'Nagy butor-eladás' (big butor sale) by Dósa Kálmán. Lists various types of butor (fish) and their prices. Contact: fővárosi asztalos és kárpitos butortelepe Budapest, Erzsébetter 18 Sas-utca sarkon, l. emelet.

Advertisement for 'Radó Antal: Költők Albuma'. Includes 'Elyengült férfierőt' and 'Electro-Massage vagy Psychrophor'.

Színházak, szórakozó helyek.

M. KIR. OPERAHÁZ.

Csütörtök, 1900. február hó 15-én.

A medvebőrös.

Opera 3 felvonásban. Irta és zenéjét szerzte Wagner Siegfried. Fordította Váradny Sándor.

Kraft Hans	Kertész Anna	Váradny M.
Fröhlich	Szondrói Muffel ezredes	Váradny
Lene	Rotter G. Wild	Beck
Gunda	Berts Az idegen	Ney D.
Lujza	Szilágyiné Az ördög	Kornai
Wippenbeck	Krétschy Heiner	Mihályi
Spitz	Dalnoki Öreg pór	Ney B.

Kezdeté 7 óraker.

NEMZETI SZÍNHÁZ.

Csütörtök, 1900. február hó 15-én.

Egy szegény ifju története.

Dráma 4 felvonásban. Irta Foullet Oktáv.

Személyek:

Odiot Maxime	Mihályi	Champlein	Latabár
Bévalan	Zilahi	Ivonet	Fábián
Laroque	Ujházi	Larouquéné	Lendvayné
Laubepin,	Szigeti	Margit, leánya	Hegyesi
Alain, szolga	Abonyi	Helene	Keczeri
Desmarts orvos	Hetényi	Aubriné	Rákosi
Gaston	Náday B. Krisztina	Csendes	
Vauburger	Körösmezsei	Vaubergerné	Györgyné

Kezdeté 7 óraker.

VÁR-SZÍNHÁZ.

Csütörtök, 1900. február hó 15-én.

Kolostorból.

Vígjáték 1 felvonásban. Irta Szigeti József.

Utána:

Jefte lánya.

Vígjáték 1 felvonásban. Irta Felice Cavallotti, fordították Rényi Dezső és Rudan Amadé.

Végül:

Szakra.

Vígjáték 1 felvonásban. Irta Pailleron E., fordította Huszár I.

Kezdeté 7 óraker.

VIGSZÍNHÁZ.

Csütörtök, 1900. február hó 15-én.

Napoleon üesém.

Eredeti bohózat 3 felvonásban. Irta Güthi Soma és Rákosi Viktor.

Személyek:

Tállay Kálmán	Góth	Napoleon	Hegedüs
Lili	Láncey	Filip	Gál
Baráth Ödön	Tapolezai	Flóra	Delli
Bisotka	Szerényi	Zsuzsi	Makróczy
Miska	Gyözö	Gusztó	Bárdi
Lizi	Pécsi	Narcisz	Almási

NÉPSZÍNHÁZ.

Csütörtök, 1900. február hó 15-én.

Kadétkisasszony.

Operette 3 felvonásban. Irta Pásztor Árpád. Zenéjét szerzte Mader Raoul.

Személyek:

Williamson	Németh	Leila Ullah	Bárdy
Lucy, leánya	Küry	Robertson	Raskó
Billy	Szirmai	Wattkins	Kovács

MAGYAR SZÍNHÁZ.

Csütörtök, 1900. február hó 15-én.

Névtelen levelek.

Bohózat 3 felvonásban. Irta Maurice Desvallières és Antony Mars. Fordította Fái J. Béla.

Személyek:

Lacresse	Ráthonyi	Ribandet	Giréth
Marceline	Ráskai	Seraphin	Füredi
Leperchois	Boross	Piganiol	Szilágyi
Leperchoisné	Láng E.	Capuron	Mátrai

URÁNIA SZÍNHÁZ

Kerepesi-ut 21.

Csütörtök, 1900. február hó 15-én.

A föld regénye.

Transvaal.

Irta György Aladár. — Hopp Ferenc és Newton eredeti felvételei után készült 35 vetített képpel.

A vas.

Kultur-történelmi látványosság 3 felv. Irta Edvi Illés Aladár, dr. Brezina Arisztid műve nyomán.

Kezdeté 7 1/2 óraker.

Péntek, február hó 23-án, a Royal-

szálló termében

Brahms-Schumann

estély

Hollósy-Kelen

zongora-művésznők.

Jegyek: RÓZSAVÖLGYI és TÁRSA cs. és kir. udvari zeneműkereskedésben.

Budapest kávéház Andrassy-ut 27. sz.

a legmodernebb stílusban ujjonnan átalakítva. Ma és mindennap Tisztelettel

Banda Marci és fiai hangversenyez.

Rosenberg Lajos, kávéház tulajdonos.

PETANOVITS Metropole-szállója.

Ma Ifj. Oláh Józsi kedvelt zenekara játszik. Színház után teljesen friss vacsora. A gyönyörű téli kerten kívül a mulatságok, lakodalmak, bankettek megtartására igen alkalmas díszes fehérterem és elegáns különszobák állanak a vendégek rendelkezésére.

VÁSZON ÉS ASZTALNEMŰ

GYÁROSOK

SZEPESÉGRŐL.

Ajánlják hírneves gyártmányaikat.

FŐRAKTÁR:

Budapest, IV., Koronaherceg-utca 8. szám

Haris-baszár épület.

VALÓDI SZEPESÉGI VÉD-JEGY ECHT ZIPSER

Minden darab gyárainkból származó árut jelen védjeggyel látjuk el.

Wein Károly és Társai.

Somossy Mulató

(Nagymező-utca).

Albrecht Ferenc, igazgató.

Ma ismétlése a tegnapi oly hatásos sikerrel előadott jutalomjáték előadásnak. Másodszer:

A „Szép Heléna“.

Paris Schönau ur m. v.

Ugyint az ujjonnan szerződött kitűnő művészek.

Szombaton, február hó 17-én nagy

Elite álarcos bál

ezen rendkívüli alkalommal a bál zenét ifj. Strauss János Bécsből (a „Katz és Maus“ című operette szerzője) 60 tagu zenekar élén fogja vezényelni.

Jegyek elővételben 1 fnt 20, este a pénztárnál 1 fnt 50 kr.

Bál-jegyek előre válthatók: Weiss A. nagy tőzsde, Károly-körút 26. Szántó Mór, Kecskeméti-utca 14. Patzik Kertész Luiza, Bécsi-utca és Kristóf-tér sark. Tőzsde Andrassy-ut 26. és 38. szám alatt és este a pénztárnál.

Előleges jelentés! Vasárnap, 1900. február hó 18-án, először: A jeruzsálemi leány és a pásztorfiu. Operett. Előadja a keleti operett-társulat, 40 személyből áll.

Egy elsőrangú

sörarsnok

kitűnő helyen, gyönyörű téli helyiséggel és nyári kerttel, szép és nagy leltárral, kedvező feltételek mellett

jutányosan eladó.

Vendéglősök, kik több ezer forint fölött rendelkeznek, forduljanak

L. Deutsch Mór

sörraktárához Aradon.

Sneidig egyenruhákat

készít

BLUM SÁNDOR

Budapest,

Váci-utca 17. szám.

Arjegyzék ingyen. Speciálitás

Fiumei

Kávébehozatali Társaság

Fiumében.

Speciálitás

Imperial

tea 1/4 kg.

1 fnt 60 krajcár.

Elvámolva s bérmentve.

Modjokertő

Jáva 4 1/2 kg.

7 fnt 87 krajcár.

Elvámolva s bérmentve.

FOLIES CAPRICE

Eredeti!! Ma Ujdonság!!

„Blonde Bestien.“

Bohózat Leitner H.-től. Zenéje Kmoch A.-től.

Személyek:

Hermann Grünfeld Bankdirektor	Schönberg ur
Laura, seine Frau	Weissné
Arpád	Beider Söhne
Richard	Steinhardt ur
Moritz Blan, Lauras Bruder	Pfeiffer ur
Lona	Ferenczyna
Gertrud	The 5 Sisters
Etel	Morrison
Olga	Variété Singerinen
Carla	Fourné k. a.
Ferron, ihr Impressario	Fürst ur
Mamsell Chiffon, ihre Kammerfrau	Schindlerné
Spielt bei den Marrison in einer Villa im Stadtwaldchen.	

Erkély incognito páholyok.

Kitűnő konyha és italok. — Mérsékelt árak.

Meinl Gyula

kávéraktára

BÉCS.

Központ és iroda:

BÉCS,

I., Fleischmarkt 7.,

saját házában.

Flókok: IV., Wiedener Hauptstrasse 16,

VII., Neustiftgasse 28,

VII., Mariahilferstrasse 112.

XII., Meidling, Schönbrunnerstrasse 261,

XVII., Hernalsner Linie, Stadthahn-

Viaduct 86,

XVIII., Währinger Linie, Stadtb-

Viaduct 118.

Depot: X., Himbergerstrasse 17.

Depot: Hietzing, Wattmann-gasse 15.

Göz-kávépörkölő és fűgékávé gyár

BÉCS, VII., Neustiftgasse 28.

Telefon 3720. Telefon 3720.

5 kgr. küldeménydíjmentesen.

Vásárlásoknál tessék a címre ügyelni.

MENTŐ

székü műveltségű szülők részére mint vérszívó páratlan, gyógykőszívőt, csúzi, rheumat, régi malakias köllőgést, Erythor-tadit, Gyógyhatása kímárudha. Főraktár: Lux-Mihályi-körút 7. k.

Dr. Csapó-féle törv. védett

TITKOS BETEGSÉGEK

hugyosfolyásokat és sebeket, az énfertőzést utó-baját, az élyengült fibróz, magömlést, a bujakór utóbetegségeit, nőknél fehérlőgyógy, barmnyire idülték is, valamint mindazon női betegségeket, melyeknek a magtalanság egyik főokozója és borbetegségeket gyógyít új gyógymóddal szerent, biztos sikerrel, gyorsan és alaposan

Dr. Garai Antal

orvos, sebész, szemész- és szülész-törv. volt csász. kir. oszt. főorvos

RENDEL: naponta d. e. 10 órától egész délután 4 óráig, este 7 óráig, 8 óráig.

Díjazott levelekre leggyorsabb figyelemmel válaszoltatik és gyógyszeréről is gondoskodva lesz.

Nőknél külön várterem.

Uyvanott megjelent és a szerzője: Dr. GARAI ANTAL-nál megrendelhető **NEPSZERŰ UTMUTATÓ** (már 15-ik kiadásban megjelent) nemi betegségek és ezek egyszerű gyógykezeléséhez című könyv, volt ára 2 frt 50 kr., most csak 90 kr. A könyv jól becsomagolva, lesz elküldve, 1 frt bökörreléssel mellet bormenteve 90 kr. utánvétel mellett.

A könyv tartalma: I. Az ivarszervek leírása. — II. A nemi élet eredése. — III. Az énfertőzést és az éjelli magömlést. — IV. Hugyosókatár (trippor) és hugyosodukületek. — V. A bujakór (siphilis). — VI. Fehérlőgyógy. — VII. Élyengült fertőz. — VIII. Női magtalanság. IX. A ivarszervek megbetegedéseinek főokozója a prostitúció.

Titkos betegségek

gyógyítására a specialista legjobb ajánlható számos éven át szerzett gazdag kórházi tapasztalatai alapján.

Dr. FABINYI J.

v. kórházi orvos, specialista

gyógyít legrovidebb idő alatt biztos sikerrel férfiaknál és nőknél: hugyosfolyást, hólyagbajokat, bujakóros sebeket, siphilist, ennek következményeit, makacs borbajokat és az énfertőzéstől támadó idegbetegségeket.

Meglepő az eredmény férfui gyengeségénél (impotentia) ugy fiatal, mint öregebb egyenként.

Biztos siker folytán a honorárium utólag is fizethető. Levelekre díjtalanul válasz; kívánatra gyógyszerek.

Lakás: Budapest, Erzsébet-körút 12. sz., (Bohán-y-utca sarok, I. emelet).

Reidrat a lépcsőnél. Külön várterem.

Rendelés délelőtt 9-3-ig, este 6-8-ig.

Legszebb Legjobb Legolcsóbb PAP-ian PAP-ian PAP-ian

1 szeszhabható vaságy 8	10.-	1 acél sodrony ágybetét	5.-
1 matrac	1.70	1 tenorított fejrákos	1.-
1 drp rouge paplan	2.50	1 levarrott szalmazsák	2.20
1 " cachmir paplan	2.50	1 " matrac	3.50
1 " satin cachmir paplan	2.50	1 Grande-Afrique matrac	4.50
1 " atlas cachmir paplan	4.50	1 löször	12.-
1 atlas selyem paplan	7.50	1 párnázott ruganyos matrac	16.-
1 fedros atl. sely. paplan	12.-	1 nagy szoba szőnyeg 300/300	2.50
1 " jó szőnyeg	1.20	1 ablak tunis függöny	1.50
1 drb jó vázson chiffon paplan lepedő	1.80	1 boursé ággyterítő	2.20
1 drb finel takaró pokróc	1.80	1 futószőnyeg méterenkint 25 krtól 4 frtig.	
1 drb jó löpkróc	1.50		

GICHNER JANOS és TARSÁ

paplan, matrac és kárpitosáru gyárosok, szőnyeg, függöny-ágy- és asztalterítő stb. nagy rai ártékban.

Budapest, VII. ker., Erzsébet-körút 20. szám.

Árjegyzéket kívánatra ingyen és bormenteve küldünk. Nem letéző árakat kiserőlünk, vagy a pénzt visszadjuk

Megjelent!

Iromány gyűjtemény a bünvádi perrendtartáshoz.

A kir. járásbíróságok és kir. törvényszékek számára. A m. kir. igazságügy-miniszter megbízásából összeállította:

Dr. Baumgarten Izidor.

Az iv alakú könyv tartalma 165 irományt és felölel az egyszerű tanuvidéstől a nagy apparátust mozgóat esküdtstzéki föltárgyalásig minden szükseges formuláriumot az eredeti ivnagyságban. Ára bekötve 10 korona.

Megrendelhető a Budapesti Napló kiadóhivatalában Budapest, József-körút 18.

Magy. kir. államvasutak. Igazgatóság.

Hirdetmény.

A kézbesíthetlen és fölös szállítmányok a vasuti üzletszabályzat 70. § értelmében nyilvános árverés utján d. e. 9 órakor az alább felsorolt állomások teheráru raktáraiban a következő napokon kerülnek eladásra, melyhez a t. közönség ezennel meghivatik.

Budapest dunapart állomáson f. é. febr. hó 20-án. Budapest Józsefváros áll. f. é. febr. 22.

Budapest nyugoti p. u. áll. f. é. febr. 27.

Budapest, 1900. február havában. Az igazgatóság.

Purgleitner J. gyógyszerháza

a „Szarvashoz”, Grác.

Engelholfer ideg- és izomerősítő esszenciája

filatos alpéti növényekből. Arc-, fej-, izület- és kereszt-csontfájdalmak, továbbá a évtágok, az egész test és az idegek gyengesége ellen. Egy üveg ára 80 kr.

Stiriai növénynedv

(Steierlecher Kräuterauf)

mell- és tüdőbetegek részére.

Ezen szörp mell- és torokbajoknál, elnyálkásodás, rekedtség, idült hurut és számarköhögés, nehe? lélegzés, tüdővész, továbbá a légzőszervezet össze baját ellen legjobb sikerrel használtatik. Egy üveg ára, Budapeston átvéve, 88 kr.

Dr. Wuchta növénykenőcse

fájdalomcsillapítólag és gyógyítólag hat közsvény, csusz, szagattás, izmok és idegek merevsége, zúzások, helyi gőrcsög és hasonló bántalmaknál. Nagyobb üveg ára 1 frt, kisebb üveg ára 60 kr.

Főraktár Magyarország részére: **Török József gyógyszerháza Budapest, Király-u. 12.** Raktár azonkívül az ország csaknem összes gyógyszerházaiban.

„Reuma-szesz”

orvosi tekintélyek által kit. ell. külszer. Bámulatos gyors és biztos hatása, a test bármibenüi fájdalmát, u. m. reuma, csusz, ischias, közsvény, szagattás, szúrás, nyíllás stb. ellen. Fog- és fejtájtát 5 perc alatt megszüntet. 1 üveg ára 1 korona, erősebb üveg ára 2 korona 40 fillér. Kapható a főváros és vidék összes gyógyszerházaiban, ugy szinén a készítő

Widder Gyula gyógyszerész

S.-A.-Ujhely.

Főraktár: Török József gyógyszerháza Budapest Király-utca 12. sz. és dr. Egger-féle gyógyszerháza „Nador”-hoz.

Olaszország Remekéi.

Olaszország és az olaszok műkincseinek mintegy 2000 fényképből álló gyűjteménye. Remek diszalbum hosszukás negyedréf formában. A teljes mű 30 füzetből áll, ára füzetenként 1 korona 20 fillér.

Megjelenik havonként kétszer. Igazgató: LAURENCSCIC GYULA. A magyar kiadás szerkesztője: BOROSS VILMOS.

A kiadásunkban legközelebb megjelenő, páratlanul szép és gyönyörű diszalbum, mely minden részében kizárólag a legkiválóbb intézetekben készűl, **művészi elrendezése és fényes kiállítása**, valamint nagy, **pompás és tiszta fényképfelvételei** által elsőrangú alkotásként hódít majd az egész művelt világon.

A műbe felölelt képek, melyek **teljes és tiszta egészét képezik Olaszország természeti szépségeinek és gazdag műkincseinek**, az olasz vidék beható ismerete s az ottani **építészet, festészet és szobrászat páratlan műveinek alapos tanulmányozása** alapján választattak össze és rendezettek el.

A füzetek két hosszukás nyolcadrés oldalán a szerkesztő jeles tollából, aki alapos ismerője Olaszország tájainak, népei és műkincseinek, **lebilincselő szöveg** szolgál szeretetreméltó cicerone gyanánt.

E mű ösze nem hasonlítható az eddig Olaszországról megjelent selejtes vásári munkákkal és ezek elmosódott és tisztátalanul nyomott clischével; e diszalbummal

monumentális remekművet alkotunk

az olasz klasszikus földről, olyan nagyszabásu művet, melynek értéke minden időben maradandó lesz s a melynek jelentőségét az Olaszországot szeretők és ismerők legszelesebb köreiben éppen ugy, mint a **művészetet-kedvelők, művészek és tudósok között** a legmelegebben fogadják és elismerik.

A képek hibátlan tisztasága és azoknak a legaróbb részletig tökéletes élessége folytán e remekmű egyuttal **nélkülözhetetlen forrásmunka a művészetek különböző ágainak tanulmányozásánál.**

A füzetek 1 korona 20 fillérnyi ára e terjedelmes és nagybecsű művészi teljesítmény mellett páratlanul olcsó.

Előfizetések elfogadtatnak a „Budapesti Napló” kiadóhivatalában (Budapest, VIII., József-körút 18.)

Előfizetési ár: 6 füzetre 7 korona 20 fillér. | 18 füzetre 21 korona 60 fillér.
12 „ 14 „ 40 „ | 30 „ 36 „ — „

A kiadóhivatal,
Budapest, V., Mérég-utca 11. szám.

A munka elkészűlte után bolti ára lényegesen magasabb lesz. — A második füzet kiadása után két hetenként egy-egy újabb füzet jelenik meg. — Az egész mű 1900 karácsonyra készen lesz.

APRÓ HIRDETÉSEK

A hirdetekre díjmentesen ad felvilágosítást a kiadóhivatal: József-körút 18. szám.

Minden szó egyszeri beiktatása két betűköltségre 2 kr. Címzett ellátott hirdetésokért külön 30 kr. kincstári bélyegdíj jár.

Levélbeli tudakozásra ingyen adunk felvilágosítást, csak a válasza szíves bélyeggel kell mellékelni. Tudakozásoknál a hirdetés számát a kiadóhivatallal mindig közölni kell.

APRO HIRDETÉSEK

ELŐFIZETÉSEK

BUDAPESTI NAPLO részére a kiadóhivatalban József-körút 18., valamint a következő dohány-társadékokban:

Breuer nővérek, Teréz-körút és Podmaniczky-utca sarkok.

Nemesek-féle tőzsde Petőfi-tér.

Benda Józsefné, Andrásy-ut 59.

Schwartz hirdetői iroda Marokói-utca 2.

Sopronyi V. dohány-nagy-tőzsde, Kerepesi-ut 1.

Deutsch Miksané, Andrásy-ut 38.

Szántó Mór tőzsdéjében Kecskeméti-utca 14.

Weitzenfeld Jakab, Király-utca 1.

Gyöngyvirágom, drágám, szeretnelek már látni, nemsokára! Iradj sürűben, vagy nem bísz? Én nem irhatok most rendszeren, mert már közel az idő, sok végzendőm van. Örökké szeret, csókol milliószor kisiskélvél Abbuká. 5738

Vasutasához szeretném férjhez adni csinos, fiatal, háziasan nevelt izr. vallásu, Budapesten lakó hűgomat. Hozományá 2000 korona és szép kelengye. Házaság esetén az illető jó protektorra tesz szert. Komoly, teljes névvel és címmel ellátott levelek. Jó gazdaságy* jellegével a kiadóba kértnek. 3782

N. Á. Ma Szegedre utazom. 5738

Svábhegy. Várom izenetet. 2781

Gazdaszanyok álarcos bálján a lapra figyelmessé tett gést, ki sárga színű seccesszős kosztűben volt, igen kérem, hogy igéretét valna be arátlat, hogy e laphoz ír. "Hű lovag" címen. Én már a megbeszélés címen főpostára is írtam. 2780

Hölgy. Kiírott írással évváll mindenféle írásbeli munkák, másolatokat, kérvényeket, címíráásokat, magyar, német és francia nyelven. Cím a kiadóhivatalban. 2785

Fiatal fűszerkereskedősegéd március hó elsőjére vidékre alkalmazást keres. Cím kiadóhivatalban. 2773

Raktárnoki, pénzbeszedő, üzletvezetői vagy más efféle állást keres intelligens jó megjelenésű kereskedő, esetleg biztosítékkal is rendelkezik. Cím a kiadóhivatalban. 2758

Parisien diplomé enseigne le français à très-bas prix. Adresse à l'expéditor. 5742

Ügynök a papír szakmából, ki a helyijaccon ismeretséggel bír azonnal belépésre felvették. Ajánlatok "Fix fizetés" jellege alatt a kiadóhivatalba. 2783

Okleveles gyorsíró tanító, magán-tanításra havi 6 forintért ajánlkozik. Cím a kiadóba. 2776

Használt férruhákat legmagasabb árban vesz Weisz Lipót. IV., Kristóf-tér 2. Kívánatra a vevő a helyszínén megjelenik. 9774

Kitűnő szabónő ajánlkozik házakhoz méréséért díjazásért. Cím a kiadóhivatalban. 2775

Előkelő családból való „comptorista” ügyes gyors munkás könyvelői vagy magántitkári állást keres, esetleg megfelelő óvadékkal is rendelkezik. Szíves megkeresések „Ügyes” címen a kiadóhivatalba. 2771

Tanulóéany hirdalépediccióba felvétetik. 2779

Wanted an American or English lady who has patience to teach and amuse a little girl of three for the day. Letters per English Lady to the office.

Kisasszony ajánlkozik tőzsdébe vagy üzletbe mint elarusító. Cím a kiadóhivatalban. 2787

Kereskedelmi iskolát végzett könyvelő, ki a könyvelést egy nagyobb üzletben önállóan végzte, kitűnő címmel és jó állást keres. Cím a kiadóhivatalban. 2705

Igen egyszerű, befektetést nem igénylő találmány eladó. Főleg asztalok, építőkészletek számára alkalmas. A találmány oly természetű, hogy könnyen megszerzhető hozzá a hatóságok ajánlása, mert rég érzett és sokszor hangzatosított szükségletnek tesz eleget. A feltaláló kész volna esetleg közös nyereségre dolgozni a vállalkozóval. Reflektánsok címei kértnek. Találmány* jelző alatt e lap kiadóhivatalba. 2746

Óvadékképes 29 éves fiatal ember jelenleg egy nagyobb intézet hivatalnok, mint pénztáros, vagy más bizalmi állást keres. Ajánlatokat kérlek 2000-3000 koronára. 2723

Könyvelő, ki hosszabb ideig nagy cégeknek volt alkalmazva s kitűnő bizonyítványokkal rendelkezik, állást keres. Cím a kiadóhivatalban. 2742

Házmasternek ajánlkozik egy jelenleg is oly minőségben levő tisztességű egyén. Cím a kiadóhivatalban. 2712

Kossuth Lajos életnagyságu kitűnő mellképe (kifestés) díszes aranyozott keretben 60 frttól eladó. Megtekinthető e lap kiadóhivatalban. 2685

Bármily foglalkozt elvállal erőteljes fiatal ember. Cím a kiadóhivatalban. 2728

Gyorsírási tanító magán tanításra vagy korrek gyorsírási felvételekre vállalkozik. Cím a kiadóban. 2764

Megveszem az „Universum” és „Gartenlaube” múlt évi folyamatait. Cím a kiadóhivatalban. 2780

Ügyes akvizitőrök egyik fővárosi nagyobb intézetnél kedvező feltételek mellett felvételenek. Cím a kiadóban.

Bolthelyiséget keresek az Erzsébet-köruton a Király-utca és Kerepesi-ut között, egy nagyobb kirakattal, esetleg egy kisebb hátsó üzlettel vagy udvari raktárral. Ajánlatokat „H. J.” jellegével e laphoz küldendők. 2713

Egy jó forgalmu fehérmű tisztító intézet elutazás miatt azonnal eladó. Cím a kiadóhivatalban. 5730

Jókai összes műveit óhajtom megvenni olcsó áron. Cím a kiadóba. 2729

Zongora majdnem új; pianino kevésbé használt, külföldi; amerikai harmonium, kitűnő gyártmány. 13 regiszterrel; új zongorák és pianók, csakis kitűnő gyártmányok, olcsón Kohn Albertnál, Kigyó-utca 6. 9822

Keresek oszinosan butorozott különbejáratu szobát a belváros közepében. Szíves ajánlatokat „Kellemes lakás” alatt közvetít a kiadóhivatal. 2784

Olcsó telek eladó. Pest közelében 1500-81 telek azonnal eladó, esetleg négy részbe is osztható. Cím a kiadóhivatalban. 2537

Kitűnő gyermekruha varró A nagybecsűt előkelő hölgyközönség figyelmét bátorodom ezennel felhívni, miszerint a legelőgánsabb és a legkényesebb izlésnek megfelelő gyermekruhákat jutonyonon elvállalok. Jól Mór ur gyermekruha-szalonyában évekig működtem. Cím e lap kiadóhivatalában. 2754

Az angalföldi rendező-pályaudvar mellett egy saroktelek 3760 81 olcsón eladó. Cím a kiadóhivatalba. 2744

Csinosan butorozott teljesen különbejáratu tiszta szoba, hölgynek vagy urnak február 15-re olcsón kiadó. Cím a kiadóhivatalban. 2740

Szegedtől 10 percrenyre az országot és vasútállomás közelében közelében 300 hold kitűnő termőföld gazdasági épületekkel, esetleg instruktóval, kedvező feltételek mellett bérbeadó. Cím a kiadóhivatalban. Közvetítők díjaztatnak. 2734

Gracza György: Magyar Szabadságharc története. 5 kötet díszes bekötésben 35 forint helyett 25 frt. Kapható a „BUDAPESTI NAPLO” kiadóhivatalában, József-körút 18. sz.

Antiphon elektro-magnetikus zselatin-fülsopak alkalmazhatók és idegeseknek, valamint mindazoknak, a kik nyugodtan és egészségesen akarnak aludni.

Szamos elismerés! Direkté széküldi Pointner János Schärding Felso-Ausztrián. 2 dohoz próbaküldemény brosurával 1 kor. 80 fillérelvélbelyegokban vagy utalványon való beküldése után bérmentve, 6 dohoz 4 koronát utávéttel.

Gimnáziumi érettségire előkészítke legalább VI. középiskolával bírókat.

Kereskedelmi érettségira legalább IV. középiskolával bírókat. Bővebb felvilágosítást nyujt.

Szimányi S. nyug. tanár és igazgató BUDAPEST, VI., Andrásy-ut 51.

Támegassuk a magyar ipart! Rochlitz Dávid ablakredőnygyáros Budapesten, Nefelejts-utca 62. Készít faredőnyt (zsalt), vászón és szövött redőnyt (rolettt) legolcsóbban, legesimább kivitelben, magyar anyagból, magyar munkásokkal. Árjegyzékek bérmentve. Ügyközők magas jutalékban részesülnek. 5739

Barok-ebédő és háló-szoba butor keveset használtva, jutányosan eladó Mauthner Henrik Butor szállalótt VIII. József-körút 21. sz. 5735

ERENYI-féle Ichtiol-Salicylból egy télegy megszüntet: bőrvégkezet, mindennemű sörmörbeteget, bőrküteg, izzedást. Szagtalan. Artalmatlan. 1898

KÉPES levelező lapok

Magyar művészek újabb alkotása után. Finom fényvnyomat. Hazai készítmény. Baditz Ottó: Vagyok olyan légyen mint te. Bihari Sándor: Munka után. Innocent Ferenc: Fátolytánc. Karvaly József: Vászárba. Konek Ida: Havasi pásztortok. Margittai Thimár: Ronót Pál históriája. Márk Lajos: Ezernyolcszázhuszban. Márk Lajos: Terofere és Szerelmi dal. Noegrády Antal: Vesztett holdfény. Senyei Károly: Szökőkút, Kecskemétsztor. Szoró Fülöp: Kása nem éti. Teles Edő: Enyelgés. Tolnay Ákos: Diana és Enyelgés. Vajda Zsigmond: Kedélyes bírák. Vajda Zsigmond: soapy író. Noegrády Antal: Az erdő titka. Pechán József: Utols grufa. Nádler Róbert: Alszik a baba. 20 darab ára 1 frt bérmentes küldéssel. Megrendelhető a Budapesti Napló kiadóhivatalában VIII. József-körút 18. szám

Közneop-osztály Frakk 5 frt. Nadrag 3 frt. Mellény 1 frt. Ferenc József-kabát 4 frt Jaquet 3 frt. ROTHBERGER JAKAB Kristóf-tér 2. 1-ső emelet.

Baranyamegye nagybirtokosai által alapított Pécsi tejcsarnok országos híru tejtermékeiből 3 forint utánvét mellett bérmentesen szállít finoman és gondosan csomagolt: 6 drb esemege, 6 drb imperial, 6 drb pikáns sajtot és 1 kiló legfinomabb teavajt 1/4 kilós darabokban, csakis édes tejszimből naponta kétszer köpülve.

Megrendelések címzendők: Pécsi tejcsarnok, Pécssett.

Köhögésnél, rekedtségnél vegyen 30 krért Réthy-féle pemotefüccukorkát.

Zálogházi

cédulákat veszek. **Értékek** 13 latos ezüst evőéskészleteket, grammja 5 kr., girandolokat, gyertyatartókat, haltájakat, tálcákat, grammja 6 kr., 12 darab ezüst evőeszköz 6 frt 50 kr., teljes 12 szemelyre való teljes evőeszközöket 138 frttól kezdve, és vaslástelek mindennemű ezüst műtűves tárgyakban, arany férfiaknak köllőgőval, grammja 35 kr., masszív arany gyűrűk 2 frt 40 krtól, tula remon-toír órák 6 frt. Grünberger Armin Béla öröksele Budapesten, IV., Városház-tér 9., l. em. 23 Marissházár. Képes árjegyzéket bérmentve és ingyen.

Hölgyeim! Nem csodálom, ha a t. hölgyek a sok hirdetett arccrem és piperecikkek-ből nehezen választanak. Legyenek tovább is bizalommal és kísértésk csak egyszerű meg én általam készített cikkeket, az eredmény biztos. Mille fleur crème könnyűvel 50 kr., szappan 40 kr., poudre bírmily színbe 60 kr., fehér kézi giccerin 1 üveg 35 kr., szőrtíró 1 üveg 60 kr. Homlokötőim szennzőcél keltenek, a redőket végképp kismítiaja, darabja 1 frt 50 kr. Hajvizem páratlan! 1/4 óra alatt bármily ősz hajnak eredeti színet visszaadja, soha se lehet lemosni, 2 üveg 3 frt (3 hóig elegendő). Szamos elismerő levelekkel bizonyíthatom. Utánvéttel bárhova küldöm. Mandl Ida, Budapest, Bethlen-utca 12. sz.

Első budapesti Kávemagazin széküldési osztálya

kávé olvamolva és bérmentve. Postán utánvéttel, vagy a pénz előleges beküldésével

4 1/2 kg. Kuba kávé 7.50
4 1/2 kg. Mocca kávé 7.50
4 1/2 kg. Jáva kávé 7.50
4 1/2 kg. Gyíngy kávé 7.50
1/4 kg. Csász. kev. tea 1.60
1/4 kg. Karaván tea 1.40
1/4 kg. Törmelék tea 1.90

Justitz Leopold, lodenruha-specialista, Bécs, IX., Währingerstr. 48

30 szoba

különféle egyszerűbb és finomabb butor eladó! 1 finom faragott hálószoba 180 frt, 1 finom faragott kábeosz-tal 12, 1 finom faragott magas-támlájú díván 45, 1 finom matt rubaszokróny 2 ájtós 20, 1 finom matt ágy 16, 1 finom mahagony gyertyatartó 10, 1 finom mahagony szalon-asztal 20, 30 drb faragott éjleli szekrény márványtalú 7, 20 drb. faragott mosdó tükrörel és márványtalú 28 frt. Kapható: Zöldfa-utca 14. számú szakkházban, bejárati szőnyárvny-utcaiban.

A legjobb szivarka küvelyeket árusítja az Uránia szivarkaküvely bizonyított raktár Budapesten, Kertész-utca 35. Árjegyzékek ingyen és bérmentve.

Uri Havelock 7 frttól,

Női Havelock 9 frttól,

Flu Havelock 4 frttól,

Leány Havelock 5 frttól feljebb.

A legjobb csak a tirolinál

Justitz Leopold, lodenruha-specialista BECS, IX., Währingerstrasse 48.

Telefon 7248. sz. A tanítók egylete házának az osztr. turista, a touring-club és számos kerekpárgylet stb. szállitója.

LODEN városi 12.-
LODEN menciakoff 12.-
LODEN hajtűk 12.-
LODEN pony 12.-
LODEN turistatáska 12.-
LODEN molnár-öltöny 10.-
LODEN gúttöltény 10.-
LODEN gúttöltény 12.-
LODEN gumilumaj 12.-
LODEN donosok 12.-
LODEN nak 12.-
LODEN erdőszőlő 12.-
LODEN erdőkört-lének 10.-
LODEN vihargallér 5.-
LODEN gamsani 2.50
LODEN viharköpeny 2.50
LODEN kerekpáros galler 5.-
LODEN dress sapper 5.-
LODEN kivál minden színben 10.-
LODEN iskola-öltöny 8.50
LODEN iskola-köpeny 4.-
LODEN flu-öltény 5.-
LODEN flu felsőka-bát 5.-
LODEN urtöltény 12.-
LODEN sacco és mellény 8.-
LODEN vadászölt. 16.-
LODEN hegyi kabát 7.50
LODEN vadászka-bát 9.-
LODEN köpeny 12.-
LODEN fodrakabát 5.-
LODEN nadrag 5.-
LODEN bossza 5.-
LODEN rövid 4.50
LODEN felöltő 10.-
LODEN zsekkabát 7.-

valamint minden elgondolható ruhadarab mindenféle fajta lodenruha a lehető legolcsóbb nagyban áruk mellett; minden fenyvezett cikk jobb minőségben és minden ártólzatban készletben tartatik. Mintak képes árjegyzékkel ingyen és bérmentve. Vidéki megrendelések a legjobban elintéztetnek. Nemzetközvéladó talanul kísérletet vagy a teljes összeg visszazadatik.

Justitz Leopold, lodenruha-specialista, Bécs, IX., Währingerstr. 48

Hivatalko nadrag, szürke, tricót 5.50
Hivatalko zubbony al-talóid 7.-
Tornanadrag, drap, tricót 5.50
Double-hálókabát 7.-

Magy. kir. Államvasutak Budapest-balparti üzletvezetőség.

Pályázati felhivas.

A m. kir. Államvasutak budapest-balparti üzletvezetősége a kezelésére bizott vonalak mentén, nevezetesen az állomásokon, forgalmi főnökségeknél, osztályfőnökségeknél, őrházakban, fűtőházakban, szortárakban s műhelyekben, ugyisnt az üzletvezetőségi épületekben elhelyezett szolgálati órák javítására s jó karban tartására nyilvános pályázatot hirdet, és pedig 1900. évi április hó 1-től számított három évi időtartamra.

Az üzletvezetőség vonalait tekintetben még szakaszra osztatnak, és pedig:
I. szakasz: Budapest nyugati pályaudvartól bezárdólag Érsekújvárig, balparti körvasút és P.-Nána-G.-Berzence (kizárólag), összesen 259 kilom. hosszú vonal és az üzletvezetőségi épület. Jó karban tartandó órák száma 693.

II. szakasz. Érsekújvár (kizárólag) Márohegy (kiz.), Pozsony Ujváros-Uj-Komárom, Pozsony-rendező-Szöllös Pozsony főek, Dévény-Ujfalv-Szakolca, Dévénytő és Stomfa, T-Megyer-Privigye, N-Surány-K-Tapolcsány, összesen 456 kilom. Jó karban tartandó órák száma 562.

III. szakasz. Pozsony (kiz.) Uj-Zsolna, Tepla-Vilára, N-Szombat-Szered, N-Szombat-Kutti, Ny-Jablonic Brezova, Lipótvár-Úzbég, Lipótvár Galánta, összesen 366 kilom. hosszú vonal. Jó karban tartandó órák száma 438.

IV. szakasz. Budapest-nyug. p. (kiz.) Szeged (kiz.), Kőbánya alsó p. u. Lajosmizse, Cegléd-Szolnok (kiz.), Kecskemét - Tisza - Ugr, Pétegyháza-Csongrád Pétegyháza-Majsa, összesen 356 kilom. Jó karban tartandó órák száma 421.

Azon szakaszok, akik a javítási munkák végzésére vállalkozni óhajtatnak, felhivatnak, hogy iparkamari bizonyítványt felszerelt zárt ajánlatukat legkésőbb folyó évi február hó 24-én, déli 12 óráig az üzletvezetőség általános osztályához nyujtsák be e cím alatt. Ajánlat órák jókarban tartására és javítására. Egy-egy pályázó több vonal szakaszra is tehet ajánlatot, de az I. szakasz elintésására csak Budapesten székelő óras pályázhat.

Az ajánlattevők kötelesek f. 6. február hó 23-án déli 12 óráig az üzletvezetőség gyűjtőpénztárára 1000 koroná bantpénzt letenni, a pénztári elismermény azonban nem csatolandó az ajánlathoz. A szerződési feltételek az üzletvezetőség általános osztályában hétköznapokon a rendes hivatalos órák alatt megtekinthetők, esetleg levelelbeli megkeresésre megküldetnek, miéirt is az ajánlattevőkrl feltételeztetik, hogy a feltételeket ismerik s kötelezőknek elfogadják.

Az üzletvezetőség fenntartja azt a jogot, hogy az ajánlattevők közül szabadon válasszhasson, esetleg az ajánlatoktól függetlenül intézkedhessék az órajavitási munkákra nézve. Budapest, 1900. jan. hó. Az üzletvezetőség. (Utánnyomás nem díjazt.)